

POLITIET

Politiets årsrapport 2023

Innhold

1. Leders beretning	5
2. Introduksjon til virksomheten	8
Politiets organisering og ledelse	9
Utvalgte hovedtall	11
3. Årets aktiviteter og resultater	14
Mål 1 – Samfunnets trygghet og sikkerhet er ivaretatt	20
Mål 2 – Kriminaliteten er lav	27
Mål 3 – Straffesaksbehandlingen er rettssikker og effektiv	34
Mål 4 – Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold	37
Mål 5 – Politiet er tilgjengelig og har god service effektive tjenester	41
Øvrig rapportering	50
Ressursbruk 2023	53
4. Styring og kontroll i virksomheten	61
Risikovurdering	61
Internkontroll	61
Sikkerhet i politiet	62
Riskrevisjonsmerknader	63
Arbeidsmiljø, sykefravær og ledelse	67
5. Vurdering av fremtidsutsikter	71
6. Årsregnskapet 2023	75
Ledelseskommentarer	75
Prinsippnote til årsregnskapet	77
Virksomhetsregnskapet	78
Statlige rammebetingelser	80

Vedlegg

Politiets straffesaksbehandling 2023. Politidirektoratet og Riksadvokaten

Mangfold og likestilling

Bemanning tjenestesteder pr des 2023

Bemanning i åpningstiden

Statusrapport – oppfølgingsplan etter anbefalinger fra GRECO, Jensen utvalget og Rollesforståelsesutvalget

Statistikk migrasjon

Felles årsrapport for etatenes innsats mot arbeidskriminalitet 2023

Evaluerings av Nasjonalt ankomstsenter og ny ankomst- og asylprosess

Begrepsliste forkortelser:

POD: Politidirektoratet

JD: Justis- og beredskapsdepartementet

RA: Riksadvokaten

DSB: Direktoratet for samfunnssikkerhet- og beredskap

Bufdir: Barne – og familiedirektoratet

Hdir: Helsedirektoratet

KDI: Kriminalomsorgsdirektoratet

I

LEDERS BERETNING

1. Leders beretning

Politiet er et viktig ledd i samfunnets samlede innsats for å ivareta trygghet og sikkerhet for befolkningen. Jeg vil begynne med å rette en stor takk til alle politiets medarbeidere som gjør en viktig jobb på vegne av fellesskapet i en krevende tid.

Endringer i samfunnet påvirker politiets rolle og oppgaver. Politiet må prioritere stadig mer ressurser til økt beredskap mot alvorlige samfunnstrusler som treffer oss både fysisk og digitalt.

Russlands angrep på Ukraina har skapt en ny sikkerhetspolitisk situasjon i Europa og Norge. Trusselbildet er blitt mer alvorlig, sammensatt og uforutsigbart, samtidig som konfliktnivået forventes å forbli under terskelen for væpnet konflikt. Sistnevnte betyr imidlertid at sikkerhetstruende hendelser fort vil treffe politiets ansvarsområde.

Internasjonale konflikter, som i Ukraina og Midtøsten, har ført til politisk engasjement og offentlige markeringer i Norge. Dette kan lede til forstyrrelser av offentlig ro og orden eller hatefulle ytringer rettet mot utsatte grupper i samfunnet. I en tid der demokratiske verdier utfordres i flere land, blir det stadig viktigere å ha et politi som kan sikre grunnleggende rettigheter som ytrings- og forsamlingsfriheten over hele landet og overfor alle grupper i samfunnet. Dette har blitt en viktig, men stadig mer ressurskrevende del av politiets samfunnsoppdrag.

Kriminelle nettverk utgjør en betydelig trussel mot grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Vi har over tid sett en negativ utvikling preget av økt profesjonalisering, mer grensekryssende samarbeid og tettere sammenblanding av legal og illegal økonomi. Dette utfordrer samfunnet på nye måter, og det er alvorlig hvis den organiserte kriminaliteten fortsetter å få fotfeste i Norge.

Politiet ser med bekymring på økende kriminalitet og voldsbruk blant barn og unge. Det er behov for å mobilisere flere deler av samfunnet for å snu denne utviklingen, også for å forebygge rekruttering til kriminelle miljøer hvor det begås mer alvorlig og gjentatt kriminalitet.

Samarbeid med andre samfunnsaktører er viktig for forebygging og bekjempelse av kriminalitet, men også for beredskap mot alvorlige samfunnstrusler. Vi må forberede oss på at alvorlige hendelser kan inntreffe samtidig, forsterke hverandre og treffe på tvers av sektorer. Da må vi evne å se helheten i utfordringene for å kunne utnytte samfunnets samlede ressurser mest mulig effektivt.

Tillit til myndighetene er grunnleggende for et velfungerende demokrati. I urolige tider er tillit avgjørende for å sikre en motstandsdyktig befolkning. Politiets synlighet og tilgjengelighet – også i det digitale domenet – kan påvirke befolkningens opplevelse av trygghet, men hvis politiet ikke klarer å møte samfunnets endrede behov og forventninger, kan tilliten til myndighetene svekkes. Derfor er det viktig at politiet er i stand til å ivareta sitt samfunnsoppdrag på en tillitsvekkende måte.

Det siste året har både Forsvarskommisjonen og Totalberedskapskommisjonen pekt på behovet for et felles løft på tvers av militær og sivil sektor for å styrke arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Jeg har tatt til ordet for et bredt totalforsvarsforlik som favner både den militære og sivile beredskapen i landet når regjeringen og Stortinget skal behandle disse kommisjonsrapportene.

Jeg håper dette gjenspeiles i de langsiktige prioriteringene for den videre utviklingen av politiet, og at beredskapen mot alvorlige samfunnstrusler styrkes som en del av totalforsvaret i Norge.

Oslo, 15.03.2024

Marie Benedicte Bjørnland

politidirektør

II

INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN

2. Introduksjon til virksomheten

Politiet er en virksomhet underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Samfunnsoppdraget er forankret i politiloven:

Politiloven § 1, annet ledd:

«Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig.»

Etaten utgjør et sentralt ledd i samfunnets samlede innsats for å skape trygghet for den enkelte og sikre fellesskapets interesser. Med døgkontinuerlig tjeneste, beredskapsressurser, mobilitet og desentralisert lokalisering er politiet et av fellesskapets viktigste redskaper i arbeidet for et trygt samfunn. Politiet har også ansvaret for flere forvaltningsoppgaver og sivil rettspleie.

Politiet har et omfattende samarbeid med andre statlige myndigheter, fylker, kommuner og private organisasjoner. Politiet deltar aktivt i ulike tverretatlige innsatsgrupper, og har et omfattende bilateralt og multilateralt samarbeid med andre lands politimyndigheter.

Politiet jobber mot fem virksomhetsspesifikke mål, med tilhørende styringsparametere. Målene skal bygge opp under samfunnsoppdraget og er førende for politiets prioriteringer. De virksomhetsspesifikke målene er:

1. Samfunnets trygghet og sikkerhet er ivaretatt
2. Kriminaliteten er lav
3. Straffesaksbehandlingen er rettssikker og effektiv
4. Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold
5. Politiet er tilgjengelig og har god service og yter effektive tjenester i hele landet

Samfunnet endrer seg, og politiet er i stadig utvikling for å møte kriminalitetsutviklingen. For å forstå hvordan politiet må videreutvikles for å svare på innbyggernes og medarbeidernes forventninger, må politiet ha et tydelig bilde av hva som vil kreves i fremtiden.

Tilgjengelige polititjenester

Beredskap mot alvorlige samfunnstrusler

Trygghet i det digitale rom

Figur 1: Politiets virksomhetsstrategi 2023-2025 – tre strategiske mål

Politiet har en virksomhetsstrategi som gjelder for 2023 – 2025. Virksomhetsstrategien, setter retning og mål for utviklingen av politiet de nærmeste årene og skal bidra til at politiet i fremtiden leverer enda bedre på samfunnsoppdraget.

Politiets organisering og ledelse

Politiet er en statlig virksomhet underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (JD). Politidirektøren er virksomhetsleder i politiet og beskikkes på åremål av Kongen i statsråd.

Politiet er organisert med et sentralt direktorat (Politidirektoratet) med følgende underliggende enheter: tolv politidistrikter¹, fem særorganer med nasjonale oppgaver og fire øvrige underliggende enheter (se figur 2).

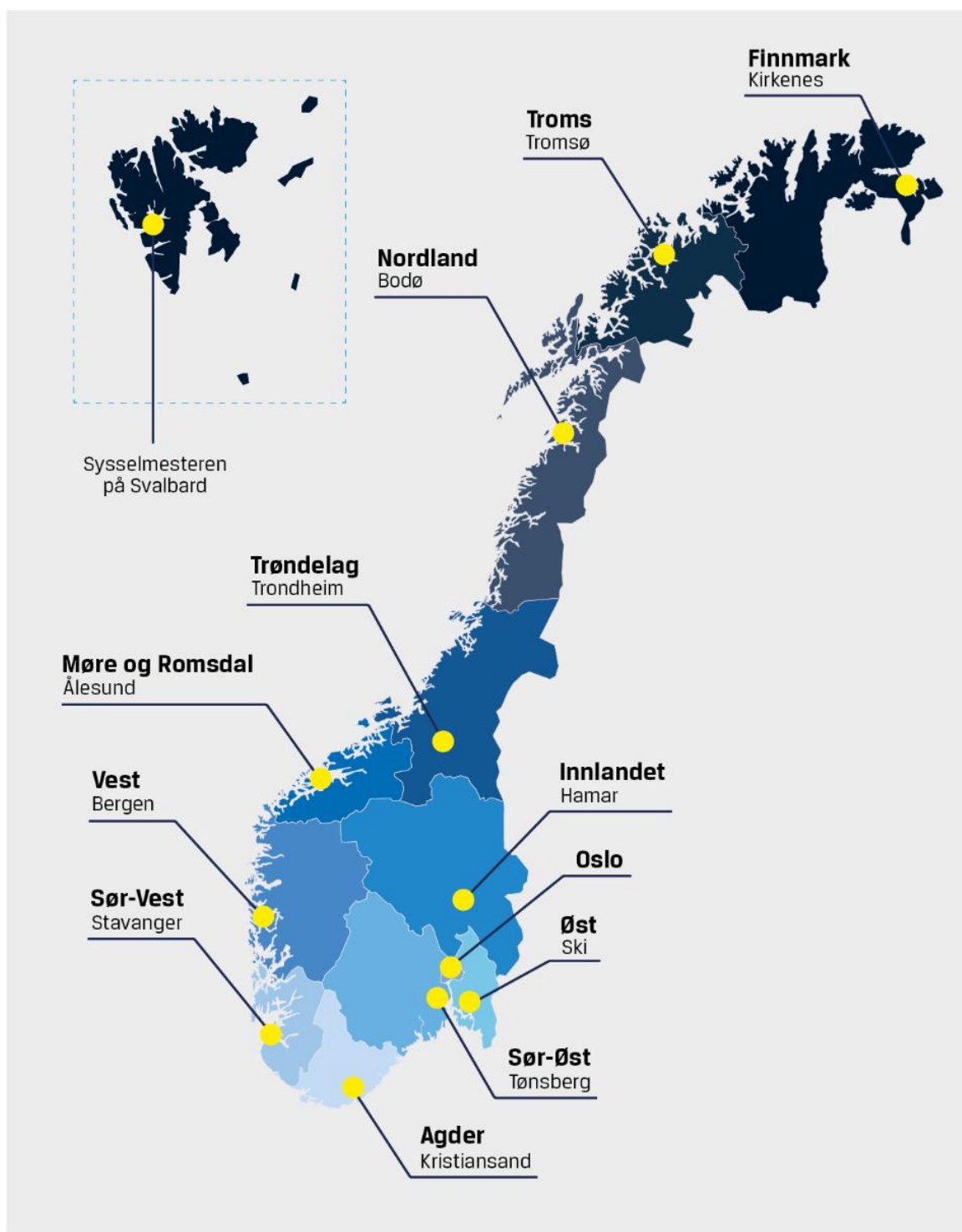
Politidistriktene er organisert etter felles prinsipper med tilpasninger til distriktets egenart. Politidistriktene er inndelt i funksjonelle og geografiske driftsenheter. De geografiske driftsenhetene (GDE) er inndelt i ett eller flere politistasjonsdistrikter (tjenesteenheter), og har ansvar for politioppgavene innenfor et geografisk område. De funksjonelle driftsenhetene (FDE) har fagansvar innenfor konkrete fagområder, og skal støtte polititjenesten i de geografiske driftsenhetene. Oslo politidistrikt har, som landet største politidistrikt, egen organisering og en egen enhet med nasjonalt bistandsansvar med utpekte ressurser.

Politidistriktene ledes av en politimester som også er leder av påtalemyndigheten i eget distrikt. Politimesterne er i tillegg gitt myndighet til å lede de respektive lokale redningsentralene. Samme myndighet har Sysselmesteren på Svalbard for sitt ansvarsområde. Politimesteren i Nordland og i Sør-Vest politidistrikt har ansvaret for de operative funksjonene ved Hovedredningssentralene i henholdsvis Nord-Norge og Sør-Norge. Politiet har totalt 108 tjenesteenheter og 234 tjenestesteder.

Påtalemyndighetens laveste nivå er en integrert del av politiet og står under faglig ledelse av Den høyere påtalemyndighet (riksadvokatembetet og statsadvokatembetene). Påtalemyndigheten i politiet har ansvar for etterforskningen, vurderer bruk av tvangsmidler, og avgjør spørsmål om påtale i straffesakene og aktorerer de fleste straffesakene.

Politidistriktene, Kripos og Økokrim er dermed underlagt to styringslinjer i straffesaksbehandlingen: Den høyere påtalemyndighet har ansvaret for fagledelsen i straffesaksbehandlingen, og Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet for det som gjelder organisering, ressurssetting og kompetanse på straffesaksfeltet.

¹ Sysselmesteren på Svalbard er politimester for øygruppa, jf. Svalbardloven § 5. Sysselmesteren etatsstyres fra og er administrativt direkte underlagt JD

Figur 2: Geografisk distriktsinndeling

Utvalgte hovedtall

Tabell 1: Utvalgte hovedtall ²	2021	2022	2023
Ansatte i politiet			
Totalt antall lønnede årsverk per 31.12	18 092	18 611	18 323
• Politiutdannede ³	11 118	11 204	10 858
• Jurister ⁴	957	-	-
• Påtale ⁴	-	979	1 002
• Sivile	6 017	6 428	6 463
Politiets innbyggerundersøkelse⁵			
Opplevd trygghet i eget nærmiljø	-	89 %	87 %
Opplevd trygghet ved bruk av digitale tjenester	-	62 %	61 %
Ganske eller svært høy tillit til politiet	-	72 %	72 %
Respons på operative hendelser			
Antall nødanrop	749 722	757 643	824 489
Nødanrop besvart innen 20 sekunder	98,4 %	98,3 %	98,5 %
Antall hasteoppdrag	16 656	18 099	17 707
Straffesaksbehandling			
Antall anmeldte saker	279 512	305 318	328 774
Antall påtaleavgjorte saker	286 751	304 717	334 787
Den sivile rettspleien på grunnplanet			
Totalt antall innkomne saker	536 414	588 549	614 559
Antall avsluttede saker	560 995	541 129	603 064
Antall mottatte forlikssklager	60 649	51 215	42 983
Antall mottatte søknader gjeldsordning	5 531	4 992	4 462
Andre forvaltningsoppgaver			
Antall utstedte pass	510 479	912 672	665 236
Antall utstedte nasjonale ID-kort	298 505	460 389	397 137
Antall behandlede politiattester ⁶	502 066	517 448	538 182
Antall våpensøknader	69 552	84 355	87 023
Antall tvangsmessige uttransporteringer ⁷	18 791	2 695	2 323
Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet			
Samlet tildeling ⁸	22 579	23 914	25 432
Utnyttelsesgrad ⁹	95,1 %	99,2 %	99,4 %
Driftsutgifter ¹⁰	20 026	22 440	24 288
Lønnsandel av driftsutgifter ¹¹	76,9 %	75,2 %	75,6 %
Lønnsutgifter per utførte årsverk ¹²	891 080	959 254	1 045 882

² Viser til www.politi.no for en mer utfyllende oversikt over andre nøkkeltall.

³ Eksklusive politiårsverk ved PST (sentrale enhet).

⁴ Kategorien jurist har endret betegnelse til påtale fra 1.1.22. Påtalekategorien inneholder kun ansatte som er en del av påtalemyndigheten i politiet. Øvrige jurister er kategorisert under sivile.

⁵ En omlegging av innbyggerundersøkelsen for 2022, gjør at resultatene for 2021 ikke er tatt med.

⁶ Viser ikke kun politiattester, men også avslag, doble/triple søknader, fornyet vandelskontroll etc.

⁷ Antall bortvisninger knyttet til innreiserestriksjoner under pandemien var 17 013 i 2021.

⁸ Samlede tildelinger under kap. 400, kap. 440, kap. 442, kap. 448 (tall i mill. kroner)

⁹ Benyttede midler som andel av tilgjengelige midler post 01-29, jf. DFØs veileder for beregning av nøkkeltall til årsrapporten.

¹⁰ Sum utbetalinger til drift, jf. artskontorrapporteringen (tall i mill. kroner).

¹¹ Lønnsandel av driftsutgifter, jf. artskontorrapporteringen

¹² Utførte årsverk jfr. Kommunal- og moderniseringsdepartementets skriv av 27.11.2019 PM-2019-13

Nedenfor følger en oversikt over regnskapsmessige nøkkeltall som beskriver ressursbruken i politiet *under kap. 440, post 01 Driftskostnader*, jf. oppsett i vedlegg 3 i tildelingsbrevet for 2023 (tall i mill. kroner). Det er gjort noen justeringer som følge at det brukes tall fra SRS-regnskapet. Som følge av nye kap/poster i 2023 er nøkkeltallene for dette året inkludert kap. 441, post 01 og kap. 443, post 01 for å være sammenlignbare med tidligere år.

Tabell 2: Regnskapsmessige nøkkeltall	2021	Andel av drifts- kostnader (2021)	2022	Andel av drifts- kostnader (2022)	2023	Andel av drifts- kostnader (2023)
Personellkostnader	15 168	75,9 %	16 676	75,7 %	18 206	76,1 %
Herav lønnskostnader (inkl. overtid)	14 951	74,8 %	16 322	74,1 %	17904	74,8 %
Herav overtidskostnader	546	2,7 %	689	3,1 %	599	2,5 %
Eiendoms-, bygg- og anleggskostnader	1 839	9,2 %	2 131	9,7 %	2 264	9,5 %
Herav husleiekostnader	1 331	6,7 %	1 397	6,3 %	1 543	6,5 %
Materiellkostnader	1 828	9,1 %	2 278	10,3 %	2 370	9,9 %
Herav IKT-materiell	887	4,4 %	1 072	4,9 %	1 222	5,1 %
Herav kostnader til transportmidler	499	2,5 %	534	2,4 %	583	2,4 %
Tjenestekostnader	1 137	5,7 %	899	4,1 %	1 058	4,4 %
Herav IKT-tjenester	364	1,8 %	395	1,8 %	452	1,9 %
Herav tolketjenester	77	0,4 %	98	0,4 %	99	0,4 %
Diverse andre kostnader	16	0,1 %	33	0,1 %	25	0,1 %
Sum driftskostnader	19 988	100 %	22 018	100 %	23 922	100 %

Tabell 3: Kostnader til IKT og konsulenter	2021	Andel av drifts- kostnader (2021)	2022	Andel av drifts- kostnader (2022)	2023	Andel av drifts- kostnader (2023)
IKT-kostnader	1 251	6,3 %	1 468	6,7 %	1 674	7,0 %
Herav IKT-anskaffelser ¹³	176	0,9 %	339	1,5 %	264	1,1 %
Herav kostnader til IKT-drift og vedlikehold	1 075	5,4 %	1 129	5,1 %	1 410	5,9 %
Kostnader til konsulenttenester¹⁴	342	1,7 %	336	1,5 %	419	1,8 %

¹³ Aktiveringer i SRS-regnskapet innenfor IKT-området.

¹⁴ Summen av konto 670-673 i tillegg til konto 10700 (konsulentkostnader på utviklingsprosjekter under arbeid).

III

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

3. Årets aktiviteter og resultater

Politiets aktiviteter skal innrettes for å levere på samfunnsoppdraget, og virksomheten skal være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd.

Politiet er styrket på flere områder gjennom den store omstillingen politiet har vært gjennom de senere år, parallelt med vekst i antall ansatte (se omtale i kapittelet om ressursbruk). Politiet har blant styrket operasjonssentralene og de nasjonale beredskapsressursene og etaten jobber i større grad enn tidligere kunnskaps- og etterretningsbasert. Likevel har 2023 vært et utfordrende år for politiet. Det har vært et taktskifte som utfordrer politiets evne til å løse samfunnsoppdraget. Taktskiftet er særlig knyttet til et utfordrings- og trusselbilde, som er mer komplekst enn tidligere. Det er en mer krevende sikkerhetspolitisk situasjon, samtidig som flere alvorlige, vedvarende og voksende kriminalitetsutfordringer enkeltvis og samlet utfordrer samfunnets sikkerhet, trygghet og orden. Politiet har på tross av et krevende år flere gode resultater å vise til, og noe tilbakegang på andre områder. Det er likevel en bekymring at resultatene kan svekkes fremover. Særlig blir politiets medarbeidere utfordret ved å stå i flere og mer krevende oppdrag over tid. I dette kapittelet vil vi gå inn på politiets aktiviteter og resultater for 2023.

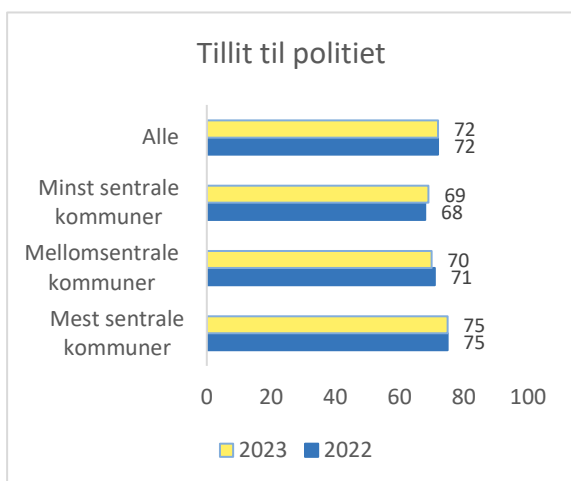
Tabell 4: Styringsparametere innbyggerundersøkelsen	2022	2023
S1 Opplevd trygghetsfølelse: Andelen som føler seg svært eller ganske trygg i eget nærmiljø	89 %	87 %
• Mest sentrale kommuner	88 %	86 %
• Mellomsentrale kommuner	89 %	86 %
• Minst sentrale kommuner	90 %	89 %
Andelen som føler seg svært eller ganske trygg ved bruk av digitale tjenester	62 %	61 %
S2 Befolkningens tillit til politiet: Andelen med svært eller ganske høy tillit til politiet	72 %	72 %
• Mest sentrale kommuner	75 %	75 %
• Mellomsentrale kommuner	71 %	70 %
• Minst sentrale kommuner	68 %	69 %
S10 Tilgjengelighet til politiet: Andelen av innbyggerne som har kontaktet politiet og som opplever at det er enkelt å komme i kontakt	68 %	68 %

• Kriminalitet og negative hendelser ¹⁵	59 %	58 %
• Forvaltningstjenester og sentralbord ¹⁶	77 %	78 %

Tilliten til politiet i Norge er høy

Tillit, trygghet og tilgjengelighet er grunnpilarer i politiets arbeid. Politiet er avhengig av tillit hos innbyggerne for å utføre oppgavene godt og ha legitimitet i samfunnet.

I 2023 har 72 % av befolkningen svært eller ganske høy tillit til politiet. Ifølge funn fra innbyggerundersøkelsen er befolkningens tillit til politiet stabilt høy over tid. Det er ingen store forskjeller mellom aldersgruppene når vi sammenligner tilliten til politiet, men tilliten er noe høyere jo eldre innbyggerne er. Andelen med høy tillit til politiet er noe høyere i de mest sentrale kommunene sammenliknet med de minst sentrale.¹⁷

Figur 3: Andel som svarer at de har svært høy eller ganske høy tillit til politiet (Politiets innbyggerundersøkelse 2023).

organiserte kriminelle aktører lettere plassere profitt fra kriminell aktivitet og øke den økonomiske vinningen. Ved å integrere den kriminelle virksomheten i den legale økonomien, vil de kriminelle virksomhetene også kunne oppnå økt anerkjennelse og legitimitet. Det vil også tappe velferdsstaten for midler og bidra til å undergrave tilliten man har til staten og til at skattepengene brukes til riktige formål.

Videre er tillit en sentral faktor for å sikre en motstandsdyktig befolkning. Befolkningens tillit til politiet som den eneste myndigheten med et "voldsmonopol" i fredstid vil være avgjørende

Tilliten til politiet kan imidlertid komme under press fremover, eksempelvis om innbyggerne får redusert tillit til at samfunnet som helhet evner å skape trygghet og/eller politiet ikke møter innbyggernes forventninger innenfor ulike områder. En innbyggerundersøkelse gjennomført av DFØ viser at nordmenns tillit til det offentlige fremdeles er høy, men har gått ned siden 2021. Dette er en trend som politiet og det øvrige myndighetsapparatet må jobbe med å motvirke (DFØ 2024)¹⁸.

En utvikling som kan true befolkningens tillit til myndighetene er et økt konfliktnivå der trusselen fra kriminelle aktører er fremtredende. Gjennom å utnytte legale strukturer for næringsliv eller offentlig virksomhet, kan

¹⁵ Dette inkluderer følgende kategorier: Vold/mishandling, trusler, voldtekt, skremmende/plagsom atferd, tyveri, utpressing, identitetstyveri, svindel/bedrageri og deling

¹⁶ Dette inkluderer følgende forvaltningstjenester: Pass og ID-kort, politiattest, sentralbord, utlendingsforvaltning og våpenforvaltning

¹⁷ Klassifiseringen av kommuner er basert på SSBs sentralitetsindeks. Indeksen tar utgangspunkt i grunnkretser hvor folk bor. Innenfor 90 minutters kjøring (med bil) fra bostedsgrunnkretsen for hver innbygger i en kommune blir antall arbeidsplasser og antall servicefunksjoner telt. Antall arbeidsplasser og servicefunksjoner blir vektet slik at plasser/funksjoner nærmere bostedsgrunnkretsen teller mer.

¹⁸ DFØ (2024) Innbyggerundersøkelsen 2024 " <https://dfo.no/undersokelser/innbyggerundersokelsen-2024>"

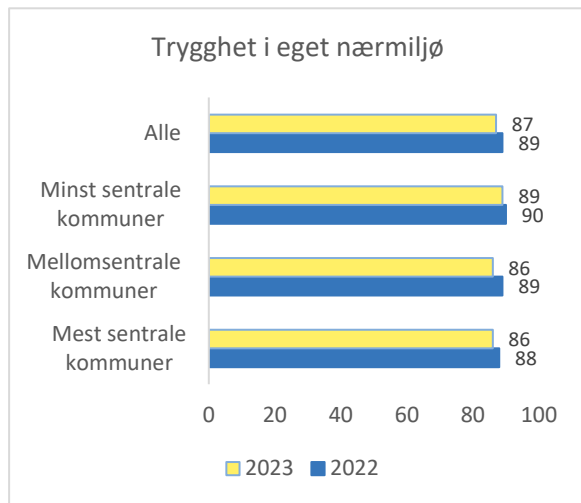
også for tilliten befolkningen har til myndighetene generelt.¹⁹ Forskning viser at tillit til politiet er kjennetegnet ved innbyggernes generelle inntrykk av politiet. Dette er særlig knyttet til publikums oppfatning av rettferdig behandling, effektivitet i saksbehandlingen og lokal tilstedeværelse. En nylig analyse viser innbyggernes personlige erfaringer med politiet også påvirker tilliten til politiet (POD-rapport 4/2023²⁰). Innbyggerundersøkelsen for 2023 viser at innbyggerne fortsatt har et godt inntrykk av politiet. Befolkningens inntrykk av politiet er forbedret fra 2022 til 2023 innenfor "prosessuell rettferdighet", det vil si hvorvidt politiet behandler alle rettferdig og upartisk, med respekt og at politiet forklarer sine avgjørelser når de blir bedt om det. Dette har vært et satsingsområde i politiet gjennom de senere årene, blant annet gjennom oppfølging av tiltak i politiets handlingsplan for mangfold, dialog og tillit og gjennomføring av opplæringen "Rettferdig politi". På den annen side er det et noe fallende inntrykk av politiets effektivitet i samme periode. Det er omlag halvparten av innbyggerne som er helt eller delvis enig i at politiet er tilgjengelige og om lag to av tre som er helt eller delvis enig i at politiet forebygger kriminalitet. Innbyggerundersøkelsen viser at en forholdsvis lav andel av de som tar kontakt med politiet i forbindelse med seksuelle overgrep/krenkelser eller voldtekt opplever å bli tatt på alvor. Politiet har derfor startet et arbeid for å undersøke nærmere hva dette kan skyldes og vurdere konkrete tiltak for å møte utviklingen. Offentlige og private aktører og organisasjoner som i ulike sammenhenger kommer i kontakt med utsatte vil bli involvert i arbeidet.

¹⁹ Hentet fra politiets høringsvar til NOU 2023:17 Nå er det alvor.

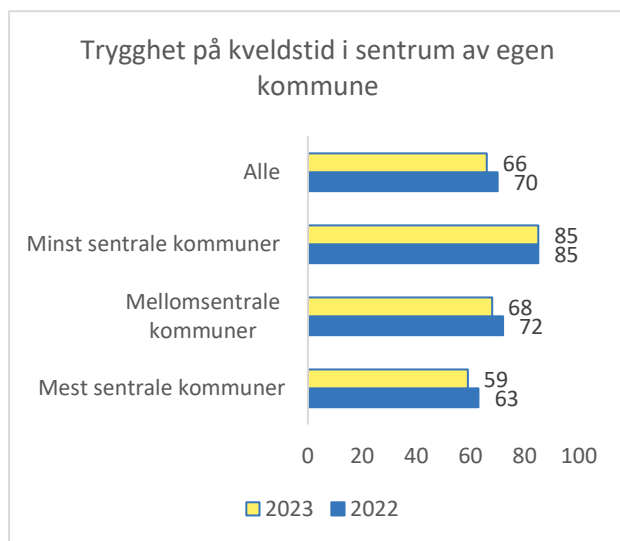
²⁰ Se POD (2023), Temarapport – tillit til politiet. En analyse av møtet mellom politi og innbygger. POD-rapport 4/2023

Opplevd trygghet og bekymring for ulike typer hendelser

Figur 4: Opplevd trygghet i eget nærmiljø – andelen som svarer at de er svært eller ganske trygg (Politiets innbyggerundersøkelse 2023)

I 2023 er det 66 % av innbyggerne som føler seg svært eller ganske trygge når de ferdes alene på kveldstid i sentrum av sin kommune, en (signifikant) nedgang på 4 prosentpoeng fra nivået i 2022.

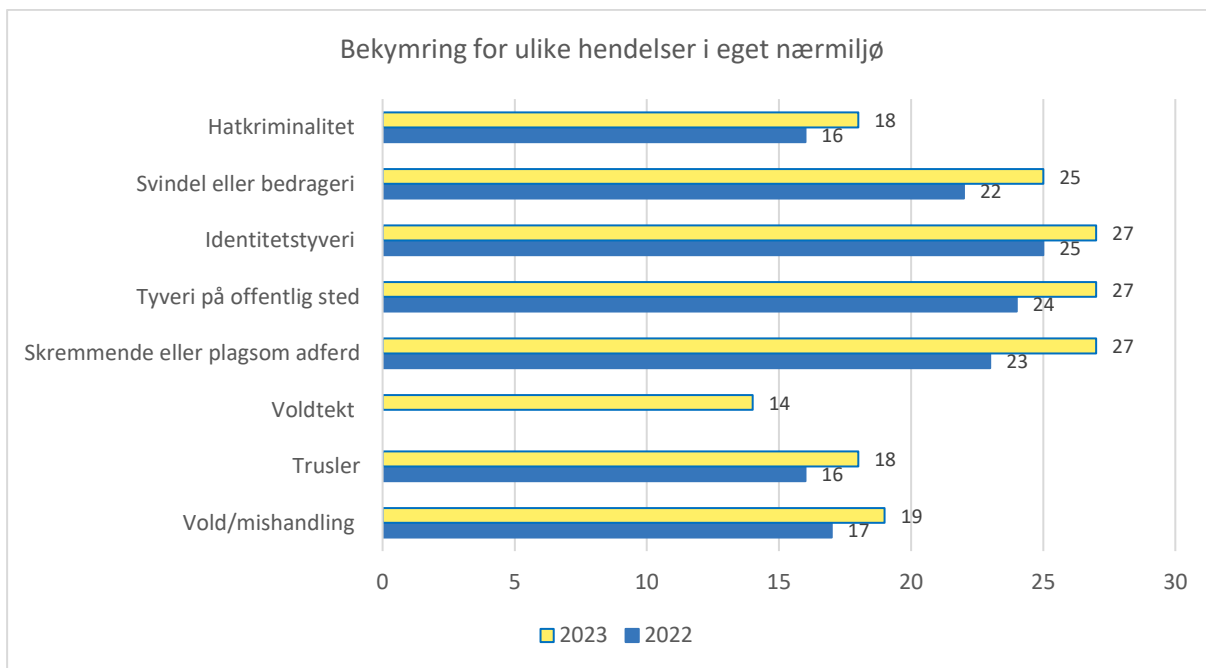
Figur 5: Andelen som svarer at de føler seg svært eller ganske trygg alene på kveldstid i sentrum av egen kommune (Politiets innbyggerundersøkelse 2023)

Kvaliteten i politiets oppgaveløsning og politiets evne til å ivareta tryggheten i samfunnet, er en faktor som påvirker innbyggernes tillit. Det er en rekke faktorer som påvirker både den objektive tryggheten i samfunnet og innbyggernes opplevelse av trygghet, også faktorer utenfor politiets kontroll. Innbyggerundersøkelsen for 2023 viser at de aller fleste føler seg trygge i sitt nærmiljøet, uavhengig av hvor i landet de bor. 87 % av innbyggerne svarer at de føler seg svært eller ganske trygg. Likevel viser en analyse av fritekstsvarene at mange opplever økt utrygghet og viser til en økt bekymring for kriminalitet i nærmiljøet sitt.

Videre viser undersøkelsen at det er færre som føler seg trygge på kveldstid i sentrum av egen kommune.

Økende gjeng- og ungdomskriminalitet har trolig bidratt til lavere trygghetsfølelse i større byer i Norge. I 2023 er det 85 % av innbyggerne i de minst sentrale kommunene som føler seg svært eller ganske trygge på kveldstid, mens det kun er 59 % i de mest sentrale kommunene som opplever det samme. Som det fremgår av figur 5, skyldes den samlede nedgangen i trygghetsfølelse fallet i trygghetsfølelse i de mest og mellomsentrale kommunene.

I fritekstsvarene i undersøkelsen viser mange av respondentene til økt bekymring for manglende tilstedeværelse og redusert kapasitet i politiet. I 2023 har politiet måttet nedbemanne grunnet stram økonomi. Dette kan ha bidratt til redusert tilstedeværelse og synlighet lokalt i politidistriktene.

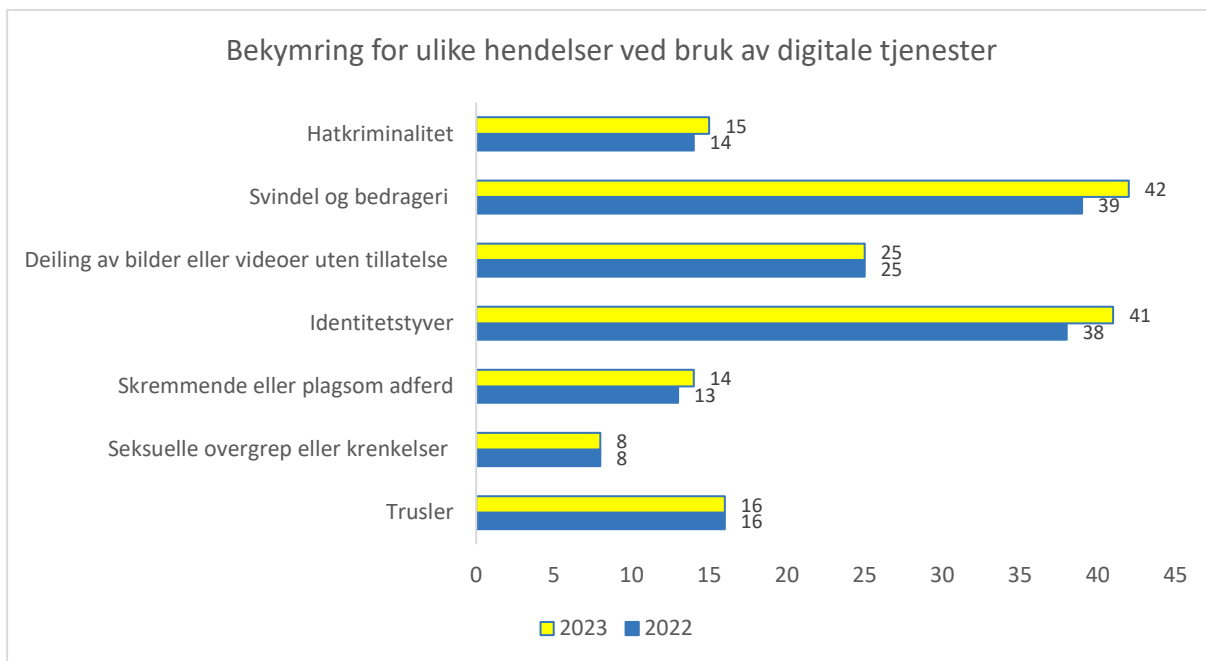

Figur 6: Andelen som svarer de er svært og i ganske stor grad bekymret for at negative hendelser skal skje deg i sitt nærmiljø (Politiets innbyggerundersøkelse 2023)

Lavere digital trygghet enn fysisk trygghet

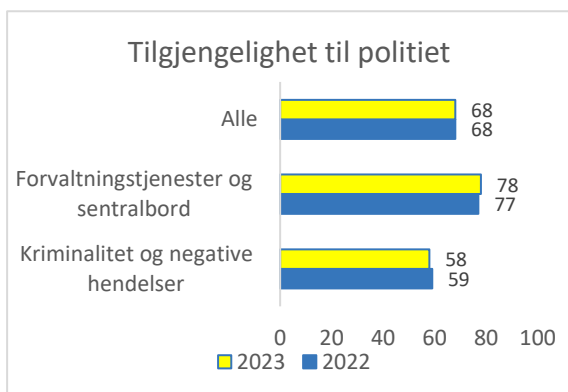
Digital trygghet er et viktig satsingsområde for politiet. Manglende evne til å bidra til å skape trygghet på den digitale arena og manglende evne til å bekjempe digital kriminalitet, kan over tid bidra til redusert tillit til politiet. I 2023 føler 61 % av befolkningen seg svært eller ganske trygg når de bruker digitale tjenester, og 27 % føler seg verken trygge eller utrygge. Trygghetsfølelsen er lavere blant personer over 60 år enn for personer under 30 år. Det som bekymrer innbyggerne mest ved bruk av digitale tjenester er svindel eller bedrageri og identitetstyveri., se figur 7.

En nasjonal bedragerienhet er under etablering, og forventes operativ i løpet av høsten 2024. Bedragerienhetens hovedfokus vil være forebygging av digitale bedragerier, i tillegg til at enheten skal øke oppdagelsesrisikoen. Hovedmålsetningen er at enheten skal gjøre Norge mindre interessant for nettbaserte bedragerier og forfalskninger på internett. Politiets nettpatruljer bidrar i tillegg med informasjon til innbyggerne om aktuelle bedrageri-/svindelmetoder og hvilke forebyggende tiltak den enkelte kan gjøre selv for å beskytte seg.

Figur 7: Bekymring for ulike hendelser ved bruk av digitale tjenester. Andeler i prosent (politiets innbyggerundersøkelse 2023).

Opplevelse av kontakt med politiet

Figur 8: Andelen som svarer at de er helt eller ganske enig i at det er lett å komme i kontakt med politiet (Politiets innbyggerundersøkelse 2023).

kriminalitet og negative hendelser. Fra 2024 vil det innføres fagmottak for straffesakshenvendelser i alle politidistrikt. Fagmottaket skal sørge for tilgjengelig fagkompetanse når innbygger henvender seg til politiet om kriminalitetsrelaterte spørsmål. Målinger viser høy tilgjengelighet og høy grad av innbyggertilfredshet. En mer omfattende omtale av dette arbeidet er å finne under mål fem, ved første kontakt.

Inntrykket blant personer som har vært i kontakt med politiets pass- og id-tjenester, eller fått politiattest, er bedre i 2023 enn i 2022. Inntrykket på tvers av tjenestene er høy. Det er politiets sentralbord som har lavest andel lett å komme i kontakt (67 %).

Nettpatroljen har et viktig bidrag i målet om å ha tilgjengelig tjenester. Det er viktig at politiet er til stede og viser frem hvordan politiet jobber på sosiale medier, hvor spesielt barn og unge ferdes. Det er med på å senke terskelen for å ta kontakt med politiet. Nettpatroljen er et

effektivt virkemiddel for å nå ut til svært mange på kort tid, og kan således med god kommunikasjon ut bidra til en forsterket forebyggende effekt.

Mål 1 – Samfunnets trygghet og sikkerhet er ivaretatt

Politiet har i 2023 stått overfor et utfordrende og komplekst trusselbilde. Det er særlig sammenfallet av flere samtidige, alvorlige forhold som truer sikkerhet og trygghet som utfordrer politiets kapasitet. Forverring av den sikkerhetspolitiske situasjonen, krigen i Gaza skjer samtidig med en negativ endring av kriminalitetsbildet. Klimaendringer fører til ekstremvær som krever innsats fra politiet.

Krigen i Ukraina og endret sikkerhetspolitisk situasjon påvirker politiet på flere måter. Politiet registrerer og identifiserer flyktninger fra Ukraina. Økt tilstrømning av asylsøkere fører til økte krav til etterretning, territorialkontroll mv. Vi viser til ytterligere omtale under mål 4.

Risikoen for sammensatt virkemiddelbruk som treffer politiets ansvarsområder har økt. Statlige aktører kan for eksempel benytte kriminelle aktører, statlig styrt migrasjon og sabotasje mot kritisk infrastruktur for å oppnå sine mål. Politiet har i den forbindelse økt innsatsen på innhenting av informasjon om mulige sikkerhetstruende hendelser, etterretningsproduksjon og informasjonsdeling. Politiet bidrar blant annet i Nasjonalt etterretnings- og sikkerhetssenter (NESS) og Felles Cyberkoordineringscenter (FCKS).

Den krevende sikkerhetspolitiske situasjonen har også medført økt årvåkenhet mot faren for at politiet kan bli utsatt for forhold som truer egensikkerhet og operasjonssikkerhet. Staten har særlig oppmerksomhet på sikker og stabil IT-drift, håndtering av cyberangrep, krisehåndtering ved systembortfall og opplæring i sikkerhet.

Politiet har i 2023 økt oppmerksomheten mot Nordområdene, herunder Svalbard som et strategisk viktig område, og Schengen yttergrense mot Russland. Samhandlingen med finsk grensevakt RAJA er styrket.

Nordstream-hendelsen medførte at det i 2023 ble innledet en styrking av kapasitet og kompetanse hos politidistrikt med sokkelansvar, samt at det er tatt initiativ til tettere samhandling med tysk politi som følge av viktigheten av sikre gassleveranser.

Væpnet konflikt medfører økt risiko for CBRNE-hendelser, og politiet har derfor hatt økt oppmerksomhet på dette beredskapsområdet gjennom blant annet kompetanseøkning og utdeling av materiell som smitteposer i alle patruljebilene. Det er også nødvendig å etablere et planverk som dekker hele krisespekteret. Politiet har derfor i 2023 startet på et arbeid med å justere planverk og rundskriv knyttet til politiets rolle i krig, et arbeid som vil måtte fortsette i 2024.

Politiet har gjennom 2023 hatt økt fokus på vår del av vertslandskonseptet og vår rolle i totalforsvaret. Erfaringer deles med svensk og finsk politi som følge av disse landenes inntreden i NATO. Det vurderes slik at øvelser og planverk knyttet til det øverste nivået i krisespekteret må prioriteres høyere, og at samarbeid på operasjonelt strategisk nivå bør formaliseres gjennom blant annet en tydeligere rolleavklaring mellom POD og DSB. I 2023 har det vært jobbet med tydeliggjøring av PODs rolle i nasjonal krisehåndtering.

Krigen i Gaza medfører flere demonstrasjoner som krever oppmerksomhet av politiet. Mange av markeringene har hatt en økt risiko for aggresjon, noe som krever et større politinærvær. Flere demonstrasjoner kombinert med store sikkerhetskrevede arrangementer i Oslo (utdeling av Nobels fredspris, besøk av Ukrainas president Volodymyr Zeleksyj m.fl.), førte til at Oslo

politidistrikts ressurser en periode høsten 2023 ble uttømt og det øvrige politi-Norge måtte yte bistand. Dette ga en midlertidig svekking av politiets tilstedeværelse i øvrige deler av Norge.

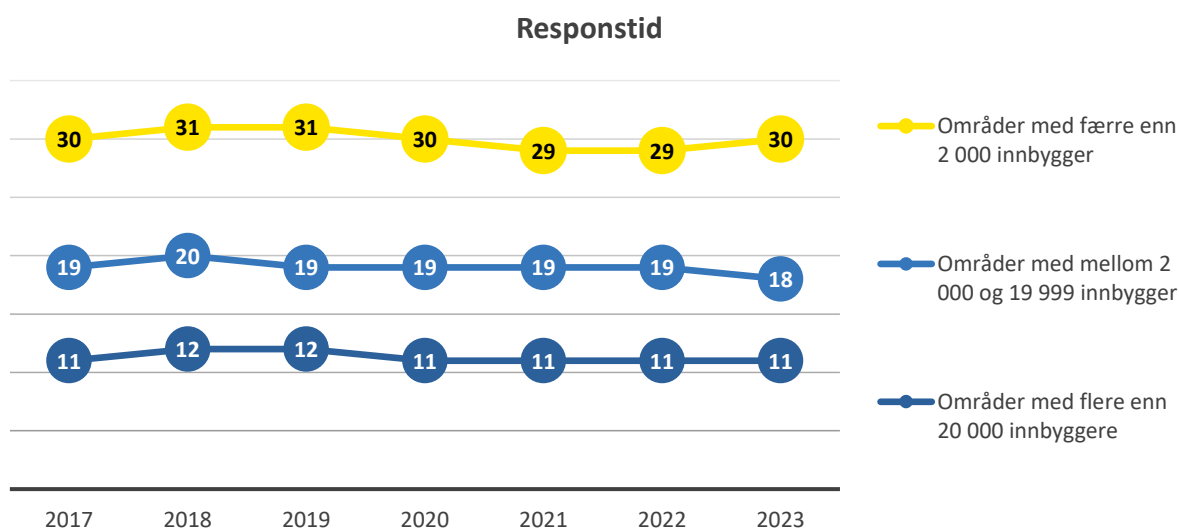
Uværet "Hans" i august 2023 utløste en stor politioperasjon. De berørte politidistriktene samarbeidet godt med samvirkeaktører som statsforvalter, kommuner, samferdselsmyndigheter, Heimevern med flere. Bruk av droner og politiets helikoptre bidro både i etterretningsarbeidet, søk og en rekke andre oppgaver som krever oppfølging ved alvorlige hendelser. I forbindelse med "Hans" ble Nødvarsel benyttet for første gang i en hendelse som omfattet et større geografisk område på tvers av politiets distriktsgrenser. Det ble gjort en rekke erfaringer som er evaluert og fulgt opp med tiltak i etterkant. Disse erfaringene vil komme godt med ved fremtidige ekstraordinære hendelser.

Tabell 5: Styringsparametere i tildelingsbrevet 2023	Resultat krav	Resultat
S1 Opplevd trygghetsfølelse (se innledende kap om innbyggerundersøkelsen)	N/A	89 %
S2 Befolkningens tillit til politiet (se innledende kap om innbyggerundersøkelsen)	N/A	72 %
S3 Økt lokal tilstedeværelse: POD skal redegjøre for den styrkede lokale tilstedeværelsen, herunder antall tjenestesteder, antall politiansatte per tjenestested og det totale antall ansatte per tjenestested. Det skal også rapporteres om antall ansatte i åpningstiden for hvert tjenestested.	N/A	Se omtale i tekst
S4 Responstid ved ekstraordinære hendelser (80 prosentil):		
• Tettsteder med over 20 000 innbyggere	11 min	11 min
• Tettsted med mellom 2 000 og 19 999 innbyggere	19 min	18 min
• Tettsted med under 2 000 innbyggere	30 min	30 min
S5 Aksestid på nødnummer 112: 95 % av alle anropene til nødnummer 112 skal være besvart innen 20 sek.	95 %	98,5 %

Et tilgjengelig og responderende politi

Rask inngripen kan berge liv, redusere skadeomfang eller bidra til å oppklare kriminalitet. Det er stilt krav til politiets responstid for ekstraordinære hendelser, hendelser der liv er direkte truet og/eller hvor det er behov for umiddelbar innsats fra politiet. Formålet med krav til responstid er blant annet for å sikre rask respons når noe virkelig haster, samt å bidra til forventningsavklaring for innbyggerne og politiets samarbeidspartnere på hva de kan forvente av politiet når det er behov for øyeblikkelig hjelp.

I 2023 ble det målt responstid i omtrent 17 700 hasteoppdrag. Resultatene viser at politiet innfridde de nasjonale kravene til responstid i to av de tre tettstedskategoriene. Kravet ble ikke innfridd i den største tettstedskategori, områder med flere enn 20.000 innbyggere i 2023. Resultatet i denne kategorien var 11,2 minutter og kravet var 11 minutter. Årsresultatene for politiets responstid har vært tilnærmet like de siste fem årene.

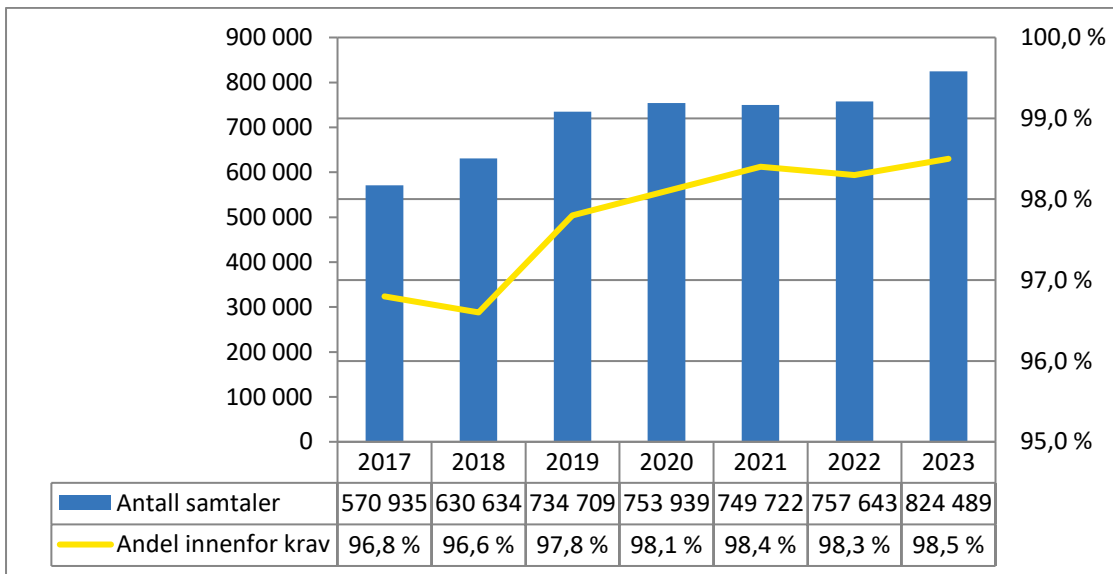
Figur 9: Nasjonale resultater for responstid for hasteoppdrag i perioden 2017-2023

For politidistriktene varierer det i større grad om de innfridde kravene. Flere distrikt har måloppnåelse i flere av tettstedskategoriene, eller er nær måloppnåelse. Men det er også flere distrikt som ikke har måloppnåelse i en eller flere av tettstedskategoriene. Ressursmangel er en årsak til at enkelte oppdrag får lang responstid og sommerferieperioden er særlig utfordrende. Videre oppgis det at mange ressurser avgis til vakthold og tilstedeværelse under bl.a. demonstrasjoner og arrangementer, dette gjelder spesielt for Oslo politidistrikt. Andre politidistrikter beskriver at det er utfordrende å dekke store geografiske områder med lange avstander og at det er vanskelig å være til stede over alt til enhver tid.

Politiet skal ha fokus på responstid og på å være tilgjengelig for befolkningen. Det jobbes aktivt med samarbeid mellom operasjonssentral og patruljeavsnitt, og man gjør gode vurderinger og prioriteringer ved operasjonssentralene og har god og aktiv flåtestyring av operative ressurser.

Å oppnå kontakt med politiet på nødnummer 112 er viktig, både ut fra innringerens behov for rask hjelp, og for politiets evne til raskt og effektivt å kunne håndtere oppdraget. Aksestid er tiden det tar fra det ringer til politiet (tidspunkt anropet registreres innkommet) til anropet besvares av politiet.

Politiet innfrir krav til aksestid i 2023, samtidig som antallet nødsamtaler har økt. Gjennomsnittlig svartid på nødanrop nasjonalt var i 2023 på 4,44 sekunder.

Figur 10: Nasjonale resultater for aksesstid 112 for perioden 2017-2023

Samarbeid med helsetjenestene knyttet til psykisk syke

Politiets bistand til helsetjenestene øker og det brukes stadig mer ressurser på denne typen oppdrag. Økningen er spesielt krevende når det gjelder personer som er psykisk syke og som utøver vold, eller har stort voldspotensiale. I 2023 har det derfor vært viktig å iverksette utviklingstiltak for å bedre samarbeid og forståelse for oppgaveløsningen som omhandler personer med psykisk sykdom. Tiltakene gjelder både innad i politiet og mellom helsetjenesten og politiet.

Utviklingstiltakene tar sikte på redusere utfordringer i bistandsoppdrag som politiet utfører for helse. Helsetjenesten har mange aktører med ulik organisering og styringslinjer, og det er viktig å etablere en mer helhetlig forståelse for de plikter, krav og rammer for informasjonsdeling som er sentralt for å få riktig bistand fra politiet. Arbeidet skal vurdere hvorvidt bistand fra politiet er riktig definert basert på det samfunnsvern etaten er satt til å ivareta og om dagens bruk av politiets bistand er nødvendig/påkrevet.

Utviklingsarbeidet vil videreføres i 2024, og omfatter blant annet implementering av revidert rundskriv om helsetjenestens og politiets ansvar for personer med psykisk sykdom, opprettelse og utvikling av fast kontaktpunkt i politidistriktene for mottak av henvendelser fra helsetjenesten og utvikling av samarbeidsavtaler mellom politi og helsetjenester på lokalt nivå.

Målet med utviklingsarbeidet er bedre helsetjenester for den syke, og samtidig sterkere vern av samfunnet mot alvorlig kriminalitet.

Økt lokal tilstedeværelse

Etablering av nye polititjenestesteder har vært et høyt prioritert oppdrag i 2023. Det ble raskt etablert en organisasjon for å sikre at oppdraget ble gjennomført effektivt og innenfor frist der det var mulig.

Tjenestestedene som skal holde åpent i sommersesongen – Hvaler og Geiranger – ble åpnet innen frist 1. juli. Det samme gjelder for tjenestestedet på Torp i Sandefjord kommune.

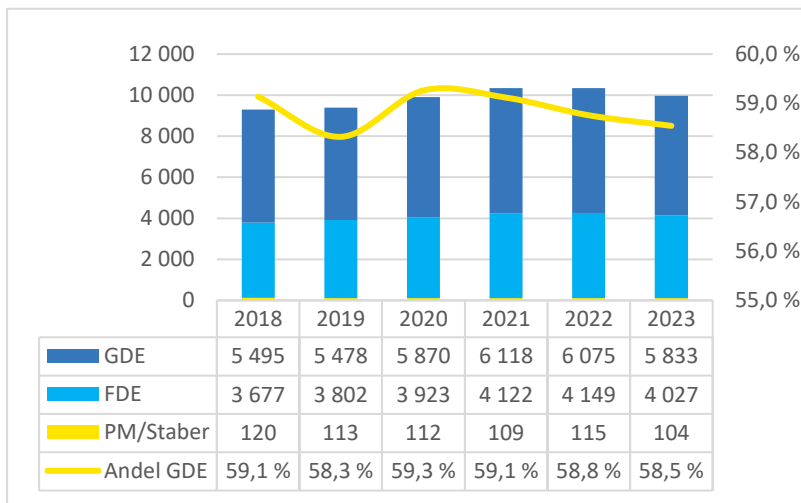
De fem tjenestestedene som skal være bemannet med minst fem årsverk har fått tilført ressurser som sikrer det. Av disse tjenestestedene ble det etablert nye lokaler innen frist 1. oktober i Engerdal, Meråker, Sigdal og Steigen. I Steigen er det etablert midlertidige lokaler og et arbeid med å etablere permanente lokaler er underveis.

Nye tjenestesteder på Mortensrud i Oslo og i Salangen har ikke vært mulig å etablere innen 1. oktober. På Mortensrud er eiendomsmarkedet svært begrenset og planleggingen tar tid. Åpningne av nye lokaler ble derfor først gjennomført 7. mars 2024. I Salangen har det tatt tid å komme til enighet med kommunen om tjenestetilbudet ved det nye tjenestestedet. Dette er nå avklart og innflytting i nye lokaler forventes i april 2024.

Til tross for reduksjon i bemanning gjennom året har politiet også sett på andre måter å gi økt lokal tilstedeværelse. Et eksempel er etablering av kommunepatruljer i Øst politidistrikt. Kommunepatruljen er en dedikert ressurs til kommunene som en erstatning for en 3 dagers åpen publikumsvakt, og som skal arbeide i kommunen disse dagene. Patruljen er mer tilgjengelig og synlig for innbyggerne og løser både operative oppdrag, følger opp tips og klager. Den jobber også oppsøkende og forebyggende i skolene i kommunen. Dette har vært godt mottatt i kommunene.

Enkelte av politiets tjenestesteder har ikke faste åpningstider, men publikum kan avtale tidspunkt for oppmøte. Majoriteten av disse stedene har denne ordningen etter samarbeid og dialog med kommunene.

Andelen i GDE (geografiske driftsenheter) i politidistriktene er nokså stabil over tid. Det er noe krevende å følge andelen i GDE over de siste årene, da forklaringsfaktorene bak tallen i stor grad er påvirket av prioriteringer i ekstraordinære situasjoner, samt at andelen av politiårsverk i GDE påvirkes av føringer og tildelinger i budsjettet. Eksempler på dette er en økt andel i GDE som følge av forsterkningsressurser under pandemien (2020-2021).

Figur 11: Oversikt over fordelingen av politiårsverk og andel i GDE 2018-2023

Det var en betydelig økning i antall politiårsverk både i GDE og FDE (funksjonelle driftsenheter) i perioden 2018-2022. I 2023 endres dette og det er en reduksjon i årsverk i både GDE og FDE. Årsaken til nedgangen var den stramme økonomiske situasjonen for politiet i 2023, med behov for å redusere aktiviteten for å tilpasse seg tildelte rammer. Nedgangen på GDE knytter seg i hovedsak til avslutning av midlertidige ansettelser. Det var ved utgangen av desember 2022

rett over 500 midlertidige politiårsverk i etaten. Av disse jobbet ca. halvparten i GDE. Per desember 2023 var antall midlertidige politiårsverk blitt redusert til om lag 350. Av disse jobbet om lag en tredjedel i GDE. De midlertidige som ble redusert i GDE jobbet i all hovedsak med tjenesteområdene straffesaksbehandling og politioperativt.

Framtidig løsning for nød- og beredskapskommunikasjon

Politiet deltar i DSBs forprosjekt og har parallelt etablert et eget internt prosjekt i etaten for å ivareta politiets planfase og ressursbidrag i DSBs forprosjekt.

Ved utgangen av 2024 skal politiet ha bidratt til å utarbeide et godt felles grunnlag for gjennomføringsprosjektet, og etablert en foreløpig plan for politiets egen gjennomføringsfase, som er koordinert med DSB.

Samlokalisering av 112- og 110-sentraler

Samlokalisering av alle tre nødetatenes nødmeldesentraler i Agder politidistrikt ble ferdigstilt i mai og hadde offisiell åpning i august 2023. Dette er den tredje samlokaliseringen hvor alle tre nødetatene er lokalisert vegg-i-vegg under samme tak. De øvrige er Bodø i Nordland, og Kirkenes i Finnmark. I tillegg er politiets operasjonssentraler og brannvesenets 110-sentraler samlokalisert i Øst, Innlandet, Sør-Øst og Møre og Romsdal politidistrikter.

I Troms politidistrikt har de tre nødetatene gjennomført en felles mulighetsstudie for samlokalisering av de tre nødetatenes nødmeldesentraler. Flykoordineringssentralen (FKS) som i dag er samlokalisert med AMK Tromsø har også deltatt i mulighetsstudien. Det er besluttet å gå i gang med en konseptfase, som bl.a. skal kartlegge kostnadsbildet. Målsettingen er å levere et beslutningsgrunnlag innen utgangen av juni 2024.

Politiet har ingen særskilt finansiering for å drive frem SAMLOK i resterende politidistrikt. Politiets strategi for etablering av samlokalisering av nødmeldesentralene er at dette må realiseres i forbindelse med byggeprosjekter for nye politihus, eller ved lokale initiativ utløst etter behov. POD og DSB følger opp at SAMLOK tas inn tidlig i planleggingsprosessene for nye politibygg.

Mobilbasert befolkningsvarsling

Mobil befolkningsvarsling (Nødvarsel) ble innført nasjonalt i begynnelsen av 2023. POD ved politiets situasjonssenter ble tildelt ansvar for å sende ut nasjonale varsler. Nødvarsel ble tatt i bruk av politidistriktene for regionale og lokale varsler i juni 2023. Siden da har politiet benyttet Nødvarsel i flere reelle hendelser.

Bruk av Nødvarsel har bidratt til rask og effektiv varsling av befolkningen. Det er imidlertid enkelte utfordringer knyttet til systemets brukervennlighet og funksjonalitet. Eksempelvis opplevde mange at de mottok mer enn ett nødvarsel på sin mobiltelefon under ekstremværet Hans. Erfaringer fra både tester, øvelser og aktive hendelser er viktige for å forbedre og videreutvikle løsningen. Kontinuering erfaringsdeling og tett dialog med politidistriktene har vært viktig for å redusere risiko og bidra til at Nødvarsel blir et godt og effektivt krisehåndteringsverktøy, og et tiltak som bidrar til å varsle befolkningen raskt ved de mest alvorlige hendelsene

Implementeringen av EUs informasjonssystemer

EU-informasjonssystemer (EUIS) er et utviklingsprogram opprettet i 2021 for å videreutvikle og innføre nye informasjonssystemer for økt trygghet i EU/Schengen. Det skal styrke sikkerhet, grensekontroll og politisamarbeid i Europa. Programmet har som formål å bidra til en helhetlig og integrert implementering av de sentrale informasjonssystemene.

2023 har i likhet med 2022 vært preget av utsettelse fra EU sentralt, og da spesielt system for elektronisk inn- og utreisekontroll av tredjelandsborgere (EES) og system hvor visumfrie tredjelandsborgere må søke om en fremreisetillatelse (ETIAS). 7. mars 2023 ble SIS Recast lansert og Norge var det første medlemslandet som koblet seg på. I forbindelse med lanseringen var om lag 9 500 polititjenestepersoner igjennom en e-læring. Dette ga et godt kompetanseløft i politiet.

I 2023 har det vært en økt bevissthet rundt bruken av digitalt anmodningsskjema for internasjonalt politisamarbeid som ble lansert i oktober 2022. Dette er et konkret tiltak som skal sikre mer målrettet forebygging, avdekking og etterforskning av kriminalitet og terrorisme. Etter hvert som flere systemer blir koblet på vil det kunne være mer informasjon tilgjengelig til å bruke til politimessige formål, og på den måten styrke det internasjonale politisamarbeidet.

Som et ledd i innføringen av EUIS, har alle politidistriktene og Kripos i 2023 fått tildelt en spesialiststilling innenfor internasjonalt politisamarbeid. Dette gir et løft ved videre innføring av EUs informasjonssystemer og vil bidra til å styrke sikkerhet, grensekontroll og politisamarbeid i Europa.

Implementering av Prüm-avtalen.

Prüm avtalen trådte i kraft i Norge 1. desember 2020. Den delen av avtalen som gjelder utvikling av teknisk infrastruktur for at avtalelandene kan søke i hverandres databaser (DNA, fingeravtrykk og kjøretøyregister) ble ferdigstilt i 2023. Høsten 2023 ble det gjennomført evaluerings- og godkjenningsbesøk med delagasjoner fra EU, henholdsvis fra Østerrike og Sverige, jf. pålagte prosedyrer i rettsakten. Offisiell godkjennelse ble mottatt fra EU i desember 2023.

Praktisk tilknytning av 28 avtaleland har startet. Østerrike ble som første land knyttet til Norge 8. januar 2024. Det er planlagt tilknytning og tilhørende saksbehandling, for sju nye land i 2024. Videre tilknytning til de resterende landene avhenger av kapasiteten til Kripos i 2025 og 2026.

Mål 2 – Kriminaliteten er lav

En rekke utviklingstrekk i samfunnet gjør at politiets samfunnsoppdrag blir stadig mer krevende. I tillegg blir fremtidens utfordrings- og trusselbilde trolig mer komplekst og omfattende enn i dag. Antall registrerte straffesaker kan gi en indikasjon på kriminalitetsbildet i Norge, og den nedadgående trenden i antall registrerte saker siden 2016, ser ut til å ha snudd de siste to årene. Antallet saker i 2023 er likevel lavere enn i 2016 (beskrives nærmere under mål 3). Det er mørketall knyttet til statistikken og det er nødvendig å være bevisst på omfanget av den uregistrerte kriminaliteten. Det antas at manglende muligheter for digitale anmeldelser av for eksempel nettbedragerier, innebærer at det kan være mye som ikke kommer til politiets kunnskap. For enkelte kriminalitetsformer, som for eksempel voldtekt, er det også mange som ikke ønsker å anmelde. Politiet får stadig bedre oversikt over den organiserte kriminaliteten og omfanget øker også her.

For de ulike kriminalitetskategoriene ser vi at antallet registrerte saker innenfor voldskriminalitet, økonomi, skadeverk og vinning var høyest i 2023, målt opp mot perioden 2016-2023. For vinnings- og voldslovbrudd betyr utviklingen at nedgangen man så under pandemien, er mer enn reversert. Norge har få drap sammenlignet med andre land. Antallet drap har de siste ti årene holdt seg relativt stabilt. I 2023 var antallet drap imidlertid det høyeste siden 2013. Innenfor narkotikakriminalitet har antallet registrerte saker blitt kraftig redusert de siste årene. Politiet ser imidlertid med bekymring på tall fra Folkehelseinstituttet hvor dobbelt så mange unge mellom 16 og 30 år oppgir å ha brukt kokain det siste året, sammenlignet med for 10 år siden. Totalt ble det i 2023 beslaglagt mer kokain enn i løpet av de siste 22 år til sammen. I 2023 ble det registrert det høyeste antallet straffbare forhold begått av ungdom og barn under 18 år siden 2009. Over en tredjedel av disse forholdene ble begått av barn under 15 år.

I Politiets trusselvurdering 2024 fastslår at trusselen fra organiserte kriminelle nettverk er betydelig og økende. Trusselen fra cyberkriminelle aktører er også økende og digitaliseringen av samfunnet og integreringen av økonomier og arbeidsmarkeder øker mulighetene for grensekryssende økonomisk kriminalitet. Både politiet og bankene registrerer en betydelig økning i antall bedragerier. I økonomisk utfordrende tider, er politiets vurdering at flere vil kunne begå miljøkriminalitet for å kutte kostnader.

Politiets etterretning og bruk av denne blir stadig bedre. En effekt av dette er økt kunnskap om omfang og alvorlighet av den skjulte organiserte kriminaliteten i Norge. Politiet har i 2023 delt av sin kunnskap med offentligheten. Dette gjelder blant annet om kriminelle nettverk, lokale og nasjonale trusselvurderinger og cyberkriminalitet.

En rekke faktorer, også utenfor politiets kontroll, påvirker kriminalitetsnivået. Politiets innsats er kun en av mange aktørers innsats som vil påvirke utviklingen innenfor målområdet.

Fremover vil det være viktig å tydeliggjøre forventningene til hva som ligger i politiets ansvar for å forebygge kriminalitet, og hva som er andre sektors primæransvar. Samfunnsutviklingen gjør det enda mer nødvendig å være omforent om sektoransvar, informasjonsdeling, samhandling og samordning. Politiets ressurser er under sterkt press og det må gjøres krevende prioriteringer også innenfor prioriterte områder, som også vil være av betydning for arbeidet for å nå målet om at kriminaliteten i samfunnet er lav.

Tabell 6: Styringsparametere i tildelingsbrevet 2023	Resultat krav	Resultat
S6 Prioritering og effekt av politiets forebyggende innsats: POD skal redegjøre for prioriteringene i det forebyggende arbeidet mot ulike kriminalitetsområder. POD skal i tillegg belyse og vurdere effekten av politiets forebyggende arbeid	N/A	Omtale i tekst

Prioritering og effekt av politiets forebyggende innsats

Norge og norsk politi står overfor et utfordringsbilde med en høy alvorlighetsgrad. Man står ikke bare i en sikkerhetspolitisk utfordrende situasjon, men også ovenfor alvorlige kriminalitetsutfordringer.

Kunnskapen om kriminalitetsbildet og de økonomiske rammebetingelsene gjør det også krevende å oppfylle målet om at kriminaliteten er lav. Mye av kriminaliteten forblir i stor grad usynlig, både for storsamfunnet og i politiets straffesaksstatistikk.

Som følge av budsjettsituasjonen i 2023 måtte politiet prioritere hardt, også blant de prioriterte kriminalitetsområdene. Videre ble mye ressurser brukt for å ivareta vakt og beredskap (liv og helse), noe som førte til nedprioritering av bl.a. forebyggende funksjoner. Den generelle etterforskningskapasiteten ble også påvirket av at vakt og beredskap måtte ivaretas og mannskaper omdisponeres. Vi erfarte at selv med det alvorlige bakteppet ble politiets evne til en kraftfull kriminalitetsbekjempelse svekket.

Politiet har gjennom langsiktig satsning fått et bedre kunnskapsgrunnlag om omfanget av kriminelle nettverk. I hele Norge finnes det multikriminelle nettverk/organisert kriminalitet. Disse opererer både fysisk og i den digitale sfæren og er grenseoverskridende i sin virksomhet. Samfunnet står overfor et utfordringsbilde med høy alvorlighetsgrad.

Internasjonalt politisamarbeid er viktig og politiet i Norge og Sverige ble i 2023 enige om å forsterke samarbeidet mot organiserte kriminelle nettverk, med et mer forpliktende etterretningssamarbeid og felles forebyggende innsats. Organisert kriminalitet har en betydelig internasjonal dimensjon (se også bl.a. Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) fra Europol). Det er en negativ utvikling både med tanke på kriminelle nettverk som er etablert i landet og utenlandske nettverk som vil utvide sin kriminelle virksomhet til landet.

Det er også en negativ utvikling knyttet til barn og unge som er bekymringsfull. For politiets del gjenspeiles dette i den registrerte kriminaliteten. Særlig bekymringsfullt er det at gruppen av mistenkte under 15 år (kriminelle lavalder) øker. I tillegg er det en bekymringsfull økning av alvorlige lovbrudd som bl.a. ran, ulovlig bevæpning med kniv/skytevåpen, kroppsskade/grov kroppskrenkelse blant barn og unge.

Effektivt bruk av etterretningsprodukter understøtter politiets viktige arbeid for å ivareta innbyggerne og samfunnets trygghet og sikkerhet. Etterretningsproduksjonen gir kunnskap med god effekt, ikke bare i forhold til kriminalitetsbildet, men også ved forberedelse av planlagte/kjente hendelser og i politiets krisehåndtering. Politiet evner stadig bedre å iverksette målrettede og kunnskapsbaserte tiltak, både forebyggende og operasjonelle ved f.eks. demonstrasjoner, arrangementer, valg og andre situasjoner med potensiale for vold, konflikter, hat og polarisering.

Kunnskap om kriminell aktivitet i det digitale rom er styrket, gjennom både etterforskning og etterretningsanalyse. Politiet har utarbeidet temarapporter og et offentlig nasjonalt situasjonsbilde for cyberkriminalitet. I tillegg er ny teknologi tatt i bruk for mer effektivt å forebygge datakriminalitet og internettrelaterte overgrep, og for å øke kvalitet og effektivitet i straffesaksbehandlingen. Det jobbes med å etablere et kompetansemiljø for kuntig intelligens, som kan ta i bruk teknologi som vil ha en positiv effekt også for politiets kriminalitetsbekjempelse. Det er krevende å finne rom for slike satsinger innenfor den nåævre økonomiske rammen og utviklingen går saktere enn ønskelig.

Ulike temarapporter har gitt politiet en bedre situasjonsforståelse innen cyberkriminalitet. Det øker politiets evne til å iverksette målrettede tiltak for å forebygge og avverge dataangrep, og styrke det internasjonale politisamarbeidet. Politiet opplever store utfordringer i håndtering av økende informasjonstilfang innen internettrelaterte overgrep. Samtidig har etaten lyktes med å forebygge ved å identifisere og gjøre overgrepsmateriale på internett utilgjengelig, og gjennom identifisering av gjerningspersoner som bestiller og fasiliterer direkteoverførte bestillingsovergrep. Teknologit utviklingen skjer i et omfang og i en hastighet der effektivitet settes opp mot å dra nytte av framvoksende og disruptive teknologier. Dette utfordrer spesielt politiets teknologiske situasjon og evne til omstilling. Nytenkning og rask utvikling er veldig ressurskrevende, men en viktig forutsetning for å forbli relevant for samfunnsoppdraget.

Det blir jobbet aktivt med å tilrettelegge for bedre bruk og oppfølging av politiets beskyttelsestiltak. Eksempler på disse er mobil voldsalarm, omvendt voldsalarm og adressesperre. Økt bruk og bedring av teknologi knyttet til omvendte- og mobile voldsalarmer er gitt høy prioritet og vil gi positiv effekt for volds- og trusselutsatte. Det jobbes også med forbedring av rutiner og praksis for oppfølging, ikke minst sikre et bedre samarbeid med andre etater, som gjennom egne tiltak kan styrke politiets arbeid. Forberedelser til implementering av arbeidsmetodikken fra RISK er iverksatt. Metodikken vil rette seg både mot voldsutsatte og voldsutøver gjennom et tverretatlig samarbeid. Politet forventer at dette vil å ha en positiv effekt for både voldsutsatte og voldsutøver. Det er et mål å øke oppmerksomheten mot voldsutøver, ikke minst at byrden i større grad legges på vedkommende.

Systematisk innsats for å styrke arbeidet med mangfold, likestilling og inkludering gir effekt. Mange tiltak i "Mangfold, dialog og tillit: Handlingsplan for politiets arbeid (2022-2025)" er iverksatt, og det pågår en rekke arbeider for å styrke tilliten i ulike grupper av befolkningen. Opplæringen Rettferdig politi har i perioden 2022-2023 vært gjennomført i politidistriktene for å styrke dialog, kommunikasjon og konflikthåndtering i et mangfoldig samfunn. Det skal gjennomføres en intern evaluering av arbeidet. Målet er å sikre at effekter av opplæringen tas videre i organisasjonen.

Politiet prøver også ut ulike tiltak for å forebygge at personkontroller oppleves som urettmessige eller diskriminerende. Et pilotprosjekt med kvitteringsordning ved gjennomføring av personkontroller er utført i Oslo politidistrikt i perioden november 2022—september 2023. Pilotprosjektet er evaluert og vurdering og anbefaling om veien videre skal fremmes til JD. Pilotprosjektet er omtalt under øvrig rapportering.

Politiets dialogmøter, informasjon og operative tiltak har bidratt til sikkerhet og trygghet knyttet til gjennomføring av Pride-arrangementer ulike steder i landet. Det er både nasjonalt og i det enkelte politidistrikt iverksatt tiltak for å styrke dialog med LHBT+ organisasjoner og Pride-arrangører. Det er også gjennomført dialogmøte med et titalls tros- og livssynssamfunn knyttet til situasjonen i Gaza.

Det er høy risiko for at de økonomiske rammebetingelsene vil påvirke det langsiktige utviklingsarbeidet negativt. Dette målet har sterke avhengigheter til – og må sees i nær sammenheng med mål 1 og 3.

Forebyggende samarbeid med kommunene og andre lokale aktører

I 2023 har det vært en god utvikling og profesjonalisering av det forebyggende arbeidet, med videreutvikling av politiråd, politikontakter, familievoldskoordinatorer og næringslivskontakter. Samtidig er det utfordringer knyttet til ressurser, og at det forebyggende arbeidet nedprioriteres for å ivareta sikkerhets- og beredskapsoppgavene. Dette bidrar til at særlig møte med innbyggerne, informasjon og oppsøkende virksomhet er betydelig redusert i flere politidistrikt. Dette kan gi negative effekter på lengre sikt.

Oppsummert for de ulike rollene som etterspørres, vises det til følgende utvikling:

- Politirådene er et formalisert samarbeid mellom kommune og lokalt politi. Målet er å forebygge kriminalitet og uønskede hendelser gjennom samarbeid på tvers av etater og sektorer. Politirådet favner samarbeid om kriminalitetsforebygging, redning og beredskap og trygghet i lokalsamfunnet. Rådet er et møtested på strategisk ledernivå og skal sikre utveksling av kunnskap og erfaring mellom kommune og politiet. Rådene er i stor grad blitt mer samkjørt med bedre informasjon og kunnskapsdeling. Samarbeidet bidrar til felles kunnskapsgrunnlag og analyser, samordnede prioriteringer, felles og styrket innsats og høyere kvalitet og treffsikkerhet i tjenestetilbudet. Politiet har samarbeid med alle kommuner, og det pågår løpende arbeid med revisjon av samarbeidsavtaler. Ny veileder for kommune-politismararbeid benyttes aktivt.
- Politikontaktene er det daglige kontaktleddet med kommunene, og rådgiver innenfor kriminalitetsforebyggende arbeid. De jobber tettere med andre aktører i kommunene og dette viser å gi bedre effekter gjennom likere forståelse og rett anvarsutførelse. Flere politidistrikt har jobbet aktivt for at politikontaktene har tilnærmet 100% stillinger, selv om dette er utfordrende i flere distrikt. Det er fremdeles slik at politikontaktene må benyttes til oppgaver som normalt ikke tilfaller funksjonen (vakt, beredskap mv).
- Radikaliseringskontaktene i politidistriktene fungerer som forebyggingskontakt og koordinator ved bekymring om radikaliserings og voldelig ekstremisme. Radikaliseringskontaktene har i stor grad velfungerende nettverk og god oversikt, men her har flere politidistrikter måttet redusere aktivitet for å ivareta øvrige oppgaver som ikke kan prioriteres ned. Evalueringen av radikaliseringskontaktordningen i politiet (PolitiHøgskolen, 2023) viser også flere utfordringer med ordningen og politiets mandat på området. Evalueringen blir sett i sammenheng med andre evalueringsrapporter for å videreutvikle politiets samlede forebyggende innsats mot radikaliserings og ekstremisme.
- Hovedtyngden av distriktene har velfungerende næringslivskontakter. Disse har etablert solide samarbeidsrelasjoner og har en viktig funksjon overfor næringslivet i det kriminalitetsforebyggende arbeidet.
- De fleste politidistrikt har nå en familievoldskoordinator, men den økonomiske situasjonen gjør at ikke alle har en egen koordinator til dette. Formålet med funksjonen er blant annet å yte veiledning innen arbeid mot vold i nære relasjoner og være koordinator for politidistriktets samlede innsats for å redusere vold i nære relasjoner. For de distriktene hvor funksjonen ikke er besatt, blir ansvaret ivaretatt gjennom andre funksjoner.

Samarbeid om utsatte barn og unge

Politiet deltar i mange fora for å skape bedre tverretattlig felles forståelse for utfordringer knyttet til utsatte barn og unge, og helhetlig forebygging av barne- og ungdomskriminalitet på tvers av sektorer. I 2023 har det tverretattlige samarbeidet forankret i KUBU (Kjernegruppe utsatte barn og unge) og DigiUng-programmet, vært prioritert høyt.

Etatssamarbeidet for utsatte barn og unge består av 13 etater der hensikten er å jobbe sammen for bedre samordnede tjenester og mer her helhetlig innsats for utsatte barn og unge. Barne,-

ungdoms og familiedirektoratet (Bufdir) leder samarbeidet. I 2023 har mye dreiet seg om å få på plass organisasjonsstruktur, sette rammer og retning for arbeidet og etablere prosesser for å kunne jobbe effektivt og innovativt med å etablere helhetlige gode tiltak overfor målgruppen..

Tverssektorielle oppdrag som er behandlet i etatssamarbeidet i 2023:

- Tverrsektorielt rusforebyggende arbeid og straffegjennomføring (18-24 år) som flere av etatene skal løse i fellesskap, med leveranser i 2024 og 2025.
- Felles innspill til KUBU om mulige satsingsforslag til statsbudsjettet i 2025.
- Det tverrsektorielle rusforebyggende oppdraget koordinert av Hdir. Arbeidet fortsetter i 2024.
- Oppdraget om straffegjennomføring for gruppen 18-24 år er planlagt igangsatt i 2024, og ledes av Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI).

Bidrag til utviklingen av DigiUng og Ung.no

Politiet har i 2023 bidratt i utviklingen av DigiUng-programmet gjennom å delta i en referansegruppe. Gjennom en rekke arbeidsmøter med ulike etater, er det gitt innspill til videreutviklingen av DigiUng og overgangen fra programstyre til fast organisering for DigiUng. Arbeidet fortsetter i 2024. En sentral del av arbeidet favner videreutviklingen av tjenesten Ung.no. Kripos har i 2023 bidratt til svar for spørretjenesten på Ung.no, og med gjennomgang og kvalitetssikring av artikler på nettsiden. Flere av chattetjenestene som er tilknyttet Ung.no er koblet til Kripos sin tipsløsning og har i 2023 mottatt flere henvendelser om akutt bekymring for liv og helse for unge personer. Regjeringen har besluttet at Ung.no skal være den primære informasjonskanalen for det offentlige til barn og unge. Politiets bidrag og behovet for politikompetanse er etterspurt fra de unge. Et styrket bidrag fra politiet vil kreve ytterligere innsats fra politidistriktene for å dekke opp sentrale temaområder som gjelder kriminalitet og straffbarhet mv.

Forebyggende tiltak mot kriminalitet i det digitale rom

Politiet har hatt et strategisk fokus på å øke evnen til å håndtere datakriminalitet. Kapasitetsbygging viser seg imidlertid å være utfordrende innenfor gjeldende budsjettammer. Avviket mellom kriminalitetsutfordringen og politiets evne til å håndtere denne er økende.

Politiet prioriterer arbeidet med kunnskapsgrunnlag om kriminell aktivitet i det digitale rom. Ny teknologi blir brukt for å effektivt å forebygge datakriminalitet og internettrelaterte overgrep. Nedenfor nevnes noen eksempler.

Politiet har fått bedre kunnskap om og oversikt over cyberkriminalitet i 2023. Rapporten Cyberkriminalitet 2023 er fulgt opp ved å identifisere nye informasjonsbehov og produksjon av tematiske rapporter for et løpende cyberkriminalitetsbilde. Det er i løpet av året produsert en rekke kunnskapsgrunnlag og fenomenrapporter, som eksempel rapport om generativ kunstig intelligens, direkteoverførte bestillingsovergrep (DOBO), ende-til-ende krypterte nettverk og en rapport om kontaktetablering mellom voksne med en seksuell interesse for barn og barn på internett.

Politiets IT-enhet (PIT) og Kripos samarbeider om ny teknologi for å effektivt forebygge datakriminalitet og internettrelaterte overgrep, og for

økt kvalitet og effektivitet i straffesaksbehandlingen. Eksempler på dette samarbeidet er leveranseteam maskinsyn på Kripos, pilot for bruk av ansiktsgjenkjenningsteknologi mot pass- og ID-registret og at nasjonal database for overgrepsmateriale blir til et nasjonalt register. Piloteringen viser at tiltaket muliggjør identifisering av fornærmede i overgrepssaker som ellers ikke ville vært mulig. Effekten er både spart arbeidsinnsats (frigjøre kapasitet) og bedre kvalitet og rettssikkerhet for de fornærmede. Dersom verktøyet skal benyttes, kreves regelverksutvikling og økt ramme for IT-utvikling. Verktøyet har et svært stort potensial for identifisering av involverte i straffesaker.

I 2023 er 15 822 overgrepssaker bekreftet fjernet som direkte effekt av Kripos' One Click hosting. Flere av hostingselskapene melder at de, i tillegg til å fjerne overgrepsmateriale, også fjerner aktuelle brukere og alt materiale de har tilgjengeliggjort via selskapet. Reell effekt av One Click hosting antas derfor å være høyere. Varslingen fra Kripos gjør at de kommersielle aktørene anser det som mindre attraktivt å tilby denne type tjenester, noe som gjør det vanskeligere å dele overgrepsmateriale og har en god forebyggende effekt ved at tilbydere selv lukker sårbarheter og risiko.

Omegle tjenesten er nå nedlagt. Kripos har tidligere gått ut med offentlig advarsel om Omegle tjenesten på grunn av det høye antallet seksuallovbrudd mot barn og unge begått på plattformen.

Kripos opererer og deler et filter med internettleverandører. I 2023 har dette fått tilføyd flere domeneadresser og inneholder nå omlag 2 400 domener og underdomener. Ved utgangen av november var 18 av 222 kommuner koblet opp til automatisert løsning for distribusjon av listen over domener, mens primo mars 2024 har to tredjedeler av landets kommuner implementert listen over nettsider. Dette har en avvergende og forebyggende effekt.

Evnen til å avverge datakriminalitet påvirkes av resultater fra egne etterforskninger og informasjon politiet mottar fra etterforskninger i utlandet. Politiet kan i liten grad påvirke hva som mottas av overskuddsinformasjon fra andre, men gjennom egne etterforskninger får etaten kunnskap om både gjennomført og pågående kriminalitet. I en konkret straffesak har Kripos på bakgrunn av informasjon funnet på en server i saken, sendt varsel til britisk, italiensk og canadisk politi, samt FBI og Secret Service i USA. Kripos har også mottatt varsel fra utenlandsk politi om pågående datainnbrudd hos to norske selskap. Selskapene ble varslet om trolig inntrengning i deres datasystem. Saken er pågående, men mye tyder på at politiet har lykket i å informere virksomheter på et tidspunkt som har begrenset skadene betraktelig. Dette illustrerer effekten og betydningen av etterforskninger og internasjonalt politisamarbeid, der viktig informasjon kan mottas gjennom tips og straffesaker i politidistriktene.

Mål 3 – Straffesaksbehandlingen er rettssikker og effektiv

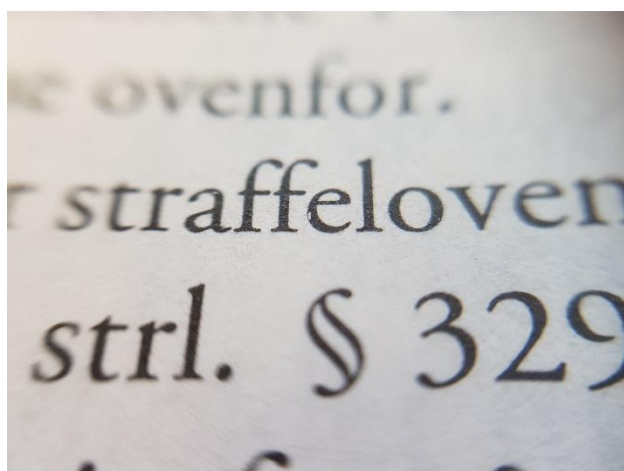
En effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet og god rettssikkerhet er en forutsetning for den alminnelige tilliten til politiet og rettssystemet, og for innbyggernes opplevelse av trygghet. Straffesaksbehandlingens hovedmål er å bidra til redusert kriminalitet gjennom allmenn- og individualprevensjon. Riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv til politiet og statsadvokatene har lenge hatt de samme målene for straffesaksbehandlingen; høy kvalitet, høy oppklaring, kort saksbehandlingstid og adekvat reaksjon.

Tabell 7: Styringsparametere i tildelingsbrevet 2023	Resultat
S7 Straffesaksbehandlingen for sentrale kriminalitetsområder: Vurdering av straffesaksbehandlingen for ulike kriminalitetstyper, herunder alvorlig organisert kriminalitet, økonomisk kriminalitet, arbeidslivskriminalitet, vold i nære relasjoner og seksuallovbrudd, basert på utfordrings- og risikobildet for straffesaksområdet.	Rapporteres i fellesrapport med RA
S8 Opplevelse av politiets håndtering av straffesaker: Andelen av befolkningen som er helt eller ganske enig i at politiet håndterer straffesaker godt.	49 %

Riksadvokatens (RA) mål- og prioriteringer for straffesaksbehandlingen etterleveres i stor grad. Som nevnt har rammene for 2023 og ressursallokering til vakt- og beredskap ført til færre etterforskningsressurser. Det jobbes aktivt med at distriktene skal implementere aktiv porteføljestyling og sørge for at prioriterte saker gis nødvendig prioritet. Påtalemyndigheten har i denne sammenhengen et særlig ansvar for å påse at saksutvelgelsen er i tråd med gjeldende regelverk og gitte føringer.

Det har vært en økning i antall anmeldelser i 2023, som er bekymringsfull og utfordrer politiet. Økningen kan i stor grad knyttes til flere anmeldte tyverier og andre vinningslovbrudd. Det har vært en markant økning i påtaleavgjorte forhold der mistenkt, siktet eller domfelt var under 18 år. I 2023 ble det påtaleavgjort 21 800 slike forhold, en økning på 28 % eller 4 800 saker

sammenlignet med 2022. Økning gjelder både engangsovertrederne og de mest aktive lovbrysterne under 18 år. Barn under 15 år står for 36 %, eller nærmere 8 000 av forholdene. Til sammen 11 700 unike gjerningspersoner under 18 år er knyttet til forholdene i 2023. Det er en økning på 20 % eller nesten 1 800 personer sammenlignet med gjennomsnittet de siste fire årene. Av disse er 71 % eller drøyt 8 200 personer registrert med kun ett forhold i løpet av 2023. De drøyt 200 mest aktive lovbrysterne med 10 eller flere forhold i løpet av året, står bak 18 % av alle U18-forholdene (3 850 forhold). Den registrerte økningen i U18-forhold i 2023 knytter seg i størst grad til lovbrudd som mindre tyveri, kroppskrenkelser, trusler, hensynsløs adferd og skadeverk. Det er imidlertid også registrert en økning innenfor en rekke mer alvorlige lovbruddstyper, deriblant grov kroppskrenkelse, kroppsskade og ulovlig bevæpning på offentlig sted. Økningen i ungdomskriminaliteten må gis særlig oppmerksomhet i tiden fremover. En målrettet satsning der forebyggende og repressiv innsats rettes mot de mest sårbare ungdommene, vil kunne være et viktig tiltak for å reversere utviklingen.

Påtalekapasiteten synes å være stabil på et akseptabelt nivå, mens etterforskerkapasiteten er redusert. I 2023 ble det påtaleavgjort totalt 334 787 straffesaker, hvilket er en økning fra foregående år. Økningen må ses i sammenheng med en øking i antall registrerte anmeldelser. Etterforskningskapasiteten vurderes generelt som lav vurdert mot mengden av straffesaker til behandling, men også lav vurdert mot antallet prioriterte sakstyper. Begrenset kapasitet kan gi konsekvenser for både framdrift og kvalitet i

straffesaksbehandlingen, og kan gi økte restanser og/eller behov for å henlegge flere saker grunnet manglende saksbehandlings-kapasitet.

Oppklaringsprosenten for den totale saksporteføljen er noe over 42 %. Dette er lavere enn foregående år og en videreføring av tendensen med fallende oppklaringsprosent de siste årene. Endringene skyldes i noen grad at det er en fortsatt økning av vinningslovbrudd, som erfaringsmessig har lav oppklaringsprosent og som på grunn av omfanget har stor påvirkning på total oppklaringsprosent. Nedgangen i oppklaringsprosentene for narkotika- og økonomilovbruddene har også påvirket oppklaringsprosenten for den totale saksporteføljen. Det er store variasjoner mellom sakstypene, og flere prioriterte sakstyper har fremdeles høyere oppklaringsprosent enn det som registreres for den samlede saksporteføljen. Høsten 2024 skal den høyere påtalemyndigheten gjennomføre en kvalitetsundersøkelse av voldtektssaker hvor det særlig vil være fokus på oppklaringsprosenten i disse sakene.

Politiets saksbehandlingstid fra registrering av anmeldelse og frem til påtaleavgjørelse viser en positiv utvikling med fortsatt nedgang og er for alle påtaleavgjorte saker kun 56 dager, mens for oppklarte saker 89 dager.

Et stort antall påtaleavgjørelser og kort saksbehandlingstid har ført til en positiv reduksjon i antall restanser. Antall ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 måneder er totalt redusert med 5,4 % fra 2022. Ikke-påtaleavgjorte saker eldre enn 12 måneder er redusert med 9,3 %. Dette gir en restansegrad for saker eldre enn 3 måneder på 8,3 %, mens den for saker eldre enn 12 måneder er 1,8 %.

Også antallet påtaleavgjorte men ikke rettskraftige saker er redusert med i underkant av 2 % sammenlignet med 2022. Dette er saker som eksempelvis kan være berammet for domstolene, det er utferdiget forlegg hvor man avventer vedtakelse fra bøtelagte eller sakene er oversendt konfliktrådet mv.

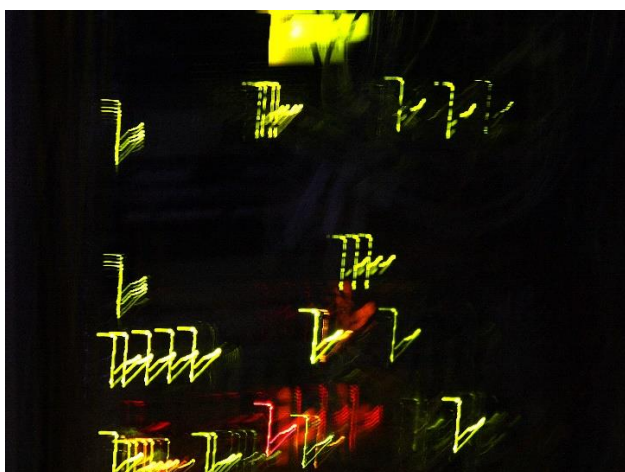
En utvikling som ses innen flere kriminalitetstyper er at IKT benyttes som verktøy for å begå kriminelle handlinger. Overgrep mot barn og bedragerisaker er to sakstyper som i stadig større grad skjer på nett, eller ved digitale fremgangsmåter. En effektiv etterforskning av saker hvor IKT er benyttet krever teknisk utstyr, nye arbeidsmetoder og tilstrekkelig personellkapasitet..

En mer omfattende omtale er å finne i vedlegg om politiets straffesaksbehandling 2023. Politidirektoratet og Riksadvokaten.

Samarbeid om felles statistikk i straffesakskjeden

I 2023 har en sentral problemstilling for arbeidsgruppen (POD, KDI og RA) vært å avklare deling av straffesaksdata fra politiets registre med KDIs medlemmer av arbeidsgruppen. Dataene skal benyttes i utviklingsarbeidet. Det er også gjort avklaringer av hvilke data som kan hentes via Justishub. Prognosemodellen er fremdeles et godt stykke unna å kunne operasjonaliseres. Tertialvis innrapportering av statistikk for de ulike delene av straffesakskjeden, koordinert av KDI, har fortsatt gjennom 2023.

Evne til å bekjempe cyberkriminalitet

Arbeidet med å utvikle kompetanse og øke samhandlingen i politiet har hatt en positiv utvikling de senere årene. Politiet har hatt et strategisk fokus på å øke evnen til å håndtere datakriminalitet da dette er et viktig bidrag for å nå trygghet i det digitale rom. Kapasitetsbygging viser seg imidlertid å være utfordrende innenfor gjeldende budsjettammer. Enkelte politidistrikt har evnet å dreie sin virksomhet i noen grad, men som helhet har politiet ikke evnet å styrke innsatsen i tråd med egen målsetning.

Særorgan har fokus på kompetansebygging i politidistriktene og for eksempel har Kripos v/NC3 gjennomført 639 oppdrag, fordelt på bistand i sak, metodeutvikling, etterretning og kompetansehevning eksternt og internt. Det fokuseres også på kompetanseutvikling gjennom arbeidsmøter, kurs og konferanser. Fagkonferansen CTRL/Alt ble gjennomført i september og hadde nær 800 deltagere. Mentorprogrammet for kryptovaluta er et eksempel hvor det kan ses god effekt hos deltagende distrikter. Et annet eksempel er Kripos sin bistand (SPOCIT) til politidistriktene der informasjon fra internettildbydere innhentes og bidrar til bedre rettsikker- og effektiv straffesaksbehandling.

Politiet har et kompetansemiljø innen kunstig intelligens (KI). Målet er å ta i bruk teknologi både for interne gevinster og i kriminalitetsbekjempelse. Politiet ønsker å nyttiggjøre ny teknologi for å effektivt forebygge datakriminalitet og internettrelaterte overgrep og bidra til økt kvalitet og effektivitet i straffesaksbehandlingen. Som omtalt under mål 2 har Politiets IT-tjeneste (PIT) og Kripos et samarbeid om en pilot for bruk av ansiktsgjenkjenningsteknologi mot pass- og ID-registret og en nasjonal database for overgrepsmateriale. Det jobbes for å utvikle dette til et nasjonalt register. Formålet er bedre dataflyt mellom politidistriktene og

Kripos, gjenbruke kategoriseringsarbeid, bidra til likere praksis og minske unødvendig eksponering for traumatiserende materiale og dermed bedre HMS-vern for etterforskere.

Økende datamengder totalt og i enkeltsaker utfordrer politiet. Effektivt mottak, behandling og tilgjengeliggjøring er sentralt for å kunne dra nytte av informasjonsmengden i etterforskning av enkeltsaker, men også for å kunne jobbe datadrevet med etterretning og forebygging. Politiet mangler gode verktøy og metodikk for slik behandling. Kripos har i 2023 startet en utredning som skal se på metodikk for behandling av stordata. Utredningen forventes ferdigstilt ila T1 2024.

Politiet opplevde en økning på 36% i antall tips i de såkalte NCMEC- sakene (National Center for Missing & Exploited Children), fra 9920 tips i 2022 til 13562 tips i 2023. Tipsene mottas og behandles av Kripos før de sendes ut til politidistriktene. Oppfølgingen av sakene utfordrer særlig politiets kapasitet.

Mål 4 – Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold

Avklart identitet og kontroll over hvem som til enhver tid befinner seg i landet, er sentralt i forebygging, kriminalitetsbekjempelse og beredskap. Identitetsavklaring er dessuten nødvendig for å sikre at personer uten lovlig opphold i Norge kan uttransporteres. Å jobbe effektivt med å avklare identitet helt fra første kontakt, vil også gi en samfunnsøkonomisk gevinst ved at politiet og andre aktører ikke vil få unødvendige kostnader med oppfølging av identitetsavklaringer senere.

Politiet har ansvaret for fem viktige oppgaver for å kunne levere godt på dette målet: grensekontroll, utlendingskontroll på territoriet, kontroll i politiets førstelinje i utlendingsforvaltningen, registrering og kontroll av asylsøkere, samt arbeid med retur av personer uten lovlig opphold.

Tabell 8: Styringsparametere i tildelingsbrevet 2023	Resultat krav	Resultat
S9 Antall og alder på ubehandlede oppholdssaker: POD skal gjøre rede for restansesituasjonen og hvilke prioriteringer som er gjort i behandlingen av oppholdssaker. POD skal redegjøre for status for beholdningen av saker og hvordan politiet bidrar til at saker behandles uten ugrunnet opphold. Det skal legges vekt på utvikling i forventet ventetid fra søknad er registrert til søker har timeavtale hos politiet og saksbehandlingstid.	N/A	Omtale i tekst

Håndtering av asylankomster

Politiet har ansvar for å registrere alle som søker beskyttelse i Norge. I henhold til ankomst- og asylprosessen skal alle asylsøkere registrere seg hos Politiets utlendingsenhet (PU) ved Nasjonalt ankomstsenter (NAS). Krigen i Ukraina, med den påfølgende raske økningen av antall flyktninger fra Ukraina til Norge fra februar 2022, førte til et behov for en rask omstilling. På kort tid ble det etablert beredskap for å kunne registrere asylsøkere over hele landet. Det er i 2023 opprettholdt registreringslokasjoner i fem distrikt i tillegg til de sentrale registreringsstedene (NAS) ved Råde og Gardermoen registreringscenter (GRS).

Politiet har lagt ned betydelig innsats i å opprettholde en ordening med lokal asylregistrering. Det har også vært tett og god samhandling, koordinering og informasjonsdeling med Utlendingsdirektoratet (UDI) og øvrige aktører i sakskjeden. Et allerede etablert og tett samarbeid mellom de ulike aktørene på NAS har vært avgjørende for håndteringen av masseankomstene. Etablerte strukturer for møtefora, faglig samhandling og tett dialog har bidratt til å løse utfordringer, iverksetting av nye rutiner og gjennomføring av nødvendige tilpasninger for å ivareta både saksflyt, saksbehandling og gjennomstrømming av søkere på senteret.

Som en følge av de store asylankomstene fra Ukraina, har utlendingsforvaltningen i politidistriktene fått noe økt oppgavemengde bla. knyttet til administrering av oppmøter for å ta opp biometri til utstedelse av oppholdskort. Dette er i de tilfellene det er manglende biometriopptak til oppholdskort eller at biometriopptaket ikke er iht. standard på oppholdskort.

I desember 2023 ble det publisert en rapport om ukrainske flyktningers opplevelse av mottak, bosetting og integrasjon i Norge, basert på ulike undersøkelser gjort mellom mai og november 2023. Rapporten er utarbeidet av By- og regionforskningsinstituttet (NIBR) på oppdrag fra IMDI²¹. Av de nasjonale offentlige aktørene kommer politiet best ut med en vurdering på 4,8 av 5 mulige, noe som tilsier at politiet har gjort en solid innsats i en krevende situasjon. Dette er også en forbedring av resultatene med 0.2 poeng siden den forrige undersøkelsen for ett år siden.

I tillegg til 35 369 søknader om kollektiv beskyttelse i 2023, mottok Norge også 5 375 ordinære søknader om beskyttelser i 2023²². Dette er i tråd med planleggingstallet på 5 000 asylankomster for 2023. Politiet har vurdert og iverksatt fortløpende aktuelle tiltak gjennom året for å overholde de tids- og kvalitetskravene som er satt i ankomst- og asylprosessen for ordinære saker. De høye ankomsttallene fra Ukraina i 2023 har påvirket saksbehandlingstiden i den ordinære asylporteføljen. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i politiet for den ordinære asylporteføljen har likevel vært på akseptabelt nivå gjennom året, på ca. elleve dager, litt over tidskravet på ni dager. Politiet har gjennom året hatt fokus på god dialog med Utlendingsdirektoratet (UDI) om prioritering av saker, samt å iverksette ulike tiltak for god saks- og personflyt i prosessen.

Saksflyt i utlendingsforvaltningen

I henhold til tildelingsbrevets oppdrag 8 Saksflyt i utlendingsforvaltningen, skal politiet og UDI, i samarbeid med Utlendingsnemda (UNE) og Utenriksdepartementet (UD), jobbe for mest mulig effektiv saksflyt i utlendingsforvaltningen

Gjennomsnittlig ventetid på timeavtale hos politiet

Ventetiden på timeavtale beregnes fra søker registrerer søknad på nett, til søker møter hos politiet. Den gjennomsnittlige ventetiden på timeavtale hos politiet for alle sakstyper ble redusert med totalt 45 % fra 2022 til 2023. For spesifisering på enkelte sakstype se tabell under.

²¹ NIBR (2023:11) Reception, settlement and integration of Ukrainian refugees in Norway: Experiences and perceptions of Ukrainian refugees and municipal stakeholders (2022-2023).

²² Tall fra UDI

Tabell 9: Gjennomsnittlig ventetid (antall dager)	2022	2023	Endring i prosent
Alle sakstyper	67	37	-45 %
Søknad om familieinnvandring	51	33	-35 %
Søknad om arbeid	25	18	-28 %
Søknad om statsborgerskap	89	44	-51 %

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid hos politiet

Politidistriktenes saksbehandlingstid beregnes fra saken opprettes av politiet, til politiet fatter vedtak eller saken blir oversendt til UDI. Politiets gjennomsnittlige saksbehandlingstid ble fra 2022 til 2023 redusert for familieinnvandring, studie og statsborgerskap. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i søknader om arbeid var tilsvarende i 2023 som i 2022.

Tabell 10: Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (antall dager)	2022	2023	Endring i prosent
Søknad om familieinnvandring	36	29	- 19 %
Søknad om arbeid	14	14	0 %
Søknad om statsborgerskap	36	16	- 56 %
Søknad om studie	41	34	-17 %

Det er flere årsaker til at utlendingsforvaltningen hadde en positiv utvikling i 2023. En av årsakene var at det var mer ro til å håndtere den normale porteføljen, sammenliknet med tidligere år. Utlendingsforvaltning har de siste årene vært preget av ekstraordinære situasjoner som Covid-19, lovendringen om dobbelt statsborgerskap, brexit og krigen i Ukraina.

Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningens (BGU) rapport fra januar 2024 viser at politiet hadde en lavere saksinngang i 2023 sammenliknet med saksinngangen i 2022²³. Totalt mottok politiet 14 000 færre saker. Av disse var i overkant 11 000 statsborgerskapssaker. Endringen i saksinngang var som forventet. For mer informasjon om saksinngang og fremtidige prognoser til politiet, vises det til BGU.

Hovedårsaken til forbedringer i utlendingsforvaltningen var øremerkede midler tildelt for å håndtere flere statsborgerskapssaker, tilbakekall av norsk statsborgerskap og registreringskapasitet for kollektiv beskyttelse.

Håndtere flere statsborgerskapssaker

Politiet har siden 2021 blitt tildelt øremerkede midler for å styrke førstelinjen til å håndtere flere statsborgerskapssaker. Dette som følge av lovendringen om at prinsippet om ett statsborgerskap ble avvirket 1. januar 2020. Selv om det er flere år siden lovendringen ble iverksatt, har ikke saksinngangen til politiet gått tilbake til rundt 19 000 statsborgerskapssaker i året, som var normalt frem til 2019. I 2023 var saksinngangen lav sammenliknet med årene 2020-2022, men lå fremdeles på rundt 28 300 statsborgerskapssaker til politiet. Som følge av de øremerkede midlene var det i all hovedsak god kontroll på restansene og den nye

23 Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningen (2024) "Rapport I 2024 fra Kostnadsgruppen til Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningen"

saksinngangen. Derfor kunne de ansatte benyttes til andre porteføljer innenfor utlendingsforvaltningen med lang ventetid og saksbehandlingstid. Effekten av midlene bidro positivt inn på måloppnåelse på styringsparameter 9 i 2023 på ventetid på timeavtale, saksbehandlingstid og restanser.

Utvikling i antall returer

Politiet har hatt et jevnt fokus på aktiviteter knyttet til retur i løpet av året. Politiet uttransporterte til sammen 2323 utlendinger uten lovlig opphold i 2023.

Innen kategorien asyl nådde politiet målet som var satt. Den gode måloppnåelsen skyldtes blant annet fokus på retur allerede ved innledende ankomstregistrering, løpende gjennomgang av restanseporteføljen og prioritering av saker der det foreligger gode returforutsetninger. Andre suksesskriterier er relasjonsbygging med tredjelands representanter i Norge og utlandet, dialog med UDI/UNE om prioriteringer, og kunnskapsstyrt arbeid mot retur. Det er også gjennomført returer til land med krevende returforutsetninger.

Politiet hadde også svært god måloppnåelse innen Dublinreturer, på tross av utfordringer for gjennomføring av Dublin-returer til enkelte land i 2023, særlig med hensyn enkelte lands reduserte kapasitet til å ta imot Dublin-returer og manglende mottaksapparat ved ankomst. Overføringer til Italia ble midlertidig suspendert i desember 2022 og dette har hatt innvirkning for porteføljen. Ukraina-ankomstene har samtidig medført en økning i antall søkere som faller inn under Dublin III-forordningen og derfor bidratt til den høye måloppnåelsen.

Politiet har en lavere måloppnåelse enn forventet knyttet til kategoriene bort- og utviste. En av årsakene til dette er UDIs praksisendring i bort- og utvisnings saker for tredjelandsborgere med opphold i EU/Schengen etter innføringen av SIS Recast i mars i år. Praksisendringen har medført at politiet har mindre kontroll med hvem som befinner seg på territoriet og et lavere antall tvangsreturnerte. Enkelte distrikter opplever også et lavere sakstilfang enn tidligere i straffesporet. Det er også færre tilfeller av EØS-borgere som er utvist for kriminelle forhold. Dette har sammenheng med opphevelsen av JDs instruks for utvisningspraksis ved tyveri av mindre verdier (GI-02/2013).

Selv om antall tvangsreturer har en vesentlig nedgang, arbeides det kunnskapsbasert med etterretning og det opprettes fortsatt et høyt antall saker om bort- og utvisning. Politiet har prioritert uttransport av personer ilagt straffereaksjon, og ellers saker som gir gode samfunns effekter. Dette er ofte mer ressurs- og tidskrevende saker. Det er også vært jobbet med krevende tilbakekallsaker, som gir viktige signaleffekter.

Kontroll med reisende til og fra Svalbard

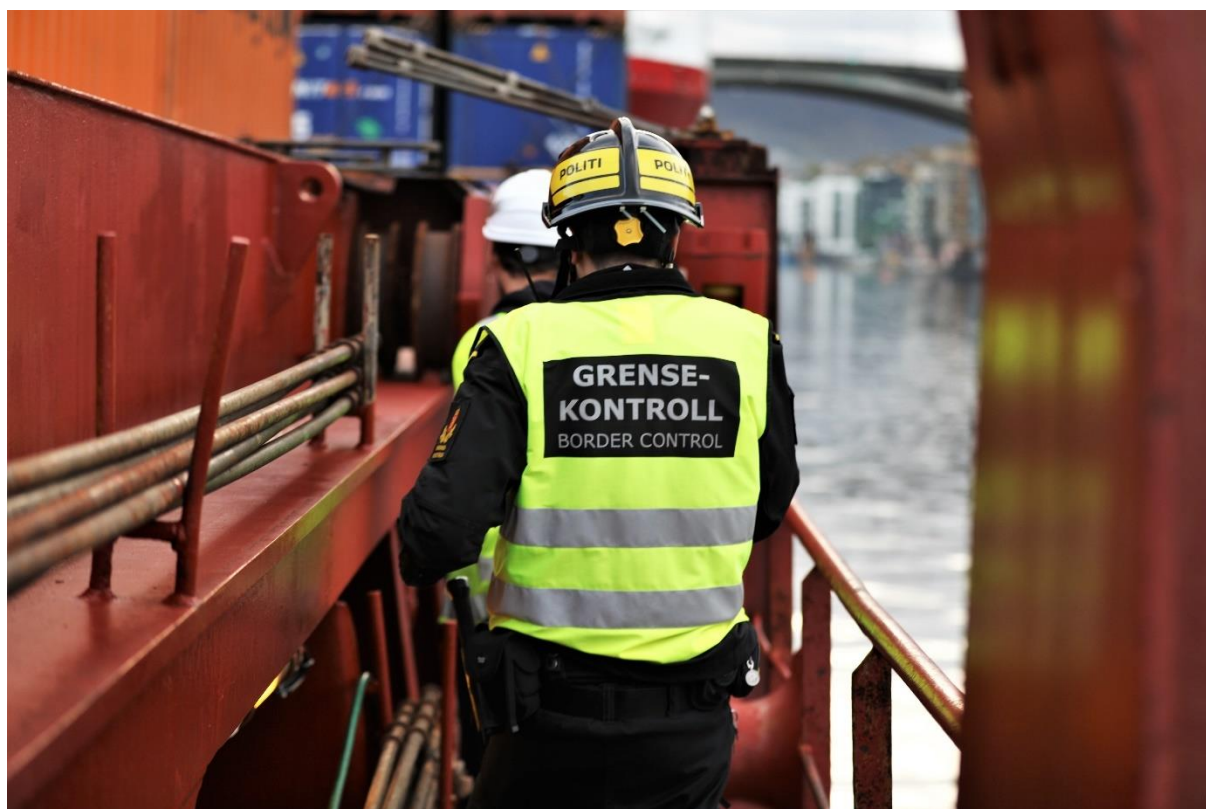
I supplerende tildelingsbrev nr. 10/22 – Kontroll med reisende til og fra Svalbard gitt i oppdrag å etablere tekniske løsninger til bruk for Sysselimesterens utøvelse av personkontroll. Det ble i juni 2022 etablert en "Svalbard-profil" i Grense- og territorialkontrollregisteret, tilgjengelig via personkontroll-applikasjonen på mobiltelefon. Gjennom profilen kan kontrollør avlese og validere reisedokument, søke mot ELYS II, Interpol, Folkeregisteret og Utlendingsdatabasen, samt registrere kontrollen.

Svalbard er utenfor Schengen og det er ikke anledning til å søke mot SIS ved personkontroll der. Sett i lys av situasjonen i Ukraina, og for å hindre uønskede personer tilgang til Svalbard var det derfor essensielt for personkontrollen på Svalbard at Sysselimesteren fikk tilgang til EU/FNs reiserestriksjonsliste. I begynnelsen av 2023 ble det innført funksjonalitet for søk mot disse listene. Svalbardprofilen er også koblet mot politiets system for forhåndskontroll luft (FKL) og kan vise eventuelle funn som er rapportert fra FKL. Det er inngått en endringskontrakt med SITA Advanced Travel Solutions Limited for levering av forhåndsinformasjon (API-data) for

flyvninger til Svalbard. Det er gjennomført opplæring for Sysselmesteren i bruk av appen og om grensekontroll generelt.

Svalbard fikk tilgang til forhåndskontroll sjø (FKS) fra mars 2023, uten mulighet for SIS søk.

Utviklingen har vært finansiert gjennom belastningsfullmakt fra Sysselmesteren til POD. Sysselmesteren er belastet 0,73 mill. kroner for 2022 og 1,67 mill. kroner for 2023.

Mål 5 – Politiet er tilgjengelig og har god service effektive tjenester

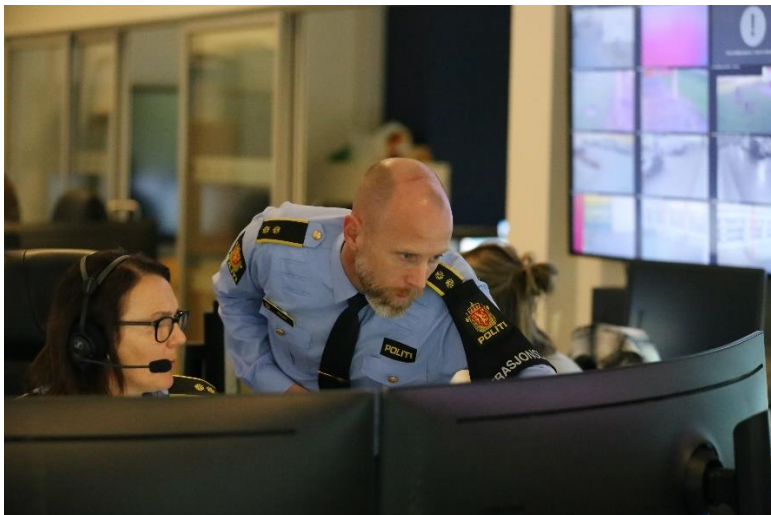
Politiet skal ha tilgjengelige tjenester med god service overfor befolkning og virksomheter. Innbyggerne opplever at det er enkelt å ta kontakt med politiet når det er behov det. De får løst mest mulig av sitt behov ved første kontakt og de møter et ensartet tjenestetilbud, uavhengig av hvor i landet de bor. Innbyggerne skal oppleve at politiet er en del av offentlig sektor, og det skal være enkelt å forstå vedtak og annen informasjon fra politiet.

Politiet skal motivere innbyggerne til å benytte den kanalen som er mest hensiktsmessig for å få løst deres behov, enten det er fysisk eller digitalt. God service innebærer enkel tilgjengelighet, rask og forståelig tilbakemelding, god kvalitet og god samhandling med andre etater.

Tabell 11: Styringsparametere i tildelingsbrevet 2023	Resultat krav	Resultat
S10 Tilgjengelighet til politiet (se innledende kap om innbyggerundersøkelsen)	N/A	68 %
S11 Saksbehandlingstid i gjeldsordningssaker (endringssaker ikke omfattet)		
<ul style="list-style-type: none"> Andelen saker hvor saksbehandlingstiden er under 90 dager (tre mnd.) 	N/A	80%
<ul style="list-style-type: none"> Alder på gjenværende portefølje (dager) 	N/A	199
S12 Inntrykk av forvaltningstjenestene: Andelen av befolkningen som er helt eller ganske enig i at politiets forvaltningstjenester fungerer godt	N/A	78 %
S13 Grad av digital selvbetjening: Andel innbyggere som benytter mulighet for digital selvbetjening	N/A	74 %
S14 Effektivitet og kvalitet i forvaltningstjenestene POD skal gi en vurdering av saksbehandlingen for ulike forvaltningsområder, herunder redegjøre for hvordan sakstyper prioriteres, basert på utfordrings- og risikobildet på de ulike områdene.	N/A	Omtale i tekst

Ved første kontakt

Flere rapporter²⁴ har blant annet vist at det ikke oppleves enkelt å komme i kontakt med politiet i dag. Innbygger møter ikke alltid ansatte med riktig kompetanse og får derfor ikke løst sitt behov når de henvender seg til politiet på telefon. Mange får heller ikke den veiledningen og informasjonen de har behov for. Dette påvirker tilliten hos dem som har vært i kontakt med politiet.

Politiets kanalstrategi for 2021-2025 beskriver hvordan politiet skal møte innbyggerens behov i fremtiden i samspill mellom digitale og andre løsninger, og har som formål å gi bedre service, økt tilgjengelighet og mer effektive tjenester for innbyggerne. Et av tiltakene som er iverksatt for å realisere strategien er prosjektet *Ved første kontakt*. Prosjektets ledestjerne er at "innbyggeren skal få løst sitt behov ved første kontakt."

²⁴ St. prp 39 Politimeldingen – et politi for fremtiden, 2019-2020, 8.1.4, og Riksrevisjonens undersøkelse av politi- og lensmannsetatens måloppnåelse på sentrale oppgaver, Dokument 3:7 (2021-2022) har også satt fokus på politiets begrensede løsninger for publikumskontakt.

Prosjektet benytter en smidig tilnærming til virksomhetsutvikling, og legger vekt på å være innsiktsbasert, å eksperimentere og teste tiltak og løsninger i tett samhandling med linja i utvalgte pilotdistrikter²⁵, før tiltakene innføres nasjonalt. Arbeidsformen har bidratt til raske og effektfulle forbedringer med begrensede midler, uten behov for nye teknologiske investeringer.

I tillegg til økt tilgjengelighet og innbyggjerservice og mer effektiv håndtering av henvendelser til 02800, bidrar prosjektet til likere arbeidsprosesser og mer enhetlig behandling av innbyggerne på tvers av distriktene.

Konkret har *Ved første kontakt* økt sentralbordenes evne til å svare ut flere henvendelser i første linje. Det er også opprettet fagmottak for straffesakshenvendelser med lik åpningstid i alle distrikter for å sikre tilgjengelig fagkompetanse når sentralbordet ikke kan svare innbygger. Nasjonale tiltakskort og rutiner er utarbeidet for å sikre riktige og like svar til innbygger på tvers av alle distrikter. Det er også etablert samhandlingskanaler og -fora mellom sentralbord og fagsiden for å sikre kontinuerlig forbedring av politiets håndtering av innbyggerhenvendelser.

Tiltakene innenfor straffesaksområdet ble innført nasjonalt 15. januar i år. Svarprosenten²⁶ har siden det økt fra 71% til 97% når innbygger henvender seg om straffesaksrelaterte spørsmål. Innbyggertilfredsheten ligger på hele 4,3²⁷ på en skala fra 0-5. Innbyggerne svarer på i hvilken grad de opplever det som enkelt å komme i kontakt med politiet, om de blir møtt med respekt og får snakket med medarbeidere med riktig kompetanse, om de får tilstrekkelig veiledning og informasjon, og om de får løst sitt behov ved første kontakt.

Prosjektet tar med seg erfaringer fra arbeidet med straffesaksområdet og jobber nå med pilotering av tiltak innenfor utlendingsforvaltningsområdet. Fagområdet er komplekst og innbyggerne har et betydelig veiledningsbehov. Tiltakene innebærer blant annet økt og lik åpningstid på telefon i pilotdistriktene. Flere henvendelser svares ut ved første kontakt. Dette gir mer effektive tjenester både for innbygger og for politiet. Foreløpige resultater etter at tiltakene ble innført i pilotdistriktene 1. februar i år viser at økning i svarprosenten gikk fra 69%²⁸ til 90% i løpet av de første fire ukene. Den gjennomsnittlige ventetiden i pilotdistriktene gikk fra 6 minutter²⁹ til godt under 1 minutt.

Ved første kontakt bidrar til å legge til rette for ambisjonen om at mer utvikling og kontinuerlig forbedring skal skje i distriktene. Ny utviklingsmetodikk innebærer at distriktene øves i å drive kontinuerlig forbedring og ta et større ansvar for standardiserte og likeverdige tjenester nasjonalt. På denne måten tilrettelegges det for fremtidig digitalisering og samarbeid på tvers av distriktene.

Digital transformasjon

I Riksrevisjonens undersøkelse av digitaliseringen i politiet (Dokument 3:7 2023-2024), ble det konkludert med at politiet har digitalisert for lite, med den konsekvens at borgere får mindre trygghet og dårligere bekjempelse av kriminalitet (se omtale av politiets oppfølging av Riksrevisjonens merknader under i kapittel 4, styring og kontroll). Arbeidet med det digitale skiftet og langsiktig virksomhetsutvikling er viktig for å møte utfordringene norsk politi står

²⁵ Pilotdistrikter er Sør-Øst, Oslo og Troms pd.

²⁶ Gjennomsnittlig svarprosent hos fagmottakene for straffesakshenvendelser.

²⁷ Gjennomsnittlig verdi for de fem spørsmålene innbygger kan velge å gi tilbakemelding på etter at de har vært i kontakt med fagmottakene.

²⁸ Store forskjeller mellom pilotdistriktene. Et av distriktene hadde en tilgjengelig på 46%.

²⁹ Store forskjeller mellom pilotdistriktene. Et av distriktene hadde gjennomsnittlig ventetid på 15 minutter. Av de som fikk svar ventet noen kortere, men enkelte ventet også betydelig lenger.

overfor som følge av økt endringstakt, teknologiutvikling, digitaliseringsbehov og endrede forventninger fra innbyggerne. Arbeidet er komplekst, krever felles forståelse for utfordringsbildet og prioritering, på tvers av etatens enheter og ledere.

Digital transformasjon er nybrottsarbeid i politiet, og det er utfordrende for enkelte miljøer å avse tid og rom til det digitale skiftet. For å gi mer kraft til arbeidet er det etablert et kjerneteam på fem personer, med kapasitet og kompetanse fra ulike enheter i etaten. Det er også etablert utforsknings- og erfaringsutvekslingsarenaer med andre i offentlig sektor som er på den samme læringsreisen, herunder NAV og Skatteetaten, samt tiltak for å på strategisk nivå vurdere EU-traktaters potensielle konsekvenser for politietaten.

Tjenesteutvikling

Det er så langt etablert ett produktområde, "Fra hendelse til avgjort sak", med fem produktteam. Teamene skal gjøre det mulig å ha smidige og hyppige leveranser med høy kvalitet, der fag og teknologi jobber sammen. Målet for teamene er utfasing av PolitiOperativt system (PO) og Basisløsning for straffesak (BL) som er store, dyre og teknologisk gamle løsninger. Nye løsninger skal bidra til et datadrevet politi der mange små tjenester til sammen ivaretar alle de funksjonene som politiet har behov for.

Produktteamene i området er satt sammen av tverrfaglig kompetanse fra ulike enheter i etaten, og har helhetlig ansvar for nyutvikling, forvaltning og drift av sine produkter. De skal sørge for at produktene dekker de politifaglige tjenestene de er ment å understøtte, og samtidig å unngå at politiet opparbeider teknologisk gjeld.

Brukerorientering

Politiet jobber kontinuerlig med å få økt brukerorientering i hele organisasjonen. Som en ledd i dette er innbyggerinvolvering fra T2/23 blitt en del av pensum på både bachelorutdanningen og etter- og videreutdanningen ved PHS. På kort sikt er ambisjonen å øke kompetansen om innbyggerinvolvering og – dialog, og bedre treffsikkerheten i valg som påvirker innbyggerne, både fysisk og digitalt.

Planmessig digitalisering og grunninvesteringer

Arbeidene med overordnet målbilde, veikart og langsiktig finansieringsplan for det digitaliseringen og det digitale skiftet i politiet er påbegynt, og vil være et viktig verktøy for prioritering og samkjøring av digitaliseringstiltak på tvers av etaten. En del av dette kartet er behovet for grunninvesteringer i plattform og infrastruktur, med mål om å bryte dagens kostnadskurve knyttet til etatens IT-utgifter.

Språkteknologi - Forskningsprosjekt med NTNU innen tale-til tekst, med mål om å automatisk transkribere avhørsdata. Bruksområde som utforskes: Automatisk uthenting av navn og entiteter fra tekstlig innhold i dokumenter.

Grafteknologi - Teknologien muliggjør raskere prosessering av data med høy kvalitet ved å se på relasjoner mellom data, og gjør at vi kan se mønstre som ikke tidligere var mulig. *Bruksområde som utforskes:* Identifikasjon av mistenkelige finansielle transaksjoner.

Sivil rettspleie

Sivilombudet har siden primo 2021 fulgt opp resultatene tilknyttet utlegg og gjeldsordning. For utleggssaker har det etter forrige restanseprosjekt bygget seg opp igjen større restanser. Det har vært gjennomført lokale tiltak i form av stort fokus på porteføljestyling, omlegging av arbeidsrutiner, overtidsaksjoner mm som har hatt effekt. Likevel har den store saksøkningen på 10 % i 2023 gjort det krevende å prioritere tilstrekkelig med ressurser til utleggsområdet, og det har medført en oppbygging av restanser. Det må likevel bemerkes at det er avholdt 17

% flere saker i 2023 enn i 2022. Det er totalt sett en bekymringsfull utvikling tatt samfunnsutviklingen i betraktning og det er derfor avsatt ekstra midlertidige stillinger til et nytt restanseprosjekt med oppstart i mai 2024. Den akkumulerte saksbehandlingstiden på utlegg var ved utløp av 2023 på 113 dager.

For gjeldsordningssaker har det vært jobbet målrettet og systematisk med porteføljene fra 2022 og særlig i 2023 gjennom tiltak i form av restanseprosjekt. Det har vært internrevisjon for å kartlegge mulige forbedringer i rutiner, saksbehandlingsskritt mm. Politiet har en forbedring totalt sett i restanseporteføljen i 2023, hvor flere av politidistriktene har redusert restanseporteføljen sin til null eller et minimum, og det ventes en markant forbedring i saksbehandlingstiden utover i 2024 som følge av dette. Ombudet ser at mye arbeid gjøres i prosjektet med å få ned restansene og forbedre saksbehandlingstidene. Status må fremdeles vurderes å være ikke tilfredsstillende. Utviklingen er positiv generelt sett for gjeldsordningssakene, men faren for at sakstilfanget øker fremover er høyst tilstede. Arbeidet har generert en hel del flere gjeldsordninger som skal følges opp i mange år fremover, med mange endringssaker som i tillegg øker som følge av samfunnsutviklingen (økt boligrente, dyrtid, dyr strøm mm). Vi går inn i siste året i prosjektperioden, og politidistriktene vil yte nabohjelp til hverandre for å lykkes med å håndtere saksmengden i tillegg til den store faren for økt inngang av gjeldsordningssøknader. Den fortsatt lange saksbehandlingstiden akkumulert for 2023 på 186 dager, gjør at ombudet vil fortsette å følge med fremover.

Inntrykk av forvaltningstjenestene

I Innbyggerundersøkelsen for 2023 fremkommer det at halvparten av befolkningen har vært i kontakt med minst en av politiets forvaltningstjenester det siste året, slik som for eksempel utstedelse av politiattest, pass og ID-kort eller søknad om våpentillatelse. De fleste som er i kontakt med politiet er fornøyde med kontakten med politiet.

Når det gjelder saksbehandlingstid, er det de som har vært i kontakt med politiet i forbindelse med politiattest og pass eller ID-kort som er mest fornøyde (85 % og 84 %). Det er også en klar økning av dem som er fornøyd med saksbehandlingstiden i forbindelse med oppholdstillatelse. De som er minst fornøyde med saksbehandlingstiden, er de som har søkt om våpentillatelse.

Det har ikke skjedd noen endringer siden 2022 med hensyn til innbyggernes oppfatning av politiets forvaltningstjenester.

Digital selvbetjening

Tabell 11: Andel som bruker digital selvbetjening sortert etter tjenester	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023	T3 2023
Andel innbyggere som søker politiattest digitalt på politiet.no	97,9 %	97,3 %	97,6 %	97,6 %	97,6 %
Andel innbyggere som benytter digital anmeldelse	25,4 %	22,8 %	20,6 %	24,1%	24,4 %
Andel innbyggere som bestiller time for pass og ID-kort digitalt	~100 %	~100 %	~100 %	~100 %	~100 %
Samlet digital selvbetjeningsgrad	74,4 %	73,4 %	72,7 %	73,9 %	74,0 %

En nasjonal løsning som gir næringslivet mulighet til å levere digital anmeldelse av tyveri,

skadeverk og bedragerier, er under utvikling. Løsningen forventes å redusere tiden næringslivet bruker på å anmelde slike lovbrudd, og senke terskelen for å anmelde lovbruddene. I tillegg vil løsningen bidra til mer effektiv behandling av anmeldelsene hos politiet.³⁰ Det legges opp til å teste løsningen for tyveri i liten skala i første halvdel av 2024, og etter hvert utvide med skadeverk og bedrageri. Dette vil kunne bidra til målet om tilgjengelige og effektive tjenester.

97,6 % søker politiattest digitalt via politi.no. Av de resterende 2,4 % utgjør den største andelen de som søker etter hjemler for roller i foretak (dvs. bedrifter på grunn av manglende elektronisk ID) samt personer uten elektronisk ID. Ved gjennomføring av innbyggerportalen gjennom EUIS-prosjektet vil personer fra EU-området mulig kunne søke digitalt. Staten arbeider generelt med å øke dekningsgraden av personer med elektronisk ID, slik at det forventes en gradvis økning i digital selvbetjeningsgrad for politiattest.

Effektivitet og kvalitet i forvaltningstjenestene

På de fleste forvaltningsområdene finnes det ikke nasjonale saksbehandlingsverktøy/registre som gir oversikt over saksbehandlingstid, omfang av negative vedtak, herunder tilbakekall av gitte tillatelser, antall omgjøringer i distriktet, antall klagesaker oversendt til POD e.l. saksbehandlingstiden varierer innad i distriktet på de ulike fagområdene og fra distrikt til distrikt. Dette gir publikum lite enhetlige tjenester rundt i landet og viser behovet for å øke digitaliseringstakten i politiet. Saksbehandlingstiden avhenger også av ressursituasjonen i distriktet. Noen få forvaltningsoppgaver er bebyrfinansierte.

Innbyggerundersøkelsen for 2023 viser at 50 % av befolkningen har brukt minst én av politiets forvaltningstjenester det siste året. Politiets forvaltningstjenester omfatter en rekke fagområder, herunder bl.a. pass, ID-kort, politiattest, førerrett, våpen, kjøreseddel, vaktvirksomhet, brukthandel og hund. Både søknadsbehandling og kontrolloppgaver, herunder oppfølging av gitte tillatelser, tilligger forvaltningsenhetene. Omfanget varierer stort fra fagområde til fagområde, noe som får betydning for fagmiljø og kompetanse på det enkelte området. Jevnt over har kvaliteten på forvaltningstjenestene økt over flere år.

Både etablering av tjenesteutvikling og felles samling for forvaltningsjurister er tiltak som vil bidra til å øke kvaliteten i politiets forvaltningstjenester.

Saksomfang og kvalitet

Politiet behandler mer enn to millioner forvaltningssaker hvert år. Det søkes f.eks. om ca. 1,1 millioner pass og ID-kort, 480 000 politiattester og 80 000 våpen i året. Politiet vurderer vandel på ca. 150 000 førerkortsøkere hos Statens vegvesen hvert år. Videre foretar politiet vandelsvurdering av mellom 70 og 100 000 personer årlig i forbindelse med tjeneste for Forsvaret og Sivilforsvaret, verv som meddommer mv. I tillegg kommer de øvrige sakstypene, og viktige kontrolloppgaver, herunder oppfølging av gitte tillatelser.

På flere av områdene har det vært en økning i antall søknader til politiet. Blant annet har søknader om politiattest økt fra ca. 150 000 i 2014 til ca. 500 000 i 2023, og søknader om våpen økt fra ca. 60 000 til 87 000 på de siste fem årene.

Politidistriktene har i 2023 nedprioritert kontrollvirksomhet som følge av store restanser og lang saksbehandlingstid på søknader. På våpenfeltet har våpenamnestiet og oppfølging av det gått ut over kapasitet til å gjennomføre kontroller og å arbeide med våpen i dødsbo. Det pågår et

³⁰ Stortinget (2024) Skriftlig spørsmål fra Ingunn Foss (H) til Justis- og beredskapsministeren.
<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=97061>

større arbeid med digitalisering av våpenforvaltningen, som på sikt vil bidra til økt kvalitet og effektivitet i saksbehandlingen

Riksrevisjonen har de siste 10 årene gjennomgått politiets våpen-, vaktvirksomhet- og passforvaltning. Som følge av avdekkede avvik har disse fagområdene gått gjennom en kvalitetsheving etter omfattende tiltak. Det krever imidlertid kontinuerlig arbeid for til enhver tid å oppfylle gjeldende krav til kvalitet.

Det er lite rettspraksis på de fleste fagområdene, og terskelvurderinger er i mange tilfeller krevende.

For pass- og ID-kortsaker er det innført todelt saksbehandling, slik at samme saksbehandler ikke både kan ta imot og innvilge en søknad. Saker som flagges fra kontrollinjen eller får treff i den automatiserte bakgrunnskontrollen følges opp av vedtakslinjen. Vedtak om nektelse og tilbakekall av pass og ID-kort skal treffes av jurister. For øvrige sakstyper varierer det fra distrikt til distrikt hvordan vedtak fattes, men de fleste bruker forvaltningsjurister i mer kompliserte saker, herunder avslag og tilbakekallsvedtak. Saksbehandlingen blir mer omfattende av slike tiltak, men kvaliteten øker betraktelig.

Saksbehandlingstid

For enkelte sakstyper er det egne saksbehandlingsfrister i særlovene/forskrifter. Eksempler på dette er krav om 14 dagers behandlingstid for søknad om politiattest og åtte uker for søknad om brukthandelbevilling. Ellers gjelder forvaltningslovens frist "uten ugrunnet opphold" og foreløpig svar innen en måned. Med de store mengdene saker som politidistriktene behandler, vil det måtte foretas prioriteringer mellom sakene. For eksempel vil utøvelse av andre lovpålagte oppgaver, herunder oppfølging, kontroll og tilbakekall, påvirke saksbehandlingstiden. På våpenfeltet innebar innføringen av ny våpenlov en økning i slike kontrolloppgaver.

Det er svært varierende saksbehandlingstid på de ulike sakstypene. Det innebærer at f.eks. kjøreseddelsøknader i ett distrikt kan behandles etter kort tid, mens de i andre distrikt behandles etter flere uker. Dette gir publikum lite enhetlige tjenester rundt i landet. Der det vurderes avslag, eller saken av andre grunner må undersøkes nærmere, vil saksbehandlingstiden være lengre enn i kurante saker. Det vises blant annet til at saksbehandlingstiden på andre type våpensøknader enn jaktvåpensøknader i distriktene varierer mellom 4 og 39 uker ved årsskiftet.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid på søknader om politiattest var i 2023 på 8,4 dager. Når det gjelder pass og ID-kort viser vi til rapportering på oppdrag 13 om en effektiv og tilgjengelig passutstedelse i hele landet.

Lang saksbehandlingstid på førerett, kjøreseddel, politiattest og brukthandel vil kunne medføre konsekvenser for vedkommendes yrkesutøvelse, mens kostnader til forvaring i hundesaker kan medføre økonomisk belastning for dem det gjelder. Til sammenligning gjelder våpensøknadene i stor grad utøvelse av hobbyvirksomhet.

Når det gjelder saksbehandlingstid viser innbyggerundersøkelsen at det er de som har vært i kontakt med politiet i forbindelse med politiattest og pass- eller ID-kort som er mest fornøyde. De som er minst fornøyde med saksbehandlingstiden er de som har søkt om våpentillatelse.

Innenfor flere forvaltningsområder, f.eks. pass, våpen og politiattest, er det perioder av året som kan betegnes som "høysesong" med svært stor pågang av søknader. For alle de nevnte områdene starter pågangen normalt allerede på våren og vedvarer utover sommeren og høsten, noe som påvirker kapasiteten og sakspresset i distriktene resten av året. Kompetansen i

distriktene er i stor grad spesialisert til de ulike fagområdene, hvilket reduserer muligheten til omprioritering dersom ett eller flere områder i perioder kommer under særlig press.

PODs klagesaksbehandling

Kun et fåtall av politiets forvaltningsavgjørelser påklages til POD. Det vises til redegjørelsen over for antallet søknader innenfor flere av fagområdene. I løpet av 2023 fattet POD i overkant av tusen vedtak i klagesaker på forvaltningsområdet.

PODs saksbehandlingstid i klagesaker ligger for tiden på mellom 6-11 måneder ved årsskiftet. Ulike klagesaker innenfor førerrett er sakstypen med lengst saksbehandlingstid. Enkelte saker har kortere eller lengre saksbehandlingstid. Blant annet er det vurdert slik at saker som gjelder avlivning av hund, vaktvirksomhet eller brukthandel tas foran noen eldre sakstyper på andre områder, da det påløper store økonomiske kostnader som følge av lang ventetid. For disse sakstypene er saksbehandlingstiden om lag 7 måneder. For klage i pass- og ID-kortsaker er saksbehandlingstiden 6-8 måneder.

Ideelt sett skulle POD kunne prioritert flere sakstyper, f.eks. førerrett og kjøreseddel der eventuell tillatelse får betydning for yrkesutøvelse. Ressurs- og restansesituasjon og lange saksbehandlingstid på alle saker har ikke gjort det mulig i 2023. Ressurssituasjonen på saksfeltet har vært for lav og dessuten påvirket av uforutsett sykefravær. Det har vært arbeidet med å styrke kapasiteten ved inngangen til 2024. Bredden i oppgaveløsningen og til enhver tid gjeldende ressurssituasjon påvirker PODs saksbehandlingstid i disse sakene.

Som fagmyndighet må POD også bruke ressurser på fagutvikling. Gjennom klagesaksbehandlingen får POD nødvendig kunnskap om hvilke fagområder som krever mer oppfølging, og om det er problemstillinger som må jobbes med. Videre følger vi opp Riksrevisjonssaker og uttalelser fra Sivilombudet, og vi er faglig rådgiver opp mot departementet.

Internkontrollsystem for å identifisere og følge opplæringspunkter fra klagesaker, rettsavgjørelser og ombudsuttalelser mv. på forvaltningsområdet

Politiet har gjennom 2023 arbeidet med internkontroll på forvaltningsområdet for å identifisere opplæringspunkter på en mer strukturert måte. På den måten kan vi identifisere feil, mangler og u hensiktsmessig saksbehandling, og trekke ut læringspunkter. Oversikten vil danne grunnlag for videre oppfølging av fagområdene.

Det ble gjennomført en samling for forvaltningsjuristene i november 2023, der blant annet erfaringslæring og etterlevelse stod på programmet. Sivilombudet deltok på samlingen, og ga en gjennomgang av deres relevante avgjørelser.

Videre har politiet gjennomgått styrende dokumenter som på sikt skal bidra til bedre oppfølging og etterlevelse.

Tilretteleggelse for lansering av nasjonalt ID-kort til utenlandske statsborgere

Arbeidet med å legge til rette for utstedelse av nasjonalt ID-kort til utenlandske borgere pågår. Dedupliseringen av foto i utlendingsregisteret i ABIS for å tilrettelegge for biometriske sammenligningssøk mellom fotodatabasene for utlending og pass/ID-kort pågår. Saksbehandlingssystemet Passweb endres løpende i takt med beslutninger som krever systemtekniske endringer.

Det er bestilt designendringer av ID-kortet basert på foreløpige tilbakemeldinger fra JD om hvilken informasjon som skal fremgå av ID-kortet. Det vil ta ca. et halvt år før de ikke-personaliserte ID-kortene kan være klar fra leverandøren. POD har dialog med leverandøren for å sikre kapasitet til produksjon og personalisering av ID-kortene.

Innføring av nasjonalt ID-kort til utenlandske borgere vil påvirke kapasiteten på pass- og ID-kontorene. Etterspørselen og saksbehandlingstiden vil påvirkes av beslutninger om hvilke grupper som skal ha rett til nasjonalt ID-kort og vilkår for utstedelse. Etterspørselen må styres ved hjelp av en innføringsplan og utbredelsesstrategi for å unngå overbelastning av pass- og ID-kontorene.

Prosjektet trenger viktige beslutninger fra JD om vilkår og målgrupper, før det kan leveres. Nasjonalt ID-kort til utenlandske borgere kan tidligst lanseres senhøsten 2024.

En effektiv og tilgjengelig passutstedelse i hele landet og etablering av beredskapstiltak som sikrer utstedelse av pass i kriser

Den faktiske etterspørselen i 2023 ble totalt 1,06 millioner pass og ID-kort, dette er 225 000 under den opprinnelig estimerte prognosen for 2023. Dette kan skyldes at prognosene i utgangspunktet var satt høyt med bakgrunn i fortsatt høy etterspørselstakt fra 2022, samt at mange fornyet sine pass i 2022 og i første kvartal i 2023. I tillegg kan prisstigningen i Europa, svak kronekurs og generelt lavere kjøpekraft virke inn på innbyggernes reisevirksomhet.

Det ble utstedt ca. 400 000 nasjonale ID-kort i 2023. Andelen av søkere som valgte å søke om både pass og ID-kort samtidig var ca. 37%. Utenriksstasjonene hadde ca. 20 000 søknader i 2023, dette er tilsvarende antall som tidligere år.

POD utarbeider prognoser over etterspørsel etter pass og ID-kort som deles med politidistriktene. Basert på disse prognosene dimensjonerer politidistriktene sin bemanning og legger ut timer for å dekke forventet etterspørsel. Politidistriktene skal legge ut timer 180 dager frem i tid ved alle pass- og ID-kontor. Videre skal distriktene sørge for å ha tilstrekkelig antall tilgjengelige timer slik at innbyggerne kan finne en ledig time innenfor fire uker.

Politidistriktene har iverksatt tiltak og har tilstrekkelig med ressurser for å møte etterspørselen etter pass og ID-kort. Tilgjengeligheten på ledige timer var stort sett god i alle politidistrikt. Flere distrikt har hatt kampanjer i lokale media, ett distrikt har også hatt "stand" på kjøpesentre, for å øke tilstrømningen til pass- og ID-kontorene. Disse tiltakene har så langt vist seg å være kortvarig eller ikke gitt noe utslag i økt etterspørsel.

På landsbasis var det mellom 140 000 og 150 000 ledige tidspunkt tilgjengelig hver måned, noe lavere enkelte måneder. POD forventer høy etterspørsel også i 2024 og distriktene er bedt om å jobbe videre med etablerte tiltak for å sikre at tjenesten for pass- og nasjonale ID-kort er effektiv, har god kvalitet og er tilgjengelig. Prognosen for etterspørsel av pass og nasjonalt ID-kort i 2024 er beregnet til 1,1 millioner dokumenter.

I tillegg til de faste pass- og ID-kontorene bidrar de to mobile kontorene (passkjøretøyene) til økt tilgjengelighet for innbyggerne.

Kapasitet hos leverandøren

Det er etablert en større robusthet hos leverandøren av pass- og ID-kort etter forhandlinger om et økt produksjonsvolum innenfor eksisterende avtale. Volumet er basert på PODs prognoser om forventet etterspørsel i 2023 og videreføres i 2024.

På tross av at beredskapslagre av ordinære pass ikke er en del av eksisterende kontrakt med leverandør, har leverandør pr. 31. desember 2023 om lag 80 000 blanke passbøker i Oslo. Det er forventet leveranse på 250 000 fra eksternt lager. Dersom etterspørselen følger prognosene, vil dette dekke etterspørselen etter pass tre måneder fram i tid. I tillegg har leverandør om lag 220 000 Nasjonale ID-kort på lager. Dette er tilstrekkelig til å dekke etterspørselen fram til medio juni.

Leverandør har ca. 25.000 blanke nødpass på lager, i tillegg har distrikter og utenriksstasjoner lokale lagre. Det ble totalt utstedt om lag 7 500 nødpass i 2023, det vil si at det er tilstrekkelig beholdning for å dekke behovet for flere år ved tilsvarende etterspørsel som i 2023.

Etablering av nye pass- og ID-kontor

Kontoret ved OSL Gardermoen som tidligere utstedte nødpass er etablert som et ordinært pass- og ID-kontor og er utvidet til tre skrankepunkter. Kontoret er åpent hele døgnet alle ukens dager (24/7) og har vært i drift fra 14. august 2023. Bookingtimer for kontoret er lagt ut i timebestillingsløsningen på politiet.no. Nødpass tilbys som drop-in-tjeneste. Kontoret leverer også ut pass og ID-kort som er bestilt med ekspreslevering til OSL Gardermoen. Ordningen fungerer godt.

Oslo politidistrikt og PFT har på oppdrag fra POD utredet hvordan kapasiteten i Oslo politidistrikt kan styrkes og om det eventuelt er behov for etablering av ny lokasjon. Oslo politidistrikt har styrket kapasiteten vesentlig ved sine to pass- og ID-kontor slik at etterspørselen dekkes. Dette har også tatt ned etterspørselen i omkringliggende politidistrikt.

Arbeidet med etablering av nye pass- og ID-kontor er i gang. Grunnet behov for nybygg vil fire av kontorene først ferdigstilles i 2025.

Øvrig rapportering

Pilotordning for personkontroller i Oslo politidistrikt

Pilotprosjektet ble gjennomført fra 5. desember 2022 til 3. september 2023. I perioden er det utstedt kvitteringer ved personkontroller i et testområde som omfattet sentrum og sentrumsnære bydeler i Oslo. Intensjonen med piloten har vært å innhente kunnskap om hvordan en kvitteringsordning kunne fungere i praksis, hvordan ordningen ville påvirke politiets arbeidsmetoder og tilliten til politiet.

Oslo Economics har i samarbeid med NIBR ved OsloMet evaluert pilotprosjektet, på oppdrag fra POD. Evalueringsrapporten ble lansert på et pressemøte i POD 11. januar 2024. Til stede på lanseringen var også organisasjoner som har vært involvert underveis i arbeidet med piloten og som har vært intervjuet i forbindelse med evalueringen.

De samme organisasjonene er i etterkant av fremleggelsen av evalueringsrapporten involvert i en dialog med POD og Oslo politidistrikt. Dette for å sikre at organisasjonenes stemme blir hørt i forbindelse med at POD skal fremme en vurdering og anbefaling om veien videre til JD. Det er

gjennomført en serie møter for sammen å komme frem til hvordan evalueringsrapporten bør følges opp.

Samhandlingsarenaer for IT-utviklingen

Det er etablert samarbeid med PST blant annet innenfor områdene ugradert plattform, utviklingsmiljø, samarbeid om fremtidig nasjonalt begrenset nett, samarbeid mellom Security Operation Center (SOC), datasenter, rekruttering og arbeidsgiverprofilering. Det er stordriftsfordeler ved samarbeidet, men med bakgrunn i IT-situasjonen i politiet er det begrenset med kapasitet til å ha høy oppmerksomhet på dette, og arbeidet har dermed ikke vært særskilt prioritert gjennom 2023.

Nasjonalt register for kjøresedler

Politiet skal sammen med Statens vegvesen utrede og foreslå en løsning for nasjonalt kjøreseddelregister, og om saksbehandlingen av søknader om kjøresedler, inkludert om forvaltningen av registeret og saksbehandlingsansvaret for søknadene bør flyttes til SVV.

Basert på ny fremdriftsplan for arbeidet ble frist for utredning utsatt til 15. september 2024. Det er inngangsatt et arbeid med å innhente en samfunnsøkonomisk analyse. På grunn av ressursituasjonen har POD noe begrenset kapasitet til å bistå i arbeidet, og deltakelsen i arbeidet fører til mindre kapasitet til å behandle klagesaker.

Oppfølging av tillitsreformen

I samsvar med regjeringens tillitsreform har Politiet gjennomført en omfattende gjennomgang av styringssignaler. Denne gjennomgangen har vært rettet mot å redusere kompleksiteten av rapporteringsprosesser. En målrettet innsats har blitt gjort for å minimere detaljerte rapporteringspunkter og innføre en mer helhetlig tilnærming til rapportering, hvor hovedvekten ligger på strategiske vurderinger og måloppnåelse.

Til tross for disse endringene står Politiet overfor utfordringer som følge av detaljerte føringer og styring på innsatsfaktorer i tildelingsbrevene. Dette begrenser mulighetene for å drive mål og resultatstyring etter statens prinsipper.

Det er i 2023 også påstartet et arbeid for å tilpasse POD sin oppgaveportefølje til en mer strategisk direktoratsfunksjon. Dette innebærer også at politidistrikt og særorgan vil få en større rolle i utviklingen av tjenestene til politiet, slik at utviklingen av tjenestene blir tettere koblet på det leddet som faktisk skal gjøre jobben.

Sentralt i tillitsreformen står et godt partssamarbeid, og politiet vektlegger partsamarbeid i hele etaten.

Oppfølging av 25. juni-evalueringen

I juni 2023 overleverte 25. juni-utvalget sin rapport om politiets og PSTs håndtering av angrepet under Pride i Oslo i 2022. Rapporten fokuserte spesielt på forhold rundt politiets og PSTs evne til å sette inn tiltak for å forebygge, avverge og håndtere hendelsen. Utvalget har identifisert læringspunkter basert på vurderinger av hva som gikk bra og hva som kunne vært gjort bedre.

I arbeidet med oppfølgingen av evalueringen, har POD koordinert og samarbeidet tett med Politiets sikkerhetstjeneste (PST), Oslo politidistrikt (OPD) og Politihøgskolen (PHS). Samhandling har vært sentralt for å legge til rette for at nødvendige og relevante tiltak innenfor de respektive organisasjoners ansvarsområde har blitt vurdert og fulgt opp. Det foreligger en

oppfølgingsplan og POD har rapportert fortløpende til departementet om status og fremdrift i oppfølgingsarbeidet.

Sentralt i rapporten er forhold knyttet til samhandling og informasjonsdeling mellom politiet og PST, og mellom politiet og andre etater for å forebygge og avverge radikaliserings og voldelig ekstremisme. Politiet har foreslått og iverksatt en rekke tiltak for å styrke samhandling og informasjonsdeling, både internt og på tvers av etater og organisasjoner. Dette innebærer blant annet utvikling av en overordnet samarbeidsavtale mellom politiet og PST, fast liaisonering fra PST til POD, utvikling av nasjonal retningslinje for samhandling mellom politiet og PST, samt tettere oppfølging og dialog med trusselutsatte grupper. Videre er det iverksatt tiltak for å øke kompetansen innenfor både forebygging av radikaliserings og innenfor mangfoldsarbeidet i politiet.

Evalueringsutvalget beskrev i all hovedsak den akutte håndteringen av hendelsen som god. Læringspunkter som beskriver god praksis og håndtering, er også viktig å bevare og utvikle videre. God praksis som ansees å ha nasjonal relevans, videreføres og ivaretas gjennom Politihøgskolens utdanninger.

To av evalueringsutvalgets sentrale funn var knyttet til forhold rundt politiets anbefaling om utsettelse av Pride-arrangementer i dagene etter hendelsen. Politiets virksomhet og tjenesteutøvelse skal være i tråd med de til enhver tid gjeldende lover og regler, herunder også menneskerettighetene. For å sikre en god oppfølging av disse funnene, ba POD Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) om råd for hvordan vi kan følge opp anbefalingene relatert til disse forholdene. Gjennom flere tiltak som retter seg mot de rettslige rammene for politiets arbeid i forbindelse med arrangementer på offentlig sted søker POD å styrke og forbedre saksbehandlingen rundt slike avgjørelser.

Desentralisert arbeid

Politiet er en beredskapsorganisasjon, geografisk plassert over hele landet. Dette setter noen begrensninger for mulighetene til desentralisert arbeid, av beredskapshensyn, og flere enheter finner det ikke formålstjenlig med hensyn til oppgaveløsning. Likevel er deler av virksomheten organisert på en desentralisert måte. Dette gjelder særlig politidistrikter med stor geografisk utstrekning, der man har ett hovedsete, men hvor flere funksjoner er plassert utenfor hovedsete. UP har også en desentralisert organisering, med ett hovedsete, og enheter plassert i hele landet. Også enheter som i større grad behandler sivile oppgaver er desentralisert organisert i større eller mindre grad. Blant annet er politiets lønnsmedarbeidere samlet med hovedsete i en fellestjeneste, men med desentralisert organisert i distriktene, og Politiets IT-enhet har eksempelvis opprettet en egen hybrid-avdeling som del av et prosjekt for å kunne rekruttere teknologer over hele landet via fjernarbeidsplasser i IT-enheten, hvor hjemmekontor kombineres med fysisk plass på nærmeste politistasjon.

Erfaringene med desentralisert arbeid i etaten er delt. 24 ansatte i politiet har særavtale om å ha et annet arbeidssted/oppmøtested enn den fysiske lokasjonen til enheten de tilhører. Dette er tiltak som er iverksatt for å redusere den ansattes reisebelastning og/eller for å beholde kritisk kompetanse i enheten. Økt bruk av teknologi tillater i større grad at flere oppgaver kan løses desentralisert, og etaten har gode erfaringer med dette. Det er likevel noen regulatoriske problemstillinger som må avklares før ordningen eventuelt kan utvides, herunder: hva er nødvendig tilstedeværelse for å sikre god oppgaveløsning og faglig utvikling, kostnadselementer ved å ha lokal kontorplass og tekniske løsninger for å håndtere informasjon på lokalt tjenestested eller hjemmebase.

Gjennomgang av Politidirektoratet

I Hurdalsplattformen fremgikk det at regjeringen ville: "Gjennomgå Politidirektoratets oppgaver, mandat og ressursar for å sikre at innretninga på arbeidet deira er hensiktsmessig organisert, og vurdere å omfordele oppgaver til Justisdepartementet, særorgan og politidistrikt, og omfanget av Politidirektoratets avgjerdsrett".³¹

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) fikk i 2022 i oppdrag fra JD å gjennomgå direktoratet. Gjennomgangen skulle blant annet gi en vurdering av PODs virksomhetsstyring og om enkelte av PODs oppgaver burde fordeles til JD, særorgan eller politidistrikt.³² Oppdraget ble ferdigstilt i mars 2023 og resulterte i rapporten *Direktoratsrollen i utvikling. En gjennomgang av Politidirektoratet (DFØ 2023:02)*.

Politidirektøren nedsatte deretter en intern arbeidsgruppe som skulle følge opp DFØs rapport, og komme med forslag til ny innretning for fordeling av roller, ansvar og oppgaver mellom POD og underlagte enheter. Utrednings- og høringsfasen for dette arbeidet pågikk gjennom hele 2023. I 2024 starter innføringen av endring i fordeling av roller, ansvar og oppgaver i politiet. POD skal dreie ressursbruken for å rendyrke kjerneoppgavene til et direktorat, og bli i stand til å gi mer helhetlige og strategiske politifaglige råd til departementet. Oppgaver som ikke knytter seg til direktoratsfunksjonen, skal legges til andre enheter i politiet. De samlede utviklingsressursene i politiet skal utnyttes bedre til det beste for å løse samfunnsoppdraget.

Behandling av innsynskrav

Politidirektoratet behandlet 5 979 innsynskrav i eInnsyn i løpet av 2023. Dette utgjorde en økning på om lag 35 % sammenlignet med 2022, da Politidirektoratet mottok 4 405 innsynskrav. Median saksbehandlingstid for innsynskrav gjennom eInnsyn i Politidirektoratet i 2023 var 3 dager, mens gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 5 dager. Gjennomsnittet blir trukket noe opp av enkelte saker som har vært omfangsrike i antall sider tekst og/eller kompliserte å vurdere.³³

Ressursbruk 2023

Nedenfor presenteres informasjon om politiets budsjetttrammer og ressursbruk i 2023. Videre vises det til ledelseskomentarer og årsregnskap i kap. 6 for nærmere forklaringer og vurdering av vesentlige forhold ved politiets årsregnskap.³⁴

Tildelte rammer og årsresultat

Politiets samlede tildeling økte nominelt med om lag 1,6 mrd. kroner fra 2022 til 2023, og utgjorde om lag 25,5 mrd. kroner i 2023. Av dette ble 856 mill. kr tildelt i RNB og 735 mill. kr i nysalderingen for 2023. I tillegg mottok politiet refusjoner fra folketrygden. Mottatte og avgitte

³¹ Regjeringen. (2021). *Hurdalsplattformen. For en regjering utgått fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet (2012-2025)*. 14. oktober 2021:65.

³² Direktoratet for forvaltning og økonomistyring. (2023). *Direktoratsrollen i utvikling. En gjennomgang av Politidirektoratet*.

³³ Vi gjør oppmerksom på at tallene ikke inkluderer eventuelle innsynskrav som er mottatt gjennom andre kanaler enn eInnsyn, slik som epost, telefon eller brev, da statistikk for disse kravene er svært tidkrevende å hente ut. Krav mottatt via eInnsyn utgjør den absolutte majoriteten av innsynskrav som er stilet til Politidirektoratet.

³⁴ I Ressursanalysen for 2023 gis ytterligere detaljer for ressursbruken i politiet, se www.politiet.no.

belastningsfullmakter, samt inntekter knyttet til bl.a. utførte politioppdrag og salg av utstyr påvirket også politiets disponible ramme i 2023.

Samlet mindreforbruk på alle politiets budsjettkapitler utgjør 397 mill. kroner i 2023, hvorav 176 mill. kroner knytter seg til internasjonale forpliktelser og investeringer (forsinkelser i prosjekter) og 149 mill. kroner er knyttet til politiets drift. Politiets driftsresultat er nærmere omtalt nedenfor.

Samlede driftskostnader

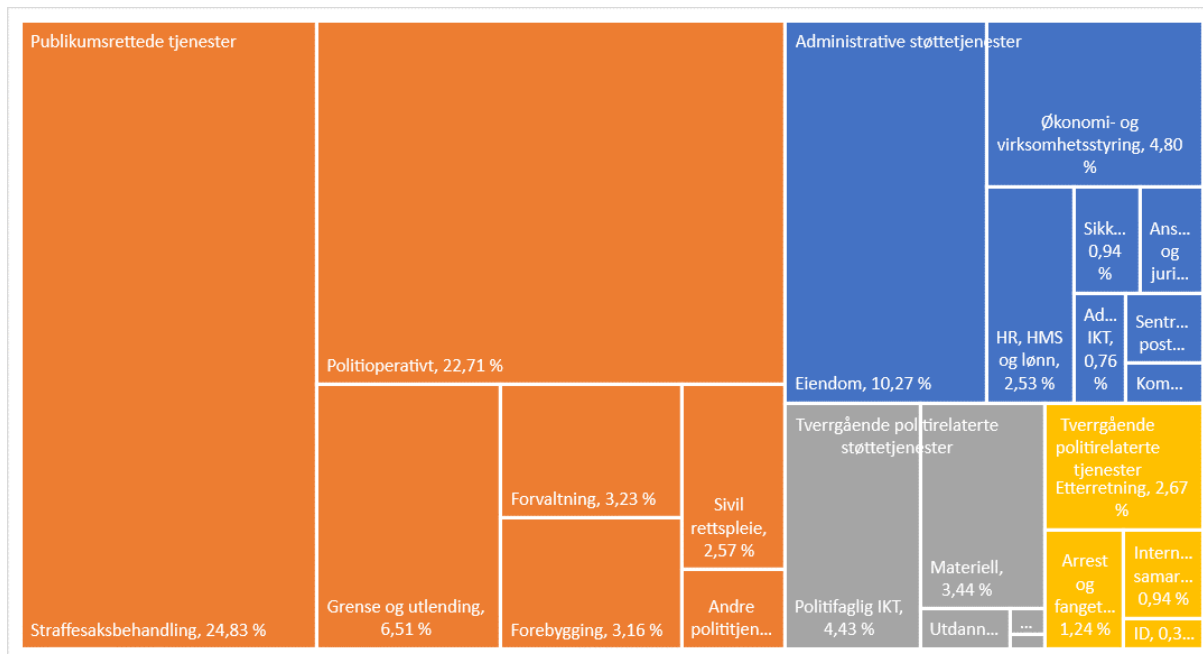
Oversikten under viser fordeling av netto regnskapsførte kostnader på politiets driftskapitler (kap. 440, post 01, kap. 441, post 01, kap. 443, post 01, kap. 3440, post 02, 03 og 04), og resultatet i 2023 på de ulike enhetsgruppene. Det totale mindreforbruket for disse postene utgjør i 2023 149 mill. kroner. Av totale regnskapsførte utgifter utgjør lønns- og priskompensasjon 986 mill. kroner i 2023.

2023 har vært preget av et generelt høyt aktivitetsnivå og et økt behov for politiets tjenester i samfunnet, bl.a. grunnet den sikkerhetspolitiske situasjonen og migrasjon som følge av krigen i Ukraina.

Inngangen til 2023 bar i tillegg preg av at politiet hadde for høy fart inn i det nye året. Dette skyldes blant annet at etaten i 2022 hadde stort fokus på å unngå mindreforbruk, etter å ha fått overført et mindreforbruket fra 2021 på rett i overkant av 1 mrd. kroner. Dette fikk noen uheldige konsekvenser hvor etaten i løpet av 2022 blant annet tilsatte for mange årsverk i forhold til den varige økonomiske rammen, og dermed bandt kostnader i personell. Prisveksten har også påvirket det økonomiske handlingsrommet, og de siste årene har politiet hatt en ekstraordinær høy prisvekst innenfor enkelte kontoklasser. Veksten for EBA og øvrige driftskostnader er særlig stor. Ettersom om lag 85 % av kostnadene i politiet er knyttet til personell og EBA, innebærer dette at politiet i 2023 måtte redusere bemanningen og begrenset investeringer i utstyr og materiell for å tilpasse seg den økonomiske rammen.

I tillegg til høy fart og prisstigning opplever etaten en vesentlig økning i lønns- og pensjonsutgifter. Etaten har gjennom året hatt en høy lønnsvekst utover det statlige lønnsoppjøret. Dette skyldes i hovedsak politiets egne særavtaler som gir ulike opprykk i lønn, og justeringer av ulike funksjonstillegg. Total premiekostnad (arbeidsgivers andel) økte også med om lag 650 mill. kroner fra 2022. Ser man på lønnsmassens utvikling i den samme perioden har denne økt med om lag 700 mill. kroner, dvs. bare marginalt mer enn premiekostnaden. Utreignet prosent for arbeidsgivers andel økte fra 13,4 % i 2022, til 17,3 %

i 2023. I forbindelse med innføring av de statlige regnskapsstandardene (SRS) i politiet ble det også innført en ny økonomimodell slik at driftskostnadene nå henføres til definerte tjenesteområder. Som det fremkommer av figuren nedenfor går hoveddelen av driftskostnadene til publikumsrettede tjenester, som blant annet straffesaksbehandling og operativt politiarbeid. Fordelingen av driftskostnadene i 2023 er tilnærmet likt som for 2022.

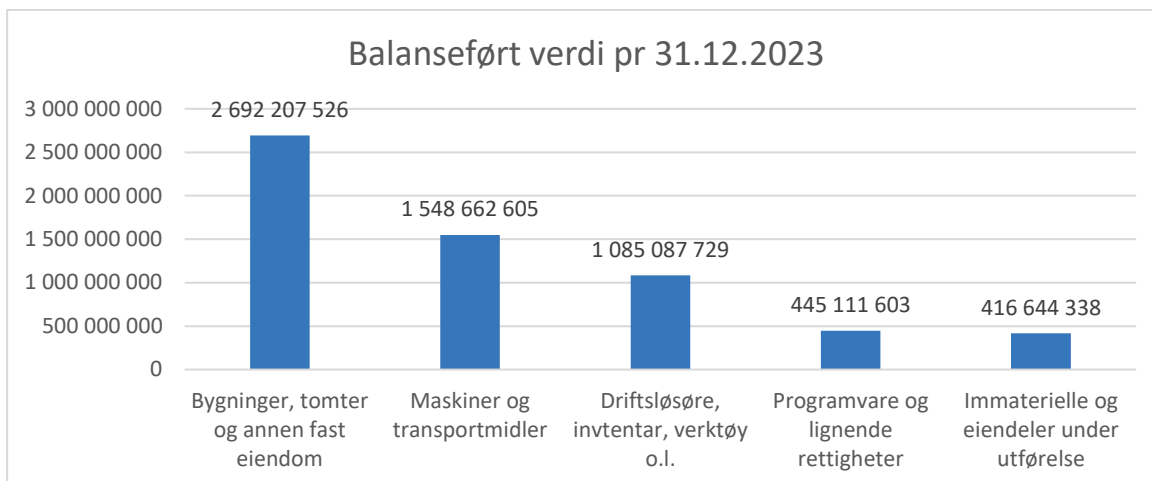

Figur 12: Fordeling av politiets driftskostnader pr. tjenesteområde 2023

Anskaffelser og balanseverdi

Ved inngangen til 2023 hadde politiet eiendeler med en verdi på 6,3 mrd. kroner, og gjennom året redusert til 6,2 mrd. kroner, dvs. at avskrivningene på eiendelene har vært større enn investeringene i nye eiendeler. Immaterielle eiendeler og programvare har hatt mer investeringer enn avskrivninger, og nettoeffekten i løpet av året er en økning på om lag 100 mill. kroner (skyldes i hovedsak investeringer i utviklingsporteføljen). For varige driftsmidler er det en nettonedgang på om lag 200 mill. kroner i hovedsak knyttet til avskrivninger på tomter, bygg og annen fast eiendom.

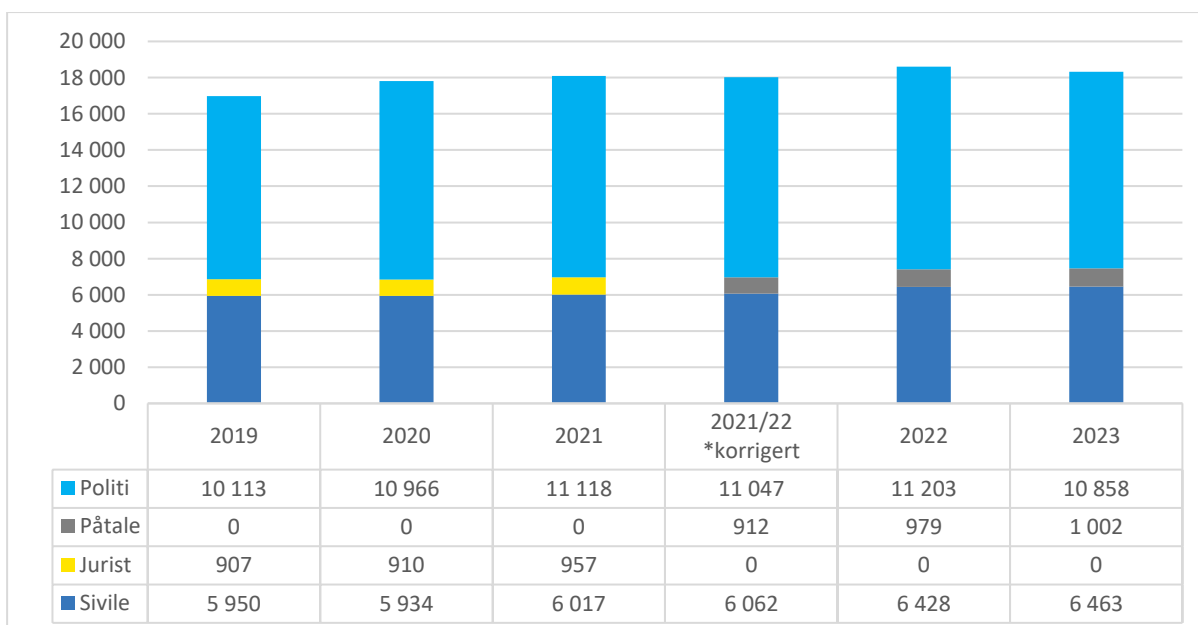
Politiets nasjonale beredskapssenter (PNB) er plassert under anleggsgruppen tomter, bygninger og annen fast eiendom, og er det desidert største anleggsmiddelet i politiet med en balanseverdi ved utgangen av 2023 på 2,3 mrd. kroner. Balanseverdien til PNB avskrives med om lag 100 mill. kroner årlig hvilket er årsaken til at tomter, bygg og annen fast eiendom er anleggsgruppen med størst reduksjon i 2023. Tabellen nedenfor viser fordelingen de ulike anleggsgruppene i politiet. Nærmere omtale av eiendeler og øvrige balanseverdier finnes i årsrapportens del 6 Årsregnskap.

Figur 13: Politiets eiendeler ved utgangen av 2023 fordelt på anleggsgrupper

Bemanning

Politiet hadde ved utgangen av 2023 ansatt 18 323,2 årsverk i etaten. Dette er en reduksjon på 288 årsverk fra utgangen av 2022. Det er første gangen siden målinger begynte at politiet reduserer sin bemanning år over år. Av den totale bemanningen var 60% politiårsverk, 35% sivile årsverk og 5 % påtalejurister.

Figur 14: Årsverk i politiet fordelt på stillingskategori pr 31.12.

- Den kongelige politieskorte (DKP) ble overført fra Oslo politidistrikt til PST fra 1.1.2022. Dette utgjorde i overkant av 70 årsverk.
- 1.1.2022 ble det innført en ny definisjon for hvilke stillinger som kategoriseres som påtalejurister. Som følge av dette er det et brudd i tallserien for påtale fra 2022. Endringen medførte at om lag 45 årsverk ble flyttet fra kategorien jurist til sivil.

I løpet av 2023 er antall politiårsverk redusert med 345. For distriktene er fallet på 375årsverk. Driveren i reduksjonen er utfasing av midlertidige årsverk.. Dette skyldes blant annet strammere budsjetter og avvikling av flere midlertidige stillinger som ble ansatt for å øke aktivitetsnivået i 2022, i tråd med føringene om å bruke opp det overførte mindreforbruket. Årsverksreduksjonen medførte at aktiviteten for straffesaksområde og politioperativt ble redusert i 2023.

Påtaleårsverkene er finansiert på eget kapittel. Fra utgangen av 2022 til utgangen av 2023, økte antall påtaleårsverk med 23.

Antall sivile årsverk har økt i 2023. Hovedårsaken til dette er et påstartet arbeid med å veksle inn konsulenter til egne ansatte innenfor ITÅ ansetteegne ansatte til ivaretagelse av sikker og stabil IT drift og utvikling av ny teknologi, skal på sikt gi politiet mer for pengene som investeres i IT.

Redusert bemanning påvirket kapasiteten på flere områder, og opplevelse av høyere arbeidsbelastning ble synlig utover høsten i 2023. For å ivareta HMS for de ansatte har dette krevd reduksjon i aktivitet og tjenestetilbud, hvor eksempelvis tiltak som å endre aktiv tjeneste til reservetjeneste ble iverksatt enkelte steder, da det ikke lenger var tilstrekkelig mannskap til å ha døgnkontinuerlig tjeneste.

På grunn av den økonomiske situasjonen ble vikarbruken ved foreldrepermisjoner redusert og det ble tatt inn færre sommervikarer enn tidligere år. Det fleste sommervikarer ble også avviklet tidligere enn hva som har vært vanlig. Nedgang i bemanning og redusert bruk av vikariat medførte at færre studenter fra Politihøgskolen fikk midlertidig eller fast jobb i politiet i 2023.

I 2023 var tjenesteområdene med størst nedgang i årsverk knyttet til straffesaksbehandlingen, politioperativt og forebygging. Dette inkluderer blant annet funksjoner som etterforskere og politipatruljen. Om den økonomiske situasjonen vedvarer over tid vil dette skape ytterligere press på politiets ressurser.

Konsulentbruk

I henhold til standard kontoplan for statlige virksomheter skal konsulenttjenester bokføres på konto 670-673 eller i kontogruppe 10-12. Omtalen i denne delen inkluderer derfor både kostnadsførte og balanseførte konsulentkostnader. Omtalen tar også utgangspunkt i alle politiets kapitler og poster, ikke kun driftskapitlene.

Etatens kostnader til konsulenter har totalt økt med 36 % i nominelle kroner siden 2022, og økningen har vært spredd på ulike kategorier av konsulenttjenester. Av økningen skyldes om lag 7,5 % prisvekst på avtalene. En hovedårsak for veksten i konsulentbruk er EUIS-programmet, som fra og med 2023 kostnadsføres på post 46. For kap. 440, post 01 har konsulentbruken vært relativt stabil de siste årene med en realøkning på 1 % sammenlignet med 2022.

Politiets kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen ble redusert med 4 mill. kroner fra 2022 til 2023, og utgjør om lag 1 mill. kroner. Nedgangen kan blant annet skyldes en stram økonomisk situasjon i politiet i 2023. I tillegg ble det rettet økt oppmerksomhet mot kjøp av kommunikasjonstjenester i 2021 og 2022, som følge av de statlige fellesføringene. Dette har trolig ført til økt bevissthet og mer tilbakeholdenhet når det gjelder å dekke politiets behov gjennom å kjøpe eksterne tjenester.

Konsulentbruken til utvikling av programvare og IT-løsninger utgjorde 70 % av totalen i 2023. Det er ønskelig med noe konsulentbruk på dette området, ettersom det i stor grad er knyttet

til større utviklingsprosjekter eller spesialkompetanse, der det ikke er hensiktsmessig at etaten selv har denne kompetansen fast. Imidlertid er det også på dette området hvor etaten ser størst potensiale for å benytte egne ansatte. Politiet har gjennom flere år vært avhengig av ekstern bistand for å videreutvikle og drifte flere av politiets kjernesystemer, spesielt innenfor straffesaksområdet. Dette er løsninger som i stort er satt ut til en ekstern leverandør og som i flere tilfeller er basert på en teknologi som det hverken er mulig eller ønskelig at politiet selv bygger opp kompetanse på. Den langsiktige strategien for politiet er å erstatte disse systemene med moderne løsninger som utvikles, driftes og videreutvikles av politiets egne ansatte. Overgangen vil ta flere år og gjør at det i overgangsperioden er nødvendig med en viss andel konsulenter i politiets bemanningssammensetning. Krav om å redusere konsulentbruk er derfor krevende for etaten å innfri på dette området uten at dette vil gå utover sikker og stabil drift av politiets kjernesystemer.

Utviklingsporteføljen

Den strategiske utviklingsporteføljens årsresultat viser regnskapsførte utgifter på 696 mill. kr, tilsvarende en 50% økning fra 2022-resultatet på 465 mill. kr. Økningen skyldes utelukkende økt bruk av øremerkede investeringsmidler, hovedsakelig pga. oppskalering innen *EUIS*. Når det gjelder egen avsetning over kap. 440 post 01 var denne uvanlig lav i 2023, 190 mill. kr. Dette har sin forklaring i etatens budsjettsituasjon med en omfordeling fra nasjonale investeringsmidler til enhetenes driftsrammer. En lav ramme har gjort det nødvendig å prioritere porteføljen og porteføljeinntaket tydelig (prioritering av nye behov).

Forpliktelsesgraden i porteføljen 2023 er sterk, herunder finansiering av strengt pålagte oppdrag fra departementet uten medfølgende finansiering. Tilretteleggelse for RGS som leverandør av DNA-analyser og digitalisering av våpenforvaltningen kan nevnes som eksempler på større tiltak med større investeringsbehov. Investering i tiltak nødvendige for å opprettholde kritisk tjenestedrift er også en betydelig investeringskategori i porteføljen.

For å forhindre at etatens budsjettsituasjon på kap. 440 post 01 fører til stans i investeringer i sterkt pålagte oppdrag og tiltak nødvendige for å opprettholde kritisk tjenestedrift er det foretatt omdisponeringer av ubrukte øremerkede midler. Dette har vært nødvendig for å opprettholde et minimum av handlingsrom, redusert risikoen i utviklingsporteføljen, og ev. negative konsekvenser for kap. 440 post 01 er unngått. Porteføljens mindreforbruk knytter seg i sin helhet til øremerkede midler og skyldes en forskyving av aktivitet fra 2023 til senere.

Det er nødvendig å bryte utviklingen med stadig økte driftsutgifter til IT for stadig mer foreldede løsninger. Politiet har i 2023 etablert en porteføljestrategi for å adressere dette. Første steg i denne er grunnleggende investeringer i plattformer og infrastruktur, samt å investere i migrering fra stadig mer foreldet og kostnadskreven teknologi til moderne og robuste plattformer. Innenfor begrensede investeringsrammer er det i løpet av 2023 både innledet og oppskalert investering i slike tiltak. Oppskalering av produktområdet *Fra hendelse til avgjort sak* for migrering av utdaterte løsninger på politioperativt og straffesaksområdet er eksempel på dette.

For øvrig viser flere initiativer økt fremdrift og følgende initiativer er avsluttet i 2023: *Reserveløsning PO*, installert i alle distrikter, *FRIDA*, og med det satsingen på nasjonale ID-kort for norske statsborgere, *Helikopteranskaffelsen*, leveransen akseptert og sluttoppgjør utbetalt, *Skjulte metoder/ Operativ IKT*, *Nasjonal Beredskapssenter* – mottaksprosjektet er overført til linjen.

Porteføljen er fortsatt i 2023 svært avhengig av konsulenter, men det har vært en positiv utvikling mot slutten av året slik at andelen fast ansatte ressurser i prosjektene er økende.

Tilskudd til politiforeninger og tilskudd til sikringstiltak for tros- og livssynssamfunn

POD er tildelt 9,6 mill. kroner under kap. 440, post 70. Tildelingen skal dekke tilskudd til politiforeninger og tilskudd til sikringstiltak for tros- og livssynssamfunn. Hele tildelingen på 9,6 mill. kroner er utbetalt til følgende mottakere:

Tabell 12: Mottakere av tilskudd	Tilskudd
Norsk Politihundelag	155 000
Norsk politihistorisk selskap	475 000
Politibandet Sør-Vest	50 000
Politiets kriminalitetsforebyggende forum	100 000
Politiets pensjonistforbund	675 000
Norges Politiidrettsforbund	3 000 000
Sum politiforeninger	4 455 000
Tilskuddsordning fysiske sikringstiltak	5 140 000
Sum totalt	9 595 000

Tilskuddsordningens formål er å bidra til at tros- og livssynssamfunn kan gjennomføre fysiske sikringstiltak som de finner nødvendig ved sine lokaler, jf. forskrift om tilskudd til sikringstiltak for tros- og livssynssamfunn.

Det er mottatt 39 søknader om tilskudd til sikringstiltak fra ulike tros- og livssynssamfunn i 2023, hvorav 37 søkere mottok tilskudd. Samlet ble det søkt om omlag 15 mill. kroner, mens det ble utbetalt 5,1 mill. kroner. Tildelt tilskuddsbeløp til de 36 mottakerne varierer fra 5 000 kroner til 189 400 kroner. Tilskuddsmottakere skal innen 1. desember 2024 rapportere om bruk av midlene. I henhold til forskriften er det ved behandling av søknadene særlig lagt vekt på i hvilken grad tros- og livssynssamfunnet anses som potensielt mål med forhøyet trussel i PSTs årlige nasjonale trusselvurdering (NTV)

Effektivisering og gevinster

Politiet har ikke lyktes i å identifisere nye effektiviserings- og digitaliseringstiltak sentralt i 2023. Begrensninger i strukturvalg og bemanningstilpasninger fører til at mange mulige effektiviseringstiltak ikke er aktuelle, og derfor ikke blir utredet. Økt digitalisering kunne gitt omfattende effektivisering av etatens oppgaveløsning. Imidlertid har politiet en betydelig teknisk gjeld og har svært begrenset mulighet, både teknisk og ressursmessig, til å utvikle nye løsninger og kapasiteter før det er gjort vesentlige oppgraderinger av infrastruktur og foreldede systemer. Bortsett fra produktivetsgevinster på IT-området, vil det derfor kunne ta noe tid før etaten kan oppnå større besparelser ved hjelp av digitalisering.

Politiet har besparelser og nytte fra tidligere sentrale tiltak, men omfanget av dette i 2023 er imidlertid vanskelig å fastslå, ettersom politiet ikke har kapasitet til å følge dette opp systematisk. Flere distrikt og særorgan kan også ha en del besparelser på sine lokale tiltak uten at dette er særskilt kartlagt og sammenstilt.

Samtidig har manglende avklaringer på forslag til effektiviseringstiltak bidratt til at handlingsrommet har vært begrenset til å gjennomføre tiltak i 2023. Dette gjør igjen at etaten ikke kan omsette eventuelle innsparinger gjennom effektivisering om til mer politikraft.

IV

STYRING OG KONTROLL

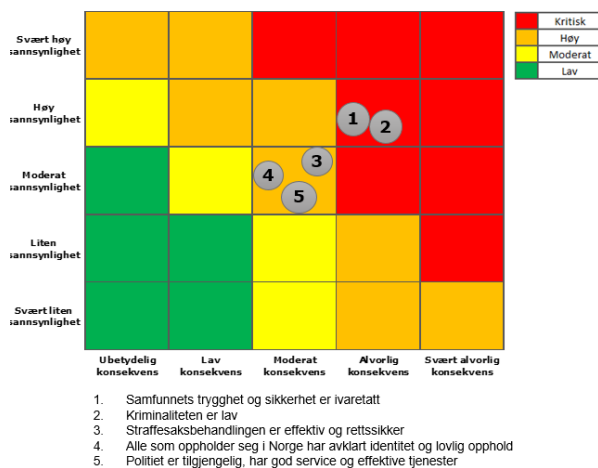
I VIRKSOMHETEN

4. Styring og kontroll i virksomheten

Risikovurdering

Risikomatriksen inneholder en målovergripende risikovurdering på områdene kapasitet, HMS og digitalisering. Videre vurderinger av hovedprioriteringene i tildelingsbrevet og andre kritiske områder som påvirker politiets sannsynlighet for å ha god måloppnåelse i framtiden.

Det er gjort noen endringer i hvilke risikoer som er løftet frem under de virksomhetsspesifikke målene. Den høyeste risikoen er knyttet til kapasitet og mål 1 og 2.

For mål 1 knytter det seg til fare for ubalanse mellom politiets kapasitet til å respondere i henhold til forventningene til befolkningen.

For mål 2 er denne oppjustert grunnet nedgangen i bemanning gjennom 2023 har påvirket forebyggingsarbeidet og tallgrunnlag viser at restansene på saker har forskjøvet seg fra påtalesporet og over til etterforskning.

Politiet ser også at det fremover vil være krevende med stadig økende sammenfallende samfunnstrusler som treffer politiets samfunnsoppdrag, og som vil krever større kapasitet i norsk politi. Det vil fremover være behov for tettere tverrsektorielt samarbeid og mer internasjonalt samarbeid. Politiet ser også behov for planer med lengre tidshorisonter, og en planmessig kapasitetsbygging for å ivareta de endringene som vil komme i samfunnsoppdraget.

Internkontroll

I henhold til Hovedinstruks for politiet har politidirektøren det øverste ansvar for intern styring og kontroll, herunder faglig ledelse, styring og oppfølging i hele politiet. God styring og kontroll skal understøtte målene for politiet og bidra til hensiktsmessig og effektiv drift, pålitelig rapportering, etterlevelse av lover og regler og til å sikre politiets eiendeler. IIAs globale standarder for internrevisjon, stiller krav om at internrevisjonen skal avgi en årlig overordnet uttalelse basert på resultatet fra det rådgivnings- og revisjonsarbeidet som er utført i en gitt periode.

Internrevisjonen har gjennom sine revisjoner pekt på enkelte svakheter ved internkontrollen i politiet, ved styringen i det enkelte distrikt/særorgan og ved den overordnede styringen fra POD. Revisjonene har blant annet vist at det er rom for forbedringer ved utarbeidelse, oppfølging og etterlevelse av styrende dokumenter, avklaring av rolle- og ansvarsforhold og dokumentasjon av beslutninger. Eldre IT-systemer som ikke understøtter arbeidsprosessene, er hyppig trukket frem for å forklare utfordringene med tilstrekkelig dokumentasjon av måloppnåelse og etterlevelse.

Internrevisjonen observerer at det jobbes godt med å forbedre systemene for styring og kontroll i politiet. Samtidig ser internrevisjonen at forholdene omtalt ovenfor fremdeles har potensiale for forbedring. Internrevisjonen vil derfor også i 2024 ha oppmerksomhet på denne typen forhold.

Politiets arbeidet med internkontroll er fastlagt i årlige planer med aktiviteter innrettet mot områder som trenger et forsterket fokus. I tråd med tillitsreformen var det kun ett nasjonalt fokusområde for internkontroll i 2023 – implementering av egensikringsplaner (se mer under avsnittet om sikkerhet i politiet nedenfor). I stort har internkontrollarbeidet kommet godt i system. Politiet har også et eget nettverk for internkontroll der representanter fra enhetene og POD deler informasjon og erfaringer med arbeidet.

Det har i 2023 vært mediasaker om manglende etterlevelse av blant annet personvernregelverket. Politiet har igangsatt aktiviteter for å forbedre etterlevelsen. Det pågår pilotvirksomhet for en samlet ledelsens gjennomgang av internkontroll i POD, hvor etterlevelse er ett av flere elementer. Arbeidet med etikk, antikorrupsjon og rolleforståelse er et tema det har blitt jobbet aktivt med i etaten i året som gikk. I mai 2023 ble det fastsatt en nasjonal rutine for arbeidet med etikk og antikorrupsjon, som operasjonaliserer policyen på området. Rutinen stiller krav til at alle ansatte skal delta i etisk dilemmatrening årlig. I sammenheng med rutinen er det også kommet på plass en funksjon i arkivsystemet for å registrere og dokumentere "bekymring – ansatt"- saker, jamfør anbefaling fra Jensenutvalget. En digital løsning for bierverv ble lansert i 2022 og i 2023 ble en funksjon for registrering av disiplinærsaker ferdigstilt. Nå kan det enkelt tas ut nasjonal statistikk og i 2023 ble det registrert 18 slike saker.

Det ble etablert en bredt sammensatt etikk- og antikorrupsjonsgruppe i POD høsten 2022. Hovedoppgaven til denne gruppen er å utarbeide en årlig rapport. Den første versjonen av denne rapporten ble ferdig i juni 2023 og trekker frem noen temaer som følges opp i det videre arbeidet. Det kommer også en del henvendelser hvor det bes om avklaring av prinsipielle spørsmål knyttet til etikk, antikorrupsjon og rolleforståelse. Svarene tilgjengeliggjøres på politiets intranett. Vi viser ellers til vedlegg til årsrapporten, hvor det gis en status på den felles oppfølgingsplanen knyttet til anbefalingene fra henholdsvis Europarådets antikorrupsjonsorgan Greco, Jensenutvalget og rolleforståelsesutvalget.

I kjølvannet av Rolleforståelsesutvalget ble det opprettet en tilskuddsordning for frivillige politiforeninger og det ble gjennomført en første runde med behandling av søknader etter de oppsatte kriteriene.

I 2023 ble et revidert rammeverk for risikostyring implementert i etaten. Det nye rammeverket er enklere i bruk og er bedre egnet for å tydeliggjøre de mest kritiske risikoene som må håndteres for å sikre god måloppnåelse. Rammeverket vil videreutvikles fremover, bl.a. for å avstemme det med behovet for risikobasert styringen fra departementet til politiet.

Sikkerhet i politiet

i 2023 har det vært jobbet systematisk med forbedring av sikkerheten ved bruk av ledelsessystemet for sikkerhet i politiet. Sikkerhetsarbeidet i enhetene følges opp gjennom dedikerte ressurser og enhetsleders årlige evaluering av sikkerhetsarbeidet i egen enhet. Også i 2023 har det vært utfordrende å få erstattet sikkerhetspersonell ved fratredelse og dermed sikre at sikkerhetsarbeidet i enhetene utvikles i henhold til rammeverket. Direktoratet følger opp enhetene gjennom faste møter med sikkerhetslederne, gjennomføring av kontroller i

enhetene og gjennom oppdragsrapportering ved årsslutt. Oppfølgingen viser en bedring i modenhet i det systematiske arbeidet med sikkerhet i politidistriktene og særorganene.

Arbeidet med sikring av politiets verdier er risikobasert og tar utgangspunkt i trusselbildet. I samarbeid med relevante aktører er det igangsatt et arbeid for bedre å identifisere trusselbildet mot politiet og politiets verdier. Implementering av egensikringstiltak ved forhøyet egensikring har vært et nasjonalt fokusområde i politiet gjennom 2023. Regelmessig gjennomgang og/eller øvelse er nødvendig for at roller med ansvar og oppgaver iht. beredskapsplanene, er i stand til å utøve dette ved behov. Økt nasjonalt fokus har identifisert ulike modenhetsnivåer. Temaet forsetter derfor som nasjonalt fokusområde også i 2024.

Gjennom året har det vært et særskilt fokus på risikovurdering av sentrale informasjonssystemer og etablering av sikker og stabil drift av politiets systemer. Nasjonal sikkerhetsmyndighets (NSM) grunnprinsipper danner en basis for politiets arbeid med å sikre digitale prosesser, sammen med nye utviklingsmetoder. Endringene i det teknologiske bildet ser vi at utfordrer politiet i stadig større grad, og digital sikkerhet blir stadig viktigere og mer omfattende i politiet. Samtidig er det, også for politiet, en utfordring med å få dekket teknisk og juridisk ressursbehov innen digital sikkerhet. Fra et sikkerhetsståsted er det en økt risiko for at den tekniske utviklingen og politiets portefølje medfører et etterslep det kan være vanskelig å hente inn, som videre gjør seg gjeldende i en økt digital sikkerhetsrisiko.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen har medført et økt behov for politiet til håndtering av sikkerhetsgradert informasjon, og klarering og/eller autorisering av personell for tilgang til denne. Politiet har i 2023 opplevd økt medieinteresse knyttet til personell i politiet som ikke får klarering. Med et økende behov for tilgang til sikkerhetsgradert informasjon, har arbeidet med kompetanseheving innen personellsikkerhet, autorisasjoner og daglig sikkerhetsmessig ledelse medført økt ressursbruk og oppmerksomhet gjennom året. Vi opplever at den negative sikkerhetspolitiske utviklingen i verden sannsynligvis vil øke dette behovet fremover.

Arbeidet med sikring av politiets objekter har pågått gjennom 2023 og er noe forsinket sett opp mot opprinnelig plan. Samlet sett er dette likevel mindre forsinkelser og siste lokasjon vil bli ferdigstilt i 1. halvår 2024. Da vil alle objektene som har vært omfattet av prosjektet være sikret i tråd med forutsetninger, mål og rammen av de øremerkede midler. Etter overlevering av ansvaret fra prosjektet til linjen, er enhetenes ivaretagelse av objektsikkerhet fulgt opp gjennom årsrapportering til POD og videre til JD.

Riskrevisjonsmerknader

Politiet jobber med å lukke avvik påpekt av Riksrevisjonen. Nedenfor omtales kort status for arbeidet.

Riksrevisjonens undersøkelse av digitaliseringen i politiet

Riksrevisjonens undersøkelse av digitalisering i politiet (Dokument 3:7, 2023-2024) konkluderer med at politiet har digitalisert for lite. Konsekvensen er mindre trygghet for borgerne og redusert evne til å forebygge og bekjempe kriminalitet. Riksrevisjonen løfter frem blant annet behovet for langsiktighet i styringen fra både JD og POD samt realisme, tydelig prioritering og god styring ved innføring av smidig utviklingsmetodikk som viktige forutsetninger for å lykkes.

Forut for Riksrevisjonens undersøkelse startet politiet en endringsreise hvor smidig utviklingsmetodikk ble innført for å få til raskere leveranser og derigjennom øke digitaliseringstakten i politiet. Parallelt med Riksrevisjonens undersøkelse fremmet POD et

satsningsforslag da politiets økonomiske forutsetninger for å få til en påkrevd digitalisering i politiet ikke er realistiske uten en varig budsjettmessig styrking.

For å imøtekomme de konkrete utfordringene som Riksrevisjonen har påpekt, har POD igangsatt et arbeid med økt fokus på hvordan balansen mellom tillit og tilstrekkelig styring og kontroll av digitaliseringsarbeidet skal løses og hvordan smidig utvikling skal gjennomføres. Arbeidet vurderes fortløpende, herunder behovet for endringer i planarbeidet med bakgrunn i regjeringens behandling av satsningsforslaget.

En varig budsjettmessig styrking av politiets ramme som vil sikre økt forutsigbarhet og en mer langsiktig styring av digitaliseringen i politiet, er en viktig forutsetning for å kunne følge opp de konkrete funnene og anbefalingene Riksrevisjonen har påpekt i sin rapport.

Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner

I Dokument 3:8 (2021-2022), avdekker Riksrevisjonen alvorlige svakheter ved myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner. Blant annet retter Riksrevisjonen kritikk mot at oppklaringsprosenten har gått ned. POD og Riksadvokaten (RA) iverksetter tiltak for å øke oppklaringsprosenten og sikre kort saksbehandlingstid for saker om vold i nære relasjoner.

1. Politidirektoratet og Riksadvokaten iverksetter tiltak for å øke oppklaringsprosenten og sikre kort saksbehandlingstid for saker om vold i nære relasjoner.

Statsadvokatene har i 2022 og 2023 forsterket fagledelsesinnsatsen mot vold i nære relasjoner gjennom inspeksjoner, fagdager og enkeltsaksbehandling for å forberede overføringen av påtalekompetansen pr. 1. juli 2023. Det følger av riksadvokaten mål og prioriteringsrundskriv for 2024 at etterforskning av vold mot barn og andre særlig sårbare fornærmede samt mishandling i nære relasjoner skal gis høy prioritet.

2. Kompetansen er styrket, men politiet mangler etterforskningskapasitet.

Den generelle etterforskningskapasiteten er lav, noe som også går ut over prioriterte områder. Som følge av budsjettsituasjonen, prioriteres vakt og beredskap. Dette svekker etterforskningskapasiteten ytterligere.

3. Sørge for at Politidirektoratet får bedre oversikt over bruken og oppfølging av beskyttelsestiltak.

Det er nedsatt et team med representanter fra POD, Politiets IT-enhet og Øst politidistrikt (nasjonal fagforvalter) som håndterer utviklingen av både omvendte- og mobile alarmer. Siden lovendringen vedr besøksforbud med elektronisk kontroll ble sendt på høring har teamet arbeidet aktivt for å tilrettelegge for økt bruk. Dette gjelder også i forhold til de tekniske løsningene for å sikre bedre stabilitet og brukervennlighet. Det har i et samarbeid med domstolsadministrasjonen og POD blitt utarbeidet en informasjonsvideo til bruk i opplæring samt at det arbeides kontinuerlig med oppdateringer og revidering av malverk og opplæring, slik at politidistriktene er klare når lovendringen trer i kraft 8. april 2024.

Politidirektoratet har fulgt opp oppfølgingspunkter fra internrevisjonen sammen med politidistriktene og har bedt om rapportering til årsrapporten, samt at det er varslet en ny internrevisjon.

4. Sørge for at Politidirektoratet sikrer kunnskap i politidistriktene om æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

Arbeidet med nasjonal opplæring vedr risikovurderinger er i slutfasen. Politidistriktene er godt i gang med å benytte seg at det digitaliserte risikovurderingsskjemaet for partnervold som også på sikt vil gjøre rapporteringene mer enhetlige og enklere. Så fort dette arbeidet er ferdigstilt, vil digitalisering av risikovurderingsverktøyet Patriark starte opp. Kripos fortsetter å bistå, veilede og gir kompetanseheving til politidistriktene. Det pågår nå en prosess for å se på politiets trusselarbeid i stort, for å sikre mer enhetlig risikovurdering og risikohåndtering, herunder samarbeid med andre aktører. Kripos arrangerte et seminar for distriktene i oktober under tittelen "Helhetlig tenking i fagfeltet" som understreker dette.

5. Påse at Politidirektoratet sikrer at støttesentrene for kriminalitetsutsatte fungerer i tråd med forutsetningene for opprettelsen av disse.

Støttesenter for kriminalitetsutsatte oppleves i dag som godt fungerende. Antall henvendelser er økende. Det nye registreringssystemet gir politiet løpende statistikk over støttesentrens arbeid. Nasjonal retningslinje for støttesentrene er ferdigstilt og distribuert. Det avholdes regelmessige nasjonale møter for medarbeidere ved støttesentrene.

Riksrevisjonens undersøkelse av politiets behandling av våpensaker

I Riksrevisjonens revisjonsrapport for 2017 om politiets behandling av våpensaker, ble det påpekt flere mangler med politiets etterlevelse av våpenloven med forskrift. POD anser alle Riksrevisjonens avvik, med unntak av avvik knyttet til våpen i dødsbo, for å være lukket.

Distriktene med økte restanser rapporterer om at våpenamnestiet og etterarbeidet med dette, og/eller ressursituasjonen i distriktet, er årsaken til at de ikke har hatt nok kapasitet til å følge opp våpen i dødsbo.

Med ny digital løsning for håndtering av våpen i dødsbo vil arbeidet forenkles noe, blant annet ved at det sendes ut brev automatisk til dødsbo. Løsningen er ferdig utviklet og piloteres i to politidistrikter i januar 2024.

Riksrevisjonens undersøkelse av politiets måloppnåelse på sentrale oppgaver

Riksrevisjonen undersøkte politiets måloppnåelse på sentrale oppgaver i perioden fra 2016 til 2020 (Dok3:7, 2021-2022), og påpekte at mye var blitt bedre de siste årene, men at det er svakheter på flere områder. Riksrevisjonen retter alvorlig kritikk til politiet på straffesaksområdet, og mener det er alvorlig at oppklaringsprosenten går ned, og at prioriterte områder utgjorde en betydelig del av sakene som det i 2022 tok over 12 måneder å etterforske.

1. Politidirektoratet og riksadvokaten skal vurdere tiltak for å øke oppklaringsprosenten og sikre at fristene for saksbehandlingstiden for prioriterte sakstyper overholdes.

Høyere påtalemyndighet skal gjennomføre en større kvalitetsundersøkelse av voldtektssaker i 2024, hvor oppklaringsprosent er hovedtema for undersøkelsen. Undersøkelsen er en direkte konsekvens av bekymringen knyttet til lav oppklaringsprosent.

2. Politidirektoratet og riksadvokaten skal sikre at det er en helhetlig prioritering av straffesaker mellom de geografiske og funksjonelle enhetene i politidistriktene.

POD og riksadvokaten har over tid sammen fulgt opp straffesaksavviklingen. Det er startet et arbeid som tar sikte på å rendyrke henholdsvis POD og riksadvokatens rolle i oppfølging av straffesaksbehandlingen. Formålet er å legge til rette for en omforent prioritering og oppfølging. I dag prioriterer distriktene delvis ulikt. Arbeidet kan trolig medføre justeringer i oppgaveløsningen.

Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot kriminalitet ved bruk av IKT

Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot kriminalitet ved bruk av IKT (Dokument 3:5, 2020-2021) konkluderer med at politiets evne til å avdekke og oppklare IKT-kriminalitet har vesentlige svakheter. Riksrevisjonen peker på behov for å bedre kapasiteten og kompetansen innen etterforskning av IKT-kriminalitet, styrke samordningen på tvers av etaten og sikre bedre kunnskap rundt kriminalitetsutviklingen.

I politiets virksomhetsstrategi er trygghet i det digitale rom et av tre hovedmål frem mot 2025 og POD har et strategisk fokus på å øke politidistriktenes evne til å håndtere datakriminalitet. Arbeidet med å utvikle kompetanse og øke samhandlingen i politiet har hatt en positiv utvikling de senere årene. Kapasitetsbygging viser seg imidlertid å være utfordrende innenfor gjeldende budsjettammer og avviket mellom kriminalitetsutfordringen og politiets evne til å håndtere denne er økende. Enkelte politidistrikt har evnet å dreie sin virksomhet i noen grad, men som helhet har politiet ikke evnet å styrke innsatsen i tråd med egen målsetning. Manglende støttesystemer og infrastruktur er utfordrende å løse innenfor politiets budsjettamme.

Politiet har i 2023 hatt en rekke aktiviteter/tiltak som bidrar til økt innsats og innsikt innen kriminalitetsfeltet. Noen av aktivitetene er pågående og vil strekke seg inn i 2024 eller lenger.

POD har i 2023 hatt spesielt fokus på at politidistriktene skal øke sin evne til å håndtere datakriminalitet. I den forbindelse har Kripos fått et særskilt ansvar for å være rådgiver for distriktene og vil ila T2 2024 ha gjennomført dialog med alle politidistriktene. Kripos skal også støtte POD i arbeidet med mål- og resultatstyringen av politidistriktene. POD vil følge opp videre styrking av kompetanse i politidistriktene ved konkrete oppdrag i resultatavtalene for 2024.

POD har hatt særskilt strategisk fokus på området blant annet ved å tilegne feltet oppmerksomhet ved nasjonalt straffesaksmøte, som ble avholdt over to dager i november med tema " Straffesaksbehandling og rettssikkerhet i et digitalt samfunn". Se for øvrig vedlagte program. Deltakere på møtet er blant annet lederne for politidistriktene, særorgan, lederne for statsadvokatembetene og riksadvokaten.

Rapporten Cyberkriminalitet 2023 er fulgt opp ved å identifisere nye informasjonsbehov og produksjon av tematiske rapporter for et løpende cyber- kriminalitetsbilde. Dette gir politiet bedre forståelse og oversikt over cyberkriminaliteten. Innsikt og økt situasjonsbevissthet gjør politiet bedre rustet til å kunne iverksette målrettede tiltak.

I 2023 er det avholdt fire møter i Politiets Cyberkrimforum (PCF) hvor tema blant annet har vært datakriminalitet, digital kriminalteknikk, cyberkriminalitet i et beredskapsperspektiv og kunstig intelligens. PCF har etablert seg som en god arena som bidrar til bedre koordinering og mer lik situasjonsforståelse og videreføres med fire møter i 2024.

Det pågår en rekke kompetansehevende tiltak og initiativ for å styrke evnen til å bekjempe kriminalitet i det digitale rom gjennom workshops, kurs og konferanser. Fagkonferansen CTRL/Alt ble gjennomført i september og hadde nær 800 deltagere. Mentorprogrammet for kryptovaluta er et eksempel hvor det kan ses god effekt hos de distriktene som har deltatt. Et annet eksempel er Kripos sin bistand (SPOCIT) til politidistriktene der informasjon fra internettilbydere innhentes og bidrar til bedre rettssikker- og effektiv straffesaksbehandling.

I 2023 har POD igangsatt et arbeid for å skaffe seg et kunnskapsgrunnlag for å bedre politiets evne til bekjempelse av kriminalitet i det digitale rom. Utredningen vil ta for seg digital kriminalitetsbekjempelse, hhv. datakriminalitet og internetrelaterte overgrep. Arbeidet vil fortsette i 2024 og planlegges ferdigstilt ila T2 2024..

Arbeidsmiljø, sykefravær og ledelse

Etter to år med korona, ble 2022 og 2023 igjen preget av kriser som følge av krigen i Ukraina, den sikkerhetspolitiske situasjonen og ekstremvær. Dette førte bl.a. til flyktningstrømmer, sikkerhetstrusler, mer fokus på CBRN-risikoer, og forhøyet beredskap. Dette påvirket arbeidsmiljøet, og det ble tydelig hvor viktig det kontinuerlige arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er.

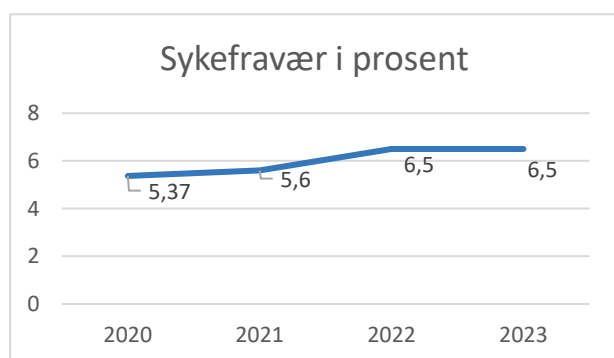
I tillegg til at mye fokus var på håndtering av ulike kriser, ble det gjennomført en del aktiviteter innenfor det systematiske HMS-arbeidet. Blant annet ble det utarbeidet en overordnet HMS-handlingsplan med overordnede mål for hele etaten, forbedringssystemet ble videre utviklet, og det ble jobbet med fire overordnede delmål fra HMS-handlingsplanen, spesielt opp mot seksuell trakassering, varsling og vold og trusler. Etaten påbegynte et arbeid med livsfasepolitikk i slutten av 2023.

I 2023 ble det gjennomført en Arbeidsmiljøundersøkelse for hele etaten som kartla uønsket seksuell oppmerksomhet (USO heretter). 5,4% av medarbeiderne i politiet har opplevd uønsket seksuell atferd en eller flere ganger de siste 12 månedene. Dette er en nedgang på 1,2 prosentpoeng fra forrige arbeidsmiljøundersøkelse i 2020. Trenden er positiv (altså et lavere omfang) for de fleste demografiske grupper og politidistrikt, med unntak av kvinner under 30 år og midlertidige ansatte hvor andelen som opplever uønsket atferd har økt noe. Dette er et område som får fokus hvor det blant annet er gjennomført flere målrettede kampanjer direkte mot disse mer sårbare gruppene.

Samtidig ble det i fjor gjennomført et stort forskningsprosjekt av PHS, som kartla effekt av all innsats etaten har gjort for å forebygge USO. Konklusjonen er at innsatsen har hatt en effekt, men denne er vanskelig å måle spesifikt og konkludere med hva som faktisk har bidratt til nedgangen. Dette arbeidet resulterer i en konkret dilemmatrening som 1. år skal ruller ut til hele etaten, dette med politispesifikke eksempler. Det følges også opp av PHS, for å se på effekt over tid, med mulige tilpasninger for at den skal treffe bedre.

Sykefravær

Sykefraværet i politiet har økt litt de siste årene, slik vi også ser i samfunnet for øvrig. Sykefraværet i politiet er likevel litt lavere enn det totale sykefraværet som rapporteres fra SSB for offentlig sektor.

Figur 15: Sykefravær 2020-2023 i prosnet

Sykefraværet for 2023 er på samme nivå som i 2022 (6,5%). Dette er en økning tidligere år. Generelt i Norge var sykefraværet i 2023 på 6,7%. Kvinner har høyere sykefravær enn menn.

Sykefraværet var i starten av året preget av noe korona- og sesonginfluensa, men det er normale sesongvariasjoner i sykefraværet. I perioder hvor det er høy smitte i samfunnet gir det også utslag på sykefraværet i etaten.

Det er flere faktorer som kan påvirke sykefraværet, arbeidstid og sykefravær er derfor fokusområder i etatens HMS-handlingsplan i 2024. Arbeidsrelatert sykefravær skal følges opp med tiltak for å ivareta den enkelte ansatte og for å forebygge høyt sykefravær i enheter.

2023 har vært et år som har vært preget av mange internasjonale og nasjonale hendelser i tillegg til høy daglig aktivitet. Pr i dag kan en ikke se dokumentasjon på at organiseringen av arbeidet er identifisert som en direkte årsak til økningen i sykefraværet.

Det er et egenmeldt fravær på 1,56% og legemeldt på 4,97%, egenmeldt fravær har gått noe ned fra i fjor, men disse tallene er varierende i distriktene. Sykefraværs utviklingen i politiet følges nøye over tid for å sikre et forsvarlig og godt arbeidsmiljø for alle ansatte i hele etaten.

Turnover

Andelen fast ansatte som har valgt å fratre sin stilling grunnet overgang til annen virksomhet utenfor etaten beskrives som turnover.

Turnoveren i 2023 er 0,10 prosentpoeng høyere enn i 2022, da den var noe høyere enn tidligere år målt siden 2013. Den er likevel på et lavt og akseptabelt nivå totalt sett. Siden kategorien for påtale er endret ved inngangen til 2022, kan det være en årsak til at turnover tallene økte i fjor. Vi ser imidlertid at turnover tallene for påtalejurister har gått vesentlig ned i 2023 fra 2022.

Tabell 13: turnover i politiet

År	Politi	Påtale	Sivil	Totalt
2013	1,15 %	5,29 %	3,80 %	2,34 %
2014	0,84 %	5,27 %	3,77 %	2,14 %
2015	0,94 %	4,96 %	3,06 %	1,91 %
2016	0,88 %	4,00 %	2,77 %	1,74 %
2017	0,88 %	3,23 %	2,97 %	1,75 %
2018	0,85 %	4,24 %	4,03 %	2,17 %
2019	0,98 %	5,79 %	5,37 %	2,80 %
2020	1,06 %	5,56 %	4,46 %	2,44 %
2021	0,99 %	5,07 %	4,76 %	2,48 %
2022	1,59 %	6,19 %	5,33 %	3,14 %
2023	1,70 %	5,54 %	5,43 %	3,24 %

Turnover for politiutdannede er også i år betydelig lavere enn for øvrige ansattgrupper, og ikke uventet. Den er likevel høyere enn tidligere. Det er m.a.o. flere politiutdannede som velger å slutte i etaten enn tidligere år. Det er kun beregnet turnover for fast ansatte som slutter og forlater etaten. Det er videre et betydelig antall medarbeidere i løpet av et år som søker seg over til en stilling i en annen enhet i politiet som ikke fremkommer av statistikken. Dette gjelder særlig politiutdannede.

Ledelse

I 2023 gjennomførte DFØ en evaluering av arbeidet med kultur og ledelse i politiet³⁵. DFØ fant blant annet at det stilles større krav til ledere i politiet enn tidligere, at rekrutteringen av ledere er mer profesjonell, at ledere har gjennomgående mer formalkompetanse og at det legges større vekt på personlige egenskaper ved rekruttering. DFØ peker på at det fremdeles er stor avstand mellom "topp" og "bunn" i politihierarkiet og viktigheten av utvikling av førstelinjeledere.

³⁵ DFØ (februar, 2023): *Kultur og ledelse i politiet. En statusbeskrivelse*

DFØ viser til funn i Medarbeiderundersøkelsen i politiet hvor man ser at andelen som var helt eller delvis enig i at toppledelsen i politiet leder organisasjonen på en god, økte med sju prosentpoeng til 52% mens andelen som var helt eller delvis uenig i dette avtok med seks prosentpoeng til 24%. Dette er positive funn som viser at satsningen som er gjort på utvikling av topplergruppene i etaten over tid har gitt effekt.

Ledere er sentrale aktører både i det daglige virke og i det langsiktige utviklingsarbeidet, og den ledelseskompetansen som finnes på ulike nivåer i etaten, vil ha betydning for kvaliteten på politiarbeidet. I den nasjonale ledergruppen, NLG, er det gjennomført utviklingsaktiviteter for å sikre at NLG er et godt fungerende lederlag. Flere av PODs toppledere har deltatt i et omvendt mentoringprogram som skal bidra til at lederne utvikler kompetanse til å kunne lede den digitale transformasjonen i politiet. Mentorene kommer fra ulike steder i politietaten, og felles for alle er at de er unge og har en sterk digital kompetanse.

Det er igangsatt ledergruppeutvikling i de fleste enheter, og noen politidistrikt er i gang med lederutvikling og lederopplæring. Det er totalt ca. 1800 ledere i politiet, og i underkant av 1600 av disse er ledere i førstelinje; med og uten personalansvar. Det er utviklet et helhetlig konsept rettet mot denne gruppen ledere i politiet. Konseptet er et tiltak under prosjekt *Fremtidens HR*, som har som grunntanke at utvikling skal skje lokalt gjennom samarbeid på tvers i etaten. Innhold til ledersamlinger er utarbeidet på "dugnad" ved at enkelte politidistrikt har tatt ansvar for å lage opplegg som alle kan ta i bruk. Oslo politidistrikt har gitt opplæring i prosessledelse til over 30 internkonsulenter fra hele etaten. Det er opprettet et prosessledernetverk som samles digitalt for informasjon, samarbeid og erfaringsdeling på tvers i etaten.

I 2023 har de fleste enheter utarbeidet gjennomføringsplaner for lederopplæring i prioriterte tema med gjennomføring i 2024. Ressursmangel, organisasjonsendringer og stram økonomi er årsak til at noen politidistrikt/særorgan ikke har gjennomført aktiviteter som planlagt, og at noen har avvartet med oppstart. Politihøgskolen tilbyr studier i politiledelse og funksjonsrettet ledelse og bidrar med dette til at ledelseskompetansen videreutvikles.

DFØs inntrykk er at samarbeidet mellom partene i det store og hele fungerer godt (Ibid). Dette inntrykket deles av POD, og partssamarbeidet mellom partene fungerer i det store og hele bra. Møtene avholdes i all hovedsak fysisk og det oppleves at alle partene er godt forberedt til møtene. Det er fokus på at medbestemmelse er viktig. Både møte- og ytringsklimaet er godt hvor partene er trygge på å fremme sine synspunkter. Erfaringen er at det er et reelt samarbeid.

Lærlinger

Politiet har gjennom 2023 hatt 26 lærlinger, fordelt over et bredt spekter av fagfelt; fra laboratoriefag, bilmekaniker, kontor, salg, service og administrasjon og kjøkken, til mediefag, IKT service, IT drift og dataelektronikk. Det er i 2023 avlagt 6 fagprøver. Øvrige lærlingkontrakter fortsetter i 2024, og det jobbes med å rekruttere nye lærlinger. Et fåtall enheter i politiet har ikke hatt lærlinger i 2023. Det skyldes blant annet kapasitets- og ressursutfordringer i oppfølgingen av lærlinger, manglende tilgang på lærekandidater, og at ikke alle fag tilbys i hele landet. For å imøtekomme den sistnevnte utfordringen er det iverksatt

V

VURDERING AV
FRAMTIDSUTSIKTER

5. Vurdering av fremtidsutsikter

Politiet skal bidra til å sikre trygghet og sikkerhet i samfunnet og er en vesentlig del av samfunnets totalberedskap og en del av samfunnets totalforsvar. En rekke utviklingstrekk i samfunnet gjør ivaretagelsen av politiets samfunnsoppdrag stadig mer krevende, blant annet at fremtidens utfordrings- og trusselbilde trolig mer komplekst og omfattende enn i dag. Vi må forvente – og bør forberede oss for – at kriser i større grad skjer samtidig, at de forsterker hverandre og at de treffer på tvers av sektorer. Samtidig som vi står i en mer utfordrende sikkerhetspolitisk situasjon, har vi flere alvorlige, vedvarende og voksende kriminalitetsutfordringer som enkeltvis og samlet sett, utfordrer samfunnets sikkerhet, trygghet og orden. Dette legger beslag på politiet sine ressurser, og gjør det mer krevende for politiet å levere på hele bredden av samfunnsoppdraget. For å imøtekomme dette utfordringsbildet har politiet satt seg tre strategiske mål frem mot 2025: Tilgjengelige polititjenester, beredskap mot alvorlige samfunnstrusler, trygghet i det digitale rom.

Et endret og uforutsigbart sikkerhetspolitisk landskap

Norge, norsk politi og totalforsvaret står derfor overfor en svært alvorlig situasjon. Truslene mot samfunns- og statssikkerhet utfordrer sektorprinsippet, langsiktig forebygging og beredskap. Den sikkerhetspolitiske situasjonen forblir mest sannsynlig under terskelen for NATOs artikkel 5 i overskuelig fremtid. Politiet vil derfor fortsatt ha en nøkkelrolle i å ivareta samfunnets sikkerhet og borgernes trygghet.³⁶ Det er derfor viktig å ha et sterkt og tillitvekkende politi som er i stand til å ivareta et krevende samfunnsoppdrag i usikre tider og bidra til å opprettholde tilliten til etablerte samfunnsstrukturer, myndighetene og politiet. Sammensatte trusler, terror, alvorlig organisert kriminalitet, digitale sårbarheter og samtidige kriser fordrer gjensidig samarbeid og støtte mellom sivil og militær sektor for å styrke Norges totalberedskap. Forut for en væpnet konflikt eller krig vil det være politiet som forebygger, beskytter, håndterer, begrenser og etterforsker følgene av denne type alvorlige tilsiktede hendelser. Dette innebærer at politiet må besitte en robust grunnberedskap som ivaretas gjennom tilstrekkelig personell, materiell, kompetanse og kapasitet.

Skillet mellom statssikkerhet og samfunnssikkerhet blir mer uklart

Det tidligere klare skillet mellom statssikkerhet³⁷ og samfunnssikkerhet³⁸ ser ut til å viskes ut i større grad. Totalberedskapskommisjonen omtaler at "sikkerhetssituasjonen preges av konkurranse, konfrontasjoner og konflikter under terskelen for væpnet konflikt eller krig. Overgangene mellom fred, krise og krig blir mindre tydelige og mer dynamiske, og sammensatte trusler tilslører skillet mellom statssikkerhet og samfunnssikkerhet."³⁹ Politiets beredskap som tradisjonelt her vært innrettet mot samfunnssikkerhet understøtter også statssikkerheten. Dette påvirker hvordan politiet må disponere sine ressurser, og også politiets totale beredskap og kriminalitetsbekjempende innsats.

Cyberangrep mot samfunnsfunksjoner og virksomheter er en type kriminalitet som skjer kontinuerlig. Denne type kriminalitet må sees i sammenheng med de mer tradisjonelle kriminalitetsformene. Politiet følger de forskjellige kriminalitetstypene, og vurderer om dette kan settes i sammenheng med bruk av sammensatte virkemidler. Politiet deltar i Felles

³⁶ NOU 2023:17 Nå er det alvor.

³⁷ Statssikkerhet er knyttet til forsvaret av territoriet (invasjonsforsvar); Støtte og samarbeid 2018 (FD og JD).

³⁸ Samfunnssikkerhet er samfunnets evne til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner og ivareta borgerens liv, helse og grunnleggende behov under ulike former for påkjenninger. (Politiet, PBS 1).

³⁹ NOU 2023:17 Nå er det alvor.

cyberkoordineringscenter (FCKS) og i Nasjonalt etterretnings- og sikkerhetssenter (NESS) sammen med EOS-tjenestene.

Økning i kriminaliteten

I Politiets trusselvurdering for 2024 beskrives hvordan aktiviteten fra organisert kriminalitet aldri har vært høyere i Europa. Også i Norge har organiserte kriminelle betydelig aktivitet. Flere sterkt profittmotiverte, multinasjonale kriminelle nettverk opererer i Norge, og mange av disse er involvert i salg, distribusjon og innførsel av narkotika. Politiets vurdering er at trusselen fra organiserte kriminelle nettverk er betydelig og økende, blant annet på grunn av økt profesjonalisering, grensekryssende samarbeid og stadig mer komplekse forretningsmodeller. En bekymring knytter seg også rekruttering av barn og ungdom til kriminelle miljøer. Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier kan oppleve utenforskap og har økt fare for å oppleve svekkede levekår og dårligere livskvalitet enn andre barn. Dette kan gjøre dem sårbare for å bli involvert i profittmotivert kriminalitet, herunder rekruttering til gjengkriminalitet. I 2023 ble det registrert det høyeste antallet forhold begått av ungdom og barn under 18 år siden 2009. Dette er en urovekkende utvikling som krever innsats og samarbeid fra flere aktører i myndighetsapparatet for å forebygge og håndtere.

Teknologisk utvikling gir politiet utfordringer og muligheter

Et annet utviklingstrekk som skaper nye utfordringer er at digitalisering og bruk av ny teknologi påvirker utførelsen av kriminalitet og gir et dynamisk og grenseoverskridende trusselbilde. Den pågående situasjonen i Ukraina aktualiserer samfunnsutfordringene innen sammensatte trusler. Politiets trusselvurdering 2024 utdyper utviklingen av kriminalitet i en teknologistyrte hverdag og hvordan den teknologistyrte hverdagen skaper et nytt handlingsrom for kriminelle aktører innen flere områder.

Samfunnets digitale sårbarhet forventes å øke kraftig i årene som kommer og lovbrudd begås på nye digitale arenaer og personer, virksomheter og systemer vil utnyttes på nye måter i fremtiden. Ny teknologi påvirker samfunnet og dagliglivet vårt i stadig sterkere grad, og det vil vedvare. Kompleksiteten av nye systemer og teknologier med det økende tempoet gjør at nye, teknologiske muligheter åpner seg i et overveldende omfang. Dette gir muligheter på begge sider av loven.⁴⁰ Teknologitvillingen, inkludert kunstig intelligens (KI), er en av de viktigste endringsdriverne i samfunnet. Utviklingen innenfor både KI og anonymiseringstjenester. KI vil være en driver for kriminalitet som handelsvare (crime as a service). Automatisering og autonomi effektiviserer prosesser og tilgjengeliggjør kapabiliteter som tidligere har krevd særskilt kompetanse, tilgang og/eller ressurser. Befolkningen settes på prøve når de må navigere i digitale henvendelser som kan være profesjonelle forsøk på bedrageri. Omfanget av bedragerier er nå så stort at politiet mener at det grenser til å være et samfunnssikkerhetsproblem. Utviklingen og bruken av KI vil etter vår vurdering bidra til å øke denne trusselen ytterligere.

Politiets evne til omstilling, nytenkning og rask utvikling vil være en forutsetning for å kunne ivareta samfunnsoppdraget på en god måte. KI utfordrer politiet, men vil også gi et vesentlig bidrag til kriminalitetsbekjempelse, og er godt egnet til å identifisere sårbarheter og predikere andre potensielle trusler mot samfunnet i vid forstand. Modne teknologier vil også kunne øke kvaliteten og produktiviteten i politiets arbeid.

⁴⁰ FFI rapport, 21/02532 - Teknologitvillingens betydning for politiet, PST og Den høyere påtalemyndighet

Behov for et digitalt skifte

Det er et kritisk behov for å oppgradere politiets IT-plattformer og -løsninger. Hvis utviklingstakten innenfor det digitale domenet ikke økes, vil dette kunne true politiets oppdragsløsning for alle prioriterte oppgaver fremover.

Organisert kriminalitet, internasjonal kriminalitet og cyberkriminalitet er krevende å forebygge og bekjempe, og krever utvikling av fremtidsrettet teknologi som effektivt kan støtte arbeidet. Innbyggernes tillit til at politiet kan bekjempe digital kriminalitet er lavere enn tilliten publikum har til politiets evne til å håndtere "analog kriminalitet. Gapet vil trolig øke fremover uten kraftfulle digitaliseringsgrep. Bedre teknologiske kapabiliteter vil også understøtte gode digitale tjenester overfor innbyggerne i Norge.

Handlingsrom til å prioritere

Gitt den sikkerhetspolitiske situasjonen og føringer fremover, vil det være krevende for politiet å levere på både å opprettholde og utvikle publikumstjenester, bekjempe den alvorlige kriminaliteten, møte den digitale kriminaliteten og samtidig ivareta digital sikkerhet. I tillegg kommer politiske krav og forventninger om et mer desentralisert fysisk tjenestetilbud og økt lokal tilstedeværelse. Det vil være behov for tydelige prioriteringer som ligger fast over tid for å kunne bygge robuste kapabiliteter.

Samarbeid på tvers for å møte morgendagens utfordringer

Samfunnet blir stadig mer sammensatt, komplekst og avhengig av kritiske funksjoner og infrastruktur. Dette medfører et stadig mer sårbart samfunn. Endringer i været og klima med en hyppigere grad av naturhendelser og katastrofer er noe samfunnet må forberede seg på. Det forventes at samfunnet i fremtiden i økende grad vil stå overfor komplekse utfordringer som er overraskende og uforutsigbare. Pandemien var et eksempel på en slik kompleks utfordring der politiet – i samarbeid med andre samfunnsaktører – hadde en viktig rolle i håndteringen. Totalberedskapskommisjonen anbefalte å utvikle en nasjonal strategi for sivil beredskap som er tverrsektoriell og med dimensjonerende (forskriftfestede) krav til grunnberedskap, herunder politiets, samt en langtidsplan for sivil beredskap. Dette vil understøtte en langsiktig og helhetlig styring, prioritering, planlegging og utvikling av sentrale beredskapsressurser på sivil side. Et helhetlig beredskapsarbeid og systemforståelse styrkes ved tverrsektorielt samvirke og aktører som evner, og har kapasitet og kompetanse til, å se utenfor egen etat og fokusere fra summen av sivil beredskap.⁴¹ Politiet må også utforske mulighetene for etablering av nye samarbeidsmuligheter, både i og utenfor offentlig sektor. Å sikre en motstandsdyktig befolkning vil også være en god forsikring mot en del av utfordringene vi har i vente. Dette blir viktig for at politiet skal løse samfunnsoppdraget på en god måte i møte med morgendagens utfordringer.

⁴¹ Hentet fra politiets høringssvar til NOU 2023:17 Nå er det alvor

VI

ÅRSREGNSKAPET

6. Årsregnskapet 2023

Ledelseskommentarer

Formål

Politiet er en virksomhet underlagt Justis- og beredskapsdepartementet.

Etaten utgjør et sentralt ledd i samfunnets samlede innsats for å skape trygghet for den enkelte og sikre fellesskapets interesser. Med døgkontinuerlig tjeneste, beredskapsressurser, mobilitet og desentralisert lokalisering er politiet et av fellesskapets viktigste redskaper i arbeidet for et trygt samfunn. Politiet har også ansvaret for flere forvaltningsoppgaver og sivil rettspleie.

Bekreftelse

Årsregnskapet for 2023 er avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS) og de krav som er stilt fra overordnet departement. Relevante styrende dokumenter er *bevilgningsreglementet*, *reglement for økonomistyring i staten* *bestemmelser om økonomistyring i staten*, samt tilhørende rundskriv.

Det bekreftes at årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler, gjeld og mellomværende med staten.

Mellomværende med statskassen per 31. desember 2023 utgjorde 928 mill. kroner. Dette består i hovedsak av skyldig skattetrekk og avsatt pensjonspremie.

Vurderinger av vesentlige forhold

Tildeling og mindreutgift i 2023

Politiets samlede tildeling var i 2023 om lag 25,4 mrd. kroner (kap. 400, 440, 441, 442, 443 og 448). I tillegg mottok politiet refusjoner fra folketrygden. Mottatte og avgitte belastningsfullmakter samt inntekter knyttet til bl.a. utførte politioppdrag og salg av utstyr påvirket også politiets totale disponible ramme i 2023.

Det er i 2023 en overførbar mindreutgift på om lag 374 mill. kroner som søkes overført til 2024, jf. note B. Mindreutgift under driftskapitlene (kap. 440, 441 og 443) utgjør 149 mill. kroner. Mindreforbruket på driftskapitlene i 2023 skyldes i hovedsak ufordelte midler fra nysalderingen, midler til registrering av flyktninger fra Ukraina med krav på kollektiv beskyttelse og forpliktelser knyttet til større sentrale anskaffelser. Resterende mindreforbruk er knyttet til internasjonale forpliktelser og investeringer (forsinkelser i prosjekter).

Driftskostnader

Samlet utgjør driftskostnader om lag 25,5 mrd. kroner i 2023.

Den største utgiftsposten for politiet er knyttet til utbetalinger til lønn. I 2023 utgjorde lønnsutbetalinger (inkl. arbeidsgiveravgift, pensjonsutgifter, refusjoner og andre ytelser) om lag 18,6 mrd. kroner, noe som utgjør om lag 73,2 % av driftskostnadene i 2023. I politidistriktene utgjør personellutgifter om lag 80,7 % av totale driftsutgifter.

Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk utgjorde 1 061 621 kroner i 2023, dvs. en økning sammenlignet med 2022 tilsvarende om lag 9,8 %.

Andre utbetalinger til drift utgjør om lag 5,9 mrd. kroner i 2023, jf. note 5. Av dette er om lag 2,3 mrd. kroner knyttet til utgifter til eiendom, bygg og anlegg (EBA).

Sammenlignet med 2022 har det vært en netto økning i EBA-utgifter tilsvarende om lag 90 mill. kroner. Økningen relaterer seg i hovedsak til økte husleiekostnader.

Driftsinntekter

Samlet utgjør inntekter fra drift om lag 1 171 mill. kroner i 2023.

Gebyrinntekter utgjorde i 2023 om lag 845 mill. kroner, en reduksjon tilsvarende om lag 222 mill. kroner sammenlignet med 2022. Etterspørselen etter pass og nasjonale ID-kort har vært lavere i 2023 enn i 2022, og inntektene er redusert med om lag 160 mill. kroner. Nedgangen i antall dokumenter kan ha sammenheng med den generelle økonomiske utviklingen som begrenser reiseaktivitet og dermed gir et noe lavere behov for reisedokumenter eller etterspørsel etter både pass og ID-kort. Den tydelige reduksjonen i antall på over 40 % indikerer også et midlertidig endret nivå på reiseaktivitet.

Inntekter fra tilskudd og overføringer utgjør om lag 135 mill. kroner i 2023, en økning tilsvarende om lag 27 mill. kroner fra 2022. Tilskudd fra EU er økt med om lag 23,7 mill. kroner sammenlignet med 2022, mens tilskudd fra andre statlige virksomheter har økt med om lag 3,1 mill. kroner. Øvrige salgs- og leieinntekter utgjør om lag 161 mill. kroner. Øvrige salgs- og leieinntekter utgjør om lag 161 mill. kroner, en reduksjon på om lag 20 mill. kroner sammenlignet med 2022. Politihøgskolens virksomhet sto for 39,2 mill. kroner av salgsinntektene i 2023. I all hovedsak er dette knyttet til drift av overnatting og kantinedrift.

Balanse

Balanseført verdi av varige driftsmidler er om lag 5,3 mrd. kroner i 2023. Tilgangen i året er 603 mill. kroner, og består i hovedsak av kjøretøy, teknisk utstyr og IKT utstyr.

Revisjonsordning

Regnskapet revideres av Riksrevisjonen og revisjonsberetning forventes innen 1. mai 2024.

Oslo 15.03.2024

Marie Benedicte Bjørnland

Politidirektør

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "netto rapportert til bevilgnings- og kapitalregnskapet" er lik i begge oppstillinger.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Virksomheten har to unntak fra økonomiregelverket. Det ene unntaket gjelder bruk av kredittkort til uttak av kontanter i Kripos og Politiets Utlendingsenhet. Unntaket er gyldig til 31.12.2023, og det er søkt om forlengelse av unntaket. DFØ fikk ikke behandlet søknaden om forlengelse av unntaket før utgangen av året, men bekrefter at departementet kan legge til grunn av unntaket gitt i 2018 gjelder inntil søknaden er behandlet.

Virksomheten har videre et unntak fra økonomiregelverket knyttet til bruk av konsernkonto for ikke statlige midler i forbindelse med tvangssaker innenfor sivil rettspleie. Unntaket er gyldig frem til 31.12.2029.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

Merverdiavgift

Politiet er registrert i merverdiavgiftsregisteret etter Merverdiavgiftslovens § 2-1. Det gjøres fradrag for inngående avgift på varer og tjenester som omsettes til andre. For resten av sin virksomhet er politiet omfattet av nettoføringsordningen for staten.

Virksomhetsregnskapet

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Inntekter fra gebyrer følger kontantprinsippet.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Politiet resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

I forbindelse med omleggingen av pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter fra 2022, betaler Politiet en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av Politiet. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 50 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Inventar, IKT-utstyr samt en del materiell og utstyr i Politiet med levetid på 3 år eller mer er balanseført selv om de enkeltvis har en verdi på under kr 50 000 da samlet verdi er vesentlig.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Verdien av egne ansattes innsats (lønnkostnader) aktiveres ikke sammen med egenutviklet programvare, men resultatføres.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Beholdningen gjelder driftsmateriell for salg til andre og beholdning av eget driftsmateriell som lagerføres på sentralt lager. I regnskapsføringen er det ikke er skilt mellom kjøp til andre og kjøp til internt bruk i varekostnaden, samt ved beholdningsendring.

Beholdninger av driftsmateriell er i all hovedsak verdsatt til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for estimert avsetning til forventet tap.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten presenteres etter kontantprinsippet.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter kontantprinsippet.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2023

Utgiftskapittel	Kapitellnavn	Post	Postekst	Note	Samlet tildeling**	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindretgift	Postert på avgitte belastningsfullmakter*	Avvik fra tildeling
0440	Politiet	01	Driftsutgifter	A, B	21 602 458 000	21 398 341 844	204 116 156		
0440	Politiet	22	Søk etter antatt omkomne	A, B	4 500 000	4 282 294	217 706		
0440	Politiet	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	A, B	25 000 000	22 590 867	2 409 133		
0440	Politiet	25	Variable utgifter ved ankomst, mottak og retur i politiets utlendingsforvaltning	A, B	252 528 000	223 693 719	28 834 281		
0440	Politiet	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A, B	221 082 000	192 169 956	28 912 044		
0440	Politiet	46	Investeringer i Schengen-IKT-systemer	A, B	387 678 000	300 108 188	87 569 812		
0440	Politiet	48	Tildeling fra EUs grense- og visumfinansieringsordninger	A, B	7 054 000	5 672 220	1 381 780		
0440	Politiet	70	Tilskudd	A	9 595 000	9 594 931	69		
0440	Politiet	73	Internasjonale forpliktelser, mv.	A, B	318 818 000	231 497 466	87 320 534		
0440	Politiet	74	Midlertidig destruksjonspann for enkelte typer halvautomatiske rifler	A	1 000 000	624 000	376 000		
0441	Politidirektoratet	01	Driftsutgifter	A, B	404 092 000	403 973 653	118 347		
0442	Politi hogskolen	01	Driftsutgifter	A, B	697 733 000	691 726 265	6 006 735		
0443	Påtalemyndigheten i politiet	01	Driftsutgifter	A, B	1 485 398 000	1 527 436 711	-42 038 711		
0448	Grensekommisæreren	01	Driftsutgifter	A, B	6 343 000	6 428 890	-85 890		
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Driftsutgifter	A	5 373 000	5 757 016	-384 016		
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	23	Spesielle driftsutgifter, forskning , evaluering og kunnskapsinnehenting	A	2 875 000	1 270 406	1 604 594		
0410	Domstolene	01	Driftsutgifter	B		20 566 994			
0414	Foriksråd og andre domsutgifter	01	Driftsutgifter	B		2 997 437			
0414	Foriksråd og andre domsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	B		39 020 909			
0444	Politiets sikkerhetstjeneste	01	Driftsutgifter	B		9 795 627			
0451	Direktoratet for samfunnsikkerhet og b	01	Driftsutgifter	B		1 887 628			
0451	Direktoratet for samfunnsikkerhet og b	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	B		2 189 591			
0466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.	01	Driftsutgifter	B		3 650 393			
0471	Statens erstatningsansvar og Stortinget	71	Erstatningsansvar m.m.	B		13 390 745			
0471	Statens erstatningsansvar og Stortinget	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning	B		2 258 727			
0490	Utlendingsdirektoratet	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling	B		579 125			
0858	Barn-, ungdoms- og familiedirektoratet	01	Driftsutgifter	B		963 670			
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	916 070 455			
Sum utgiftsført					25 431 527 000	26 038 539 727			

Inntektskapittel	Kapitellnavn	Post	Postekst	Note	Samlet tildeling**	Regnskap 2023	Merinntekt og mindreinntekt(-)	Postert på avgitte belastningsfullmakter*	Avvik fra tildeling
3400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Diverse inntekter JD	A	2 150 000	2 128 708	-21 292		
3440	Politiet	01	Gebyr - pass og våpen	A, B	608 795 000	522 471 836	-86 323 164	24 746 465	-61 576 699
3440	Politiet	02	Refusjoner mv.	A, B	152 506 000	153 145 846	639 846		
3440	Politiet	03	Salgsinntekter	A, B	41 651 000	33 589 933	-8 061 067		
3440	Politiet	04	Gebyr - vakttselskap og etterkontroll av deaktiverte skytevåpen	A, B	3 828 000	2 490 799	-1 337 201	17 000	-1 320 201
3440	Politiet	06	Gebyr - utlendingsaker	A	306 243 000	320 354 385	14 111 385		
3440	Politiet	07	Gebyr - sivile gjøremål	A, B	691 078 000	56 690	-691 021 310	775 971 282	84 949 972
3440	Politiet	08	Refusjoner fra EUs grense og visumfinansieringsordning	A	80 033 000	80 032 572	-428		
3442	Politi hogskolen	02	Diverse inntekter	A, B	28 147 000	25 690 610	-2 456 390		
3442	Politi hogskolen	03	Inntekter fra Justissektorens kurs og øvingscenter	A, B	11 228 000	13 477 114	2 249 114		
5605	Renter av statskassens kontantbeholdn	83	Av alminnelige fordringer		0	16 440			
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	43 665 717			
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	2 161 908 065			
Sum inntektsført					1 925 659 000	3 359 028 705			

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet
22 679 511 021
Deposita og avsetninger

845004 Avsetninger i Svalbardregnskapet

C

1 673 323

Sum netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet

1 673 323

Sum netto rapportert til bevilgnings- og kapitalregnskapet
22 681 184 344
Kapitalkontoer

60094201 Norges Bank KK /innbetalinger

2 240 003 609

60094202 Norges Bank KK/utbetalinger

-25 266 727 966

704475 Endring i mellomværende med statskassen

345 540 012

Sum rapportert

0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

628004 Vega Kommune, leieboerinnskudd

800 000

800 000

Endring

0

704475 Mellomværende med statskassen

-928 174 725

-1 273 714 737

345 540 012

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
040001		5 373 000	5 373 000
040023		2 875 000	2 875 000
044001	169 748 000	21 432 710 000	21 602 458 000
044022	4 165 000	335 000	4 500 000
044023	1 517 000	23 483 000	25 000 000
044025		252 528 000	252 528 000
044045	158 950 000	62 132 000	221 082 000
044046		387 678 000	387 678 000
044048	1 654 000	5 400 000	7 054 000
044070		9 595 000	9 595 000
044073	9 128 000	309 690 000	318 818 000
044074		1 000 000	1 000 000
044101		404 092 000	404 092 000
044201	9 402 000	688 331 000	697 733 000
044301		1 485 398 000	1 485 398 000
044801	44 000	6 299 000	6 343 000
	354 608 000	25 076 919 000	25 431 527 000
340001		2 150 000	2 150 000
344001		608 795 000	608 795 000
344002		152 506 000	152 506 000
344003		41 651 000	41 651 000
344004		3 828 000	3 828 000
344006		306 243 000	306 243 000
344007		691 078 000	691 078 000
344008		80 033 000	80 033 000
344202		28 147 000	28 147 000
344203		11 228 000	11 228 000
		1 925 659 000	1 925 659 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten**
0440 01	kan nyttes under 044101 og 044301, 5%	204 116 156	-4 048 741	200 067 415	-8 741 422			191 325 993	1 071 635 500	191 325 993
0440 22	kan overføres	217 706		217 706				217 706	335 000	217 706
0440 23	5%	2 409 133		2 409 133				2 409 133	1 174 150	1 174 150
0440 25	5%	28 834 281		28 834 281				28 834 281	12 626 400	12 626 400
0440 45	kan overføres	28 912 044		28 912 044				28 912 044	61 699 000	28 912 044
0440 46	kan overføres	87 569 812		87 569 812				87 569 812	387 678 000	87 569 812
0440 48	kan overføres	1 381 780		1 381 780				1 381 780	16 400 000	1 381 780
0440 73	kan overføres	87 320 534		87 320 534				87 320 534	361 482 000	87 320 534
0441 01	kan nyttes under 044001, 5%	118 347		118 347				118 347	20 204 600	118 347
0442 01	5%	6 006 735		6 006 735	-207 275			5 799 459	34 416 550	5 799 459
0443 01	kan nyttes under 044001, 5%	-42 038 711		-42 038 711				-42 038 711	74 269 900	-42 038 711
0448 01	5%	-85 890		-85 890				-85 890	314 950	0

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

** Negativt beløp under kapittelpost 0443 01 må ses i sammenheng med mulig overførbart beløp under kapittelpost 0440 01

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter er (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
3440 01	-86 323 164	24 746 465	-61 576 699
3440 04	-1 337 201	17 000	-1 320 201
3440 07	-691 021 310	775 971 282	84 949 972

**Avgitt Regnskapsført pr.
31.12.2023**
Oversikt belastningsfullmakter avgitt til andre virksomheter på kap.post 0440.01

		Avgitt	Regnskapsført pr. 31.12.2023	
Kriminalomsorgsdirektoratet	0440 01	1 500 000	1 466 136	Ref. brev 23/40732-1,3
Riksadvokaten, overført fra Oslo politidistrikt	0440 01	1 582 337	1 584 485	Ref. brev 20/147149-8
Skatteetaten	0440 01	600 000	-	Ref. brev 23/99835-1
Sysselmasteren på Svalbard	0440 01	500 000	500 000	Ref. brev 21/27279-106
Statens pensjonskasse - erstatningsordningen	0440 01	3 000 000	498 120	Ref. brev 20/10038-8
Sum 0440.01		7 182 337	4 048 741	

**Avgitt Regnskapsført pr.
31.12.2023**
Følgende midler er overført til Skatteetaten - SI

		Avgitt	Regnskapsført pr. 31.12.2023	
Gebyr - pass og våpen	3440 01	30 000 000	24 746 465	Ref. brev 23/99835-2
Gebyr etterkontroll deaktiverte skytevåpen	3440 04	500 000	17 000	Ref. brev 23/99835-2
Gebyr - sivile gjøremål	3440 07	691 078 000	775 971 282	Ref. brev 20/1690-4
Sum		721 578 000	800 734 747	

**Regnskapsført pr.
31.12.2023**
Oversikt belastningsfullmakter mottatt fra andre virksomheter

		Mottatt	Regnskapsført pr. 31.12.2023	
Domstoladministrasjonen - prosjekt ESAS III	0410 01	21 709 000	20 566 994	22/575-5
PST - Politiets sikkerhetstjenester	0444 01	10 255 000	9 795 627	Dok. oppbevares hos PST pga. konfidensialitet
Utlendingsdirektoratet	0490 23	950 000	579 125	Ref.brev 22/00093-81, 93
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	0451 01	2 000 000	1 887 628	Ref. brev av 25.1.23
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	0451 45	10 000 000	2 189 591	Ref. brev av 25.1.23
Buifdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet - Kompetanseteam	0858 01	884 237	963 670	Ref. brev 2023/76722-1
Sum		45 798 237	35 982 635	

**Regnskapsført pr.
31.12.2023**
Andre tildelinger ihht. Tildelingsbrev 2023

		Bevilget	Regnskapsført pr. 31.12.2023	
Forliksråd og andre domsutgifter	0414 01	generell	2 997 437	Ref. Tildelingsbrev 2023
Forliksråd og andre domsutgifter	0414 21	generell	39 020 909	Ref. Tildelingsbrev 2023
Særskilte straffesaksutgifter	0466 01	generell	3 650 393	Ref. Tildelingsbrev 2023
Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning	0471 71	generell	13 390 745	Ref. Tildelingsbrev 2023
Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning	0471 72	generell	2 258 727	Ref. Tildelingsbrev 2023

Mer- og mindreinntekter (-) i henhold til merinntektsfullmakt pr. 31.12.2023

Refusjoner	3440 02	639 846
Salgsinntekter	3440 03	-8 061 067
Gebyr - vektelskaper	3440 04	-1 320 201
Sum mindreinntekter 3440		-8 741 422

Polithøgskolen	3442 02	-2 456 390
Polithøgskolen	3442 03	2 249 114
Sum merinntekter 3442		-207 275

Note C del I

Spesifisering av netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet etter kapittel og post

Utgiftskapittel i Svalbardregnskapet	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Belastningsfullmakt	Regnskap 2023
0005	Sysselemesteren	01	Driftsutgifter	3 000 000	1 673 323
Sum utgiftsført i Svalbardregnskapet				3 000 000	1 673 323
Inntektskapittel i Svalbardregnskapet	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Regnskap 2023
Sum inntektsført i Svalbardregnskapet					0
Sum netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet					1 673 323

Note C del II Spesifisering av netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet etter art

Driftsinntekter rapportert til Svalbardregnskapet	2023
Sum innbetalinger fra drift	0
Driftsutgifter rapportert til Svalbardregnskapet	
Andre utbetalinger til drift	1 673 323
Sum utbetalinger til drift	1 673 323
Netto rapporterte driftsutgifter	1 673 323
Investerings- og finansinntekter rapportert til Svalbardregnskapet	
Sum investerings- og finansinntekter	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til Svalbardregnskapet	
Sum investerings- og finansutgifter	0
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til Svalbardregnskapet	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra Svalbardregnskapet	0
Sum netto rapportert direkte i kapitalregnskapet (gjennom S-rapport) til Svalbardregnskapet etter art	1 673 323

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2023

	31.12.2023	31.12.2022
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	845 373 710	1 067 571 346
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	134 755 084	106 418 570
Salgs- og leieinnbetalinger	159 187 014	181 222 693
Andre innbetalinger	35 963 554	14 650 644
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	<i>1 175 279 362</i>	<i>1 369 863 253</i>
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	18 373 013 759	16 878 070 508
Andre utbetalinger til drift	5 915 319 594	5 561 733 397
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	<i>24 288 333 353</i>	<i>22 439 803 905</i>
Netto rapporterte driftsutgifter	23 113 053 991	21 069 940 652
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	5 223 113	9 936 380
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	<i>5 223 113</i>	<i>9 936 380</i>
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	844 485 015	1 130 059 186
Utbetaling av finansutgifter	8 152 838	3 283 701
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	<i>852 637 853</i>	<i>1 133 342 888</i>
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	847 414 739	1 123 406 508
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	12 250 312	5 957 420
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	<i>12 250 312</i>	<i>5 957 420</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	10 218 931	9 613 000
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>10 218 931</i>	<i>9 613 000</i>
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	31 415 405	24 069 087
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	2 161 908 055	1 935 635 044
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	916 070 455	903 520 603
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	<i>-1 277 253 004</i>	<i>-1 056 183 528</i>
Netto rapportert til bevilgnings - og kapitalregnskapet	22 681 184 344	21 140 819 212
Oversikt over mellomværende med statskassen		
	31.12.2023	31.12.2022
Fordringer på ansatte	6 682 348	4 833 007
Kontanter	2 669 276	8 869 688
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-604 671 918	-640 817 827
Skyldige offentlige avgifter	-7 453 191	-26 057 435
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse*	-302 063 828	-607 661 653
Mottatte forskuddsbetalinger	-22 898 506	-7 918 573
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	1 088 172	1 046 267
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger	517 842	-1 763 370
Avstemningsdifferanser	-2 044 919	-4 244 839
Sum mellomværende med statskassen	-928 174 724	-1 273 714 736

* Pensionstrekking i de ansattes lønn (2%) på konto 263 inndrår også på denne linien.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2023	31.12.2022
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	24 297 323 412	22 043 135 165
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	135 935 952	109 014 060
Inntekt fra gebyrer	1	845 418 615	1 067 578 071
Salgs- og leieinntekter	1	161 177 108	181 210 150
Andre driftsinntekter	1	28 607 205	11 454 323
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>25 468 462 292</i>	<i>23 412 391 769</i>
Driftskostnader			
Varekostnader	10	54 476 325	109 792 530
Lønnskostnader	2	18 649 488 792	17 015 589 353
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	874 268 712	805 512 813
Andre driftskostnader	5	5 887 365 972	5 488 071 563
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>25 465 599 801</i>	<i>23 418 966 258</i>
Driftsresultat		2 862 492	-6 574 489
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	5 223 113	9 936 380
Finanskostnader	6	8 085 605	3 361 890
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-2 862 492</i>	<i>6 574 489</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	12 269 786	5 957 420
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		12 269 786	5 957 420
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Tilskudd til andre	9	10 065 456	9 613 000
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		10 065 456	9 613 000
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

Balanse

	Note	31.12.2023	31.12.2022
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	445 111 603	493 602 787
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	416 644 388	247 931 807
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>861 755 991</i>	<i>741 534 594</i>
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	2 686 493 324	2 832 252 001
Maskiner og transportmidler	4	1 553 462 231	1 547 759 909
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	1 086 002 305	1 106 218 217
Anlegg under utførelse	4	0	29 744 312
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>5 325 957 861</i>	<i>5 515 974 439</i>
III Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer		800 000	800 000
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>800 000</i>	<i>800 000</i>
Sum anleggsmidler		6 188 513 851	6 258 309 033
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	11	188 672 685	170 254 329
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		<i>188 672 685</i>	<i>170 254 329</i>
II Fordringer			
Kundefordringer	12	17 317 208	11 183 739
Opptjente, ikke fakurerte inntekter	13	395 160	323 762
Andre fordringer	14	263 091 341	255 433 511
<i>Sum fordringer</i>		<i>280 803 709</i>	<i>266 941 011</i>
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	15	348 327 651	294 933 619
Bankinnskudd sivil rettspleie	15	98 862 262	66 369 839
Kontanter og lignende	15	2 634 660	8 810 133
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>449 824 573</i>	<i>370 113 591</i>
Sum omløpsmidler		919 300 967	807 308 931
Sum eiendeler drift		7 107 814 818	7 065 617 964
Sum eiendeler		7 107 814 818	7 065 617 964

Statens kapital og gjeld

	Note	31.12.2023	31.12.2022
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapital			
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	2 854 670 100	2 837 377 134
<i>Sum avregninger</i>		2 854 670 100	2 837 377 134
Sum statens kapital		2 854 670 100	2 837 377 134
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
II Annen langsiktig gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	17	461 331 727	864 337 185
Skyldig skattetrekk		604 671 918	640 817 827
Skyldige offentlige avgifter		283 487 011	270 417 974
Avsatte feriepenger		1 535 381 700	1 466 777 264
Mottatt forskuddsbetaling	13	23 731 621	9 272 176
Annen gjeld til ansatte	16	522 281 363	486 828 390
Påløpte kostnader	16	373 817 919	123 660 936
Annen kortsiktig gjeld	16	1 286 161	4 885 175
Beslaglagte kontanter	16	348 327 651	294 933 619
Kortsiktig gjeld sivil rettspleie	16	98 827 646	66 310 284
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		4 253 144 718	4 228 240 830
Sum gjeld		4 253 144 718	4 228 240 830
Sum statens kapital og gjeld drift		7 107 814 818	7 065 617 964
Sum statens kapital og gjeld		7 107 814 818	7 065 617 964

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2023	31.12.2022
Inntekt fra bevilgninger*		
Inntekt fra bevilgninger	24 297 323 412	22 043 135 165
Sum inntekt fra bevilgninger	24 297 323 412	22 043 135 165
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	0	0
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	45 167 025	41 978 432
Tilskudd fra EU	90 768 927	67 035 628
Andre tilskudd og overføringer	0	0
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	135 935 952	109 014 060
Inntekt fra gebyrer **		
Gebyrer	845 418 615	1 067 578 071
Sum inntekt fra gebyrer	845 418 615	1 067 578 071
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	11 984 075	11 670 927
Salgsinntekt, avgiftsfri	6 816 379	9 390 408
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	140 183 857	155 659 419
Leieinntekter	2 192 798	4 489 396
Uopptjent inntekt	0	0
Sum salgs- og leieinntekter	161 177 108	181 210 150
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang av anleggsmidler	14 484 572	6 024 721
Andre driftsinntekter	14 122 633	5 429 603
Sum andre driftsinntekter	28 607 205	11 454 323
Sum driftsinntekter	25 468 462 292	23 412 391 769

*Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.

** Inntekter fra gebyrer følger kontantprinsippet. Reduksjonene i inntekt fra gebyrer gjelder pass og ID hvor det i 2022 var ekstraordinært høyt aktivitetsnivå. 2023 reflekterer et normalisert aktivitetsnivå. Det har også vært en nedgang i inntekter fra behandlingsgebyr statsborgerskap.

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2023	31.12.2022
Lønn	12 968 232 304	12 256 047 985
Feriepenger	1 574 388 315	1 489 369 331
Arbeidsgiveravgift	2 193 471 646	1 950 891 209
Pensjonsutgifter *	2 356 478 587	1 699 858 892
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-746 303 719	-665 232 189
Andre ytelser	303 221 659	284 654 124
Sum lønnskostnader	18 649 488 792	17 015 589 353

Antall utførte årsverk

17 567

17 595

* Premi modellen til SPK er hendelsesbasert, noe som innebærer at premien beregnes ut fra faktiske hendelser og endringer i medlemsbestanden.
Tidligere år har SPK fakturert etter en forenklet premiemodell med en fast sats for pensjonspremi.
Lønnsoppgjør for 2023 ble vesentlig høyere enn i 2022, noe som medførte økte kostnader til pensjon.

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse *	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	1 109 557 018	247 931 807	1 357 488 825
Tilgang i året	79 064 827	247 101 249	326 166 076
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Aktiverte ferdigstilte prosjekt	0	-78 388 668	-78 388 668
Anskaffelseskost	1 188 621 846	416 644 388	1 605 266 234
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	615 954 232	0	615 954 232
Ordinære avskrivninger i året	127 556 011	0	127 556 011
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Balansført verdi 31.12.2023	445 111 603	416 644 388	861 755 991

Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	Ingen avskrivning
--------------------------------	----------------	-------------------

Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2023:

Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0

Oversikt over tilgang i året *

Prosjektnavn	Beløp
Utviklingsporteføljen - Ny leverandør for DNA-analyser	9 682 917
Utviklingsporteføljen - Reserveløsning PO (forenklet vaktjournal)	2 222 155
Utviklingsporteføljen – Fra hendelse til avgjort sak	34 282 473
Utviklingsporteføljen - EES - Entry/Exit system	9 131 004
Utviklingsporteføljen - EES - Entry/Exit system PIT	57 244 284
Utviklingsporteføljen - ETIAS - European Travel Information and Authorisation sy:	11 868 183
Utviklingsporteføljen - SIS Recast Helhet	31 739 274
Utviklingsporteføljen - Tilgang for politimessige formål PIT	3 469 809
Utviklingsporteføljen - Interoperabilitet	48 862 885
Utviklingsporteføljen - Nytt kø- og timebestillingssystem for utlendingsforvaltning	494 345
Utviklingsporteføljen - BiOpp	10 327 733
Utviklingsporteføljen - FRIDA	12 750 225
Utviklingsporteføljen - ID-kort utenl. Borgere	1 808 594
Utviklingsporteføljen - Politipatruljens personkontroll	4 686 380
Utviklingsporteføljen - Objektsikring	2 847 763
Utviklingsporteføljen – Ved første kontakt	5 702 993
Korreksjoner	- 19 765
	247 101 249

Oversikt over aktivering i året *

Prosjektnavn	Beløp
Utviklingsporteføljen - SIS Recast	15 998 201
Utviklingsporteføljen - FRIDA	62 390 468
	78 388 668

Note 4 Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler *	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l. **	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	10 000 000	3 162 663 765	2 873 118 068	2 369 394 091	29 744 312	0	8 444 920 236
Tilgang i året	0	0	310 021 917	292 961 045	0	0	602 982 962
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	-197 107 700	0	-7 446 944	0	-204 554 644
Aktiverte, ferdigstilte prosjekt	0	0	0	0	-22 297 368	0	-22 297 368
Anskaffelseskost	10 000 000	3 162 663 765	2 986 032 285	2 662 355 136	0	0	8 821 051 186
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	340 411 764	1 326 062 102	1 263 171 661	0	0	2 929 645 527
Ordinære avskrivninger i året	0	145 758 677	287 772 854	313 181 170	0	0	746 712 701
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	-181 264 902	0	0	0	-181 264 902
Balansført verdi 31.12.2023	10 000 000	2 676 493 324	1 553 462 231	1 086 002 305	0	0	5 325 957 861

	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	
Avhendelse av varige driftsmidler i <year>:							
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	21 845 421	0	0	0	21 845 421
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	-15 842 798	0	0	0	-15 842 798
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	6 002 623	0	0	0	6 002 623

Kommentar til bevegelser i året

* Tilgang på maskiner og transportmidler består av anskaffelse av kjøretøy for totalt ca. 188 mnok, båter ca. 31 mnok, helikopter for ca. 20 mnok og teknisk utstyr for ca. 69 mnok. Avgang maskiner og transportmidler består av ca. 184 mnok i salg og avhending av kjøretøy og ca. 12 mnok i salg av båter.

** Tilgang på driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende består i hovedsak av IKT utstyr ca. 191 mnok, samt inventar og innredning ca. 80 mnok.

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2023	31.12.2022
Husleie	1 670 365 093	1 510 870 039
Vedlikehold egne bygg og anlegg	36 006 681	31 632 306
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	137 309 705	139 285 074
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	460 428 076	458 445 745
Leie maskiner, inventar og lignende	684 787 719	583 746 992
Mindre utstyrsanskaffelser*	377 239 167	428 578 699
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	160 924 171	164 154 243
Kjøp av konsulent tjenester	460 357 955	365 305 180
Kjøp av andre fremmede tjenester	684 676 110	528 552 209
Reiser og diett	206 069 746	197 014 428
Tap og lignende	25 392 875	36 704 210
Øvrige driftskostnader	983 808 674	1 043 782 438
Sum andre driftskostnader	5 887 365 972	5 488 071 563

* Internt kjøp av materiell beløper seg til ca. 170 mnok. Dette er bokført under varekostnader og framkommer i note 10.

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel						Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur-eiendeler		
Varighet inntil 1-5 år		406 287 588		46 712 152		452 999 740	
Varighet 1-10 år	417 638 108		40 406 738		182 573 554	640 618 400	
Varighet over 5-25 år		990 041 767				990 041 767	
Kostnadsført leiebetaling for perioden	417 638 108	1 396 329 355	40 406 738	46 712 152	182 573 554	2 083 659 907	

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2023	31.12.2022
Finansinntekter		
Renteinntekter	16 440	11 113
Valutagevinst (agio)	5 206 674	9 925 267
Sum finansinntekter	5 223 113	9 936 380
Finanskostnader		
Rentekostnad	984 902	374 154
Valutatap (disagio)	7 085 286	2 987 737
Annen finanskostnad	15 417	0
Sum finanskostnader	8 085 605	3 361 890

Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2023	31.12.2022	Endring*
Avregnet med statskassen i balansen	2 854 670 100	2 837 377 134	17 292 966

Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.

Endring i avregnet med statskassen

<i>Konsernkontoer i Norges Bank</i>		
- Konsernkonto utbetaling		-25 266 727 966
+ Konsernkonto innbetaling		2 240 003 609
<i>Netto trekk konsernkonto</i>		-23 026 724 356
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)</i>		
- Innbetaling innkreivingsvirksomhet og andre overføringer		-12 250 312
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer		10 218 931
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen</i>		
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)		24 297 323 412
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)		-2 193 323 459
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)		907 264 799
<i>Andre avstemmingsposter</i>		
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter, korrigering anlegg åpningsbalansen		158 817
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter, feriepenger		39 203
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>		-17 292 966
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen		0
Sum endring i avregnet med statskassen *		-17 292 966

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)**B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen**

	31.12.2023	31.12.2023	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Innmaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	861 755 991		861 755 991
Varige driftsmidler	5 325 957 861		5 325 957 861
Sum	6 187 713 851	0	6 187 713 851
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Leietakerinnskudd	800 000	0	800 000
Sum	800 000	0	800 000
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	188 672 685	0	188 672 685
Kundefordringer	17 317 208	0	17 317 208
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	395 160	0	395 160
Andre fordringer	263 091 341	6 682 348	256 408 993
Bankinnskudd, kontanter og lignende *	449 824 573	2 669 276	447 155 298
Sum	919 300 967	9 351 623	909 949 343
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-461 331 727	0	-461 331 727
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-604 671 918	-650 910 885	46 238 967
Skyldige offentlige avgifter	-283 487 011	-7 453 191	-276 033 821
Avsatte feriepenger	-1 535 381 700	0	-1 535 381 700
Mottatt forskuddsbetaling	-23 731 621	-22 898 506	-833 115
Annen kortsiktig gjeld *	-1 344 540 741	-256 263 766	-1 088 276 974
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0
Sum	-4 253 144 718	-937 526 348	-3 315 618 370
Sum	2 854 670 100	-928 174 725	3 782 844 824

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Note 8 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2023	31.12.2022
Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m	12 269 786	5 957 420
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	12 269 786	5 957 420

Regnskapslinjen består i hovedsak av inntekter vedrørende beslag og kostnader knyttet til oppbevaring av hittegods

Note 9 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2023	31.12.2022
Utbetaling av tilskudd til andre	10 065 456	9 613 000
Sum tilskudd til andre	10 065 456	9 613 000

Regnskapslinjen består av utbetalte tilskudd til fysisk sikring av tros- og livsynssamfunn, tilskudd til politiforeninger og andre poster i henhold til Prop 15 post 70

Note 10 Varekostnader

	31.12.2023	31.12.2022
Frakt, toll og sped. - innkjøp råvarer og deler	0	60 882
Kjøpte varer for videresalg *	242 173 158	318 983 809
Inntekter av varesalg **	-185 209 598	-190 315 637
Innkjøp av mat og mineralvann for videresalg ***	20 179 676	18 906 203
Innkjøp av alkoholholdige varer for videresalg ***	639 753	624 052
Innkjøp av lærebøker for videresalg ***	16 361	31 242
Beholdningsendring varer for videresalg Jaren *	-23 323 025	-38 498 022
Sum varekostnad	54 476 325	109 792 530

* Kjøpte varer for videresalg, samt beholdningsendring består hovedsakelig av innkjøp til PFT sitt lager. Kjøp som gjelder intern bruk i politiet anslås å beløpe seg til 170 mnok. Pr. 31.12.23 har politiet en intern varebeholdning på 149 284 035 mnok.

** Salgsinntekter vedrørende internsalg (IFS) av materiell og kjøretøy i politiet bokføres i denne kontogruppen. Internt salg i politiet anslås å beløpe seg til 170 mnok.

*** Andre varekostnader gjelder varekjøp for Politihøgskolens hotell- og restaurantvirksomhet.

Note 11 Beholdning av varer og driftsmateriell

	31.12.2023	31.12.2022
Anskaffelseskost		
Innkjøpte varer (ferdigvarer)	11 276 725	137 237 734
Varebeholdning driftsmateriell	149 284 035	
Varebeholdning biler	28 111 925	33 016 595
Sum anskaffelseskost	188 672 685	170 254 329

Varebeholdning gjelder beholdning av driftsmateriell og transportmidler på sentralt lager. Ukurans er løpende kostnadsført til en verdi på ca 3,5 mnok.

Note 12 Kundefordringer

	31.12.2023	31.12.2022
Kundefordringer til pålydende	19 491 194	12 976 206
Avsatt til forventet tap (-)	-2 173 986	-1 792 467
Sum kundefordringer	17 317 208	11 183 739

Note 13 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddbetaling

Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)	31.12.2023	31.12.2022
Opptjente, ikke fakturerte driftsinntekter	395 160	323 762
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	395 160	323 762
Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)		
	31.12.2023	31.12.2022
Mottatt forskuddsbetaling*	23 731 621	9 272 176
Sum mottatt forskuddsbetaling	23 731 621	9 272 176

* Inntekter fra gebyrer følger kontantprinsippet.

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2023	31.12.2022
Forskuddsbetalt lønn	1 450 320	568 547
Reiseforskudd	313 553	410 980
Personallån*	4 868 224	3 853 480
Forskuddsbetalte leie	177 063 510	162 103 268
Andre forskuddsbetalte kostnader	15 563 037	19 399 308
Andre fordringer**	63 832 697	69 097 927
Sum andre kortsiktige fordringer	263 091 341	255 433 510

* Politiet har en ordning med lån til ansatte. Noen av disse lånene har en løpetid over ett år og skulle således vært klassifisert som langsiktig fordring. Det er vanskelig å skille mellom langsiktige og kortsiktige lån. Disse er derfor i sin helhet klassifisert som kortsiktige.

** Andre fordringer består av tilgodehavende fra NAV (refusjoner sykepenger og foreldrepenger).

Note 15 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	31.12.2023	31.12.2022
Øvrige bankkontoer (utenfor statens konsernkontoordning)	348 327 651	294 933 619
Bankinnskudd sivil rettspleie *	98 862 262	66 369 839
Kontantbeholdninger	2 634 660	8 810 133
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	449 824 573	370 113 591

* Bankkonto sivil rettspleie er summen av innestående midler, som forvaltes på vegne av skyldnere og kreditorer i henholdsvis frivillig gjeldsordning og tvangsinnndrivelse. Bokføres i egen regnskapsklient, og dokumenteres separat.

Note 16 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2023	31.12.2022
Skyldig lønn *	-1 051 248	-1 046 267
Annen gjeld til ansatte *	523 332 612	486 828 390
Påløpte kostnader **	237 265 804	123 660 936
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet ***	-587 293	1 704 324
Avsatt pensjonspremie til SPK	136 552 115	0
Diverse andre poster ****	1 873 453	4 227 117
Beslaglagte kontanter *****	348 327 651	294 933 619
Kortsiktig gjeld sivil rettspleie *****	98 827 646	66 310 284
Sum annen kortsiktig gjeld	1 344 540 740	976 618 404

* Avsetning fleksitid og skyldig påløpt lønn på ca. 522 mnok.

** Inkludert i regnskapslinjen påløpte kostnader er periodisering av faktura med fakturadato i 2023, som ikke er behandlet før i 2024 på ca. 223 mnok.

*** Avstemmingsdifferanser gjelder gjennomgangskontoer.

**** Diverse poster gjelder hittegods, forskudd forlikrådet og tvangssaker.

***** Beslaglagte kontanter. Når dom er avsagt blir de beslaglagte midlene inntektsført til Staten, alternativt tilbakeført opprinnelig eier.

***** Kortsiktig gjeld sivil rettspleie er summen av innstående midler, som forvaltes på vegne av skyldnere og kreditorer i hhv frivillig gjeldsordning og tvangsinndrivelse. Bokføres i egen regnskapsklient, og dokumenteres separat.

Note 17 Leverandørgjeld

	31.12.2023	31.12.2022
Leverandørgjeld	461 331 727	864 337 185
Sum leverandørgjeld	461 331 727	864 337 185

Leverandørgjeld er redusert med ca. 400 mnok fra 2022 til 2023, hvorav ca. 300 mnok er lavere gjeld til Statens Pensjonskasse pr. 31.12.

Politiets årsrapport 2023

Utgitt: 15. mars 2024

Utgiver: Politidirektoratet

Bilder: Politiets fellestjenesters bildekatalog

